

086536803

101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER

99.4 Born, W. F. Bo

W. F. Born

Mine Bændelser

1834

Måske tvivlsomme
på KBH stof, men
de ser så spændende
ud!

RHB

61-111/13

99.4 Bohn, W. G. 130

Mine Hændelser

eller

Bevittis paa en Sø- og Handelsmands
Op og Ned eller Stigen og Fal-
den i de tredive sidste, ind-
holdsrige Krigs- og
Freds Aar;

tilligemed

Anskuelser

over Gjenstande, hentede fra Sø- og Handelslivet.

af

W. F. Born.

Kjøbenhavn.

Trykt paa Forfatterens Forlag i P. D. Kiøppings Officin.

1834.

Mine Venner og Velyndere

taknemligst tilegnet

af

Forfatteren.

Skriftets mærkværdigste Momenter.

- Pag. 1. Min Udflaat og første Fart fra Dannemark.
— 20. Overfald af en Sørover.
— 22. Lidelser paa en Middelhavsreise.
— 25. Engelsk Opbringelse 1806.
— 30. Betragtninger med Hensyn paa Navigatio-
nens Læretid for Ungdommen.
— 32. Engelsk Opbringelse 1807 og daværende dansk
Matrosstemning.
— 34. En liden Smuglerhistorie.
— 35. Engelsk Prison og Befrielse.
— 46. Udelt Træk af en Medfange, og af en engelsk
Tjenestepige.
— 50. Beviis paa utrolig Matrosfortjeneste 1809.
— 56. Engelsk Opbringelse 1811.
— 62. Betragtninger over Licencearten, dens Gavn-
lighed for Danmark og Norge.
— 71. Den nordamericanste Præsident Jeffersons
Anskuelse om Krig og Kaperi.
— 81. Et koldt Fiskebad — 1812 — for at frelse en
Drukneude.
— 87. Om Told og Smugling i Almindelighed.
— 98. En Musketteri-Salve af en engelsk Sloop
of War.
— 104. St. Nilda over Hovedet.
— 105. Dansk Opbringelse til Frederikshavn.
— 106. Aaben Baad fart fra Norge paa Dannemark.
— 107. Engelsk Priistagning i Søen 1813.
— 109. Russisk Forjagelse 1813.
— 111. Svensk Opbringelse 1814.
— 118. Reise med en Spanier.
— 124. Første Arbeide for sal. Admiral de Löwen-
sørn.
— 129. Befrielse af en dansk Mand, som var Stats-
fange i det stærke Fængsel el Carcel i Ca-
dix, og hans mærkværdige Hændelser i Syd
America.
— 176. Reise til Lissabon og Martinique, St. Eu-
stace og St. Thomas.
— 195. Redflytning til Dannemark.
— 198. Ansættelse i Majestædens Tjeneste, ved den
intenderte Søopmaaling under Island.
— 199. Ansættelse i Majestædens Tjeneste i et andet
Fag.
— 201. Senere Farter paa Engelland.

- Pag. 203. Koffardi = Somænds Lidelser og endelige Ud-
sigter.
- 210. Reiser igjennem Engelland 1822.
- 211. Ansøgning om Lods = OIdermandskabet paa
Dragøe.
- 213. Reise igjennem Engelland.
- 216. Ansøgning i London om Lloyds Agentskab i de
danffe Farvande. Engelske Væddeløb.
- 217. Svære Storme i Nordsøen.
- 218. Misundelsens og Brød = Nidets Følger.
- 219. Tilbagegang i Handel ved uassureret Skibs-
forliis etc. Betragtninger over Havarie og As-
surance i Almindelighed.
- 225. Noget om Fortrinligheden af Assurance Clubbs.
- 229. Tilbagegang af min Handel. Reise til Skot-
land og Engelland.
- 230. Betydeligheden af min drevne Beenhandel,
beskrevet.
- 232. Betragtninger over Beenhandelen.
- 233. Armodssperioden begynder.
- 234. Uheld ved et Teglværk; — yderste Armod.
- 235. Ansøgning om Lods = OIdermandskabet i Flens-
borg.
- 236. Stigende Jammer ved en Søns og Broders
Drukning.
- 237. Bibelsprog, Ordsprog og sjældent Udelmod.
- 238. Sagttagelser af Character = Forskjellighed hos
Menneskene.
- 240. Et Exempel herpaa og en Sammenligning.
- 241. Ansøgning om Fyr = Inspectoratet paa Fakke-
bjerg, samt om tvende andre Embeder.
- 244. Slutning.
-

”Hvad mon han vil kunne skrive om? Kan han vel
”fortælle os noget Nyt eller Usædvanligt, eller vove
”paa at troe, at kunne skaffe os tilfredsstillende Under-
”holdning for den os forarsagede Bekostning af hans
”Bog”? Dette er en Tanke, som jeg bilder mig ind,
maa opkaste sig hos flere, og især hos dem af mine
Læsere, som ikkun have overfladisk Kundskab om
mig; og dette er just Knuden, der ved mit Skrift
skal løses. Vil man tage til Takke med sandfærdige
Beretninger af en ulærd Mand, der, uagtet han ei
kan prale af at have haft den Lykke at udrette store
Heltegjerninger i Krig ved at slaae Folk ihjel etc.,
men som dog har prøvet, erfaret og seet Et og Andet
i Verden, som just ikke Enhver i hans Stand og paa
hans Alder har, saa skal han besidde sig paa at samle
Erindringer til Læsning, der maaskee kunde more,
maaskee og gavne, idet han foreløbigen frabeder sig,
at man ikke alt for tidlig vil smidske og mistænke ham

for, at han kommer ud med en saakaldet "Skipper's Relation." *)

Flere af mine Læsere vide, at jeg i de tvende sidstforløbne Aar tildeels har fundet mit Underhold ved at bruge Pennen, nemlig ved Udgaave af min "Barsto og Veiledning i Nordsøen, Canalen etc." og ved min "Takkelse med Forklaring"; jeg har altsaa opnaaet en vis Øvelse i at skrive, og da det vilde være uovelig for en Mand som mig, der er Familie: Forsørger, at vænne sig af med en Færdighed, hvorved man dog har fundet eet Slags Udførelse, har haft prægtig Udspreddelse i Sorgens Perioder, og har haft større Øre, end at ucompetente og avindsyge, men skundom dog kloge Dommere kunne forvinge den ved skummel Avind og Misundelse, saa vedbliver han at skrive, og beder hans ærede Læsere at tage til Takke med dette Lidet om ham selv, indtil han atter maatte faae Indskydelse, at skrive noget mere Gavnende.

At der gives tusinde Søemænd, der i mange Henseender have prøvet mere end jeg, erfarer jeg daglig, og yder den mere Agtværdige al Agtelse, med fuld Følelse af mit mindre Værd, ja tager, billedlig talt,

---

*) Læseren veed, at, naar man vil kaste Tvivl paa et eller andet Rygte, saa siger man: "dog det er jo kun en Skipper's Relation," en Øre, som jeg ikke takker for paa Skippernes Vegne.

endog Hatten først af for en lige dnelig, men ikkuns eengang, naar jeg ei erholder en Gjenhilsen; men at det derfor skulde være en Latterlighed, at den, der just ei har prøvet Alt, fortalte gode Bener det Lidet, han har gjenneingaaet, indseer jeg ikke, og bebreider man mig, at jeg skriver for meget og for tidligt, saa bebreider jeg dem, som maatte besidde større Erfaring eller Kundskab, at de skrive for lidet og for sildigt. Et Lys gavner ikke, naar det staaer under en Skjeppe; den mere Erfarne skylder den mindre Erfarne Meddelelse og Oplysning som en Pligt, og denne hiin Verbødighed derfor; men, skjøndt en Søemand har en saa umaalelig riig Mark for sig at samle paa, saa beklager jeg med Smerte, at denne Klasse saa sjeldent lader Publikum see noget fra sig, og da den ene Søemands Slægts længe samlede Erfaring saaledes, saa at sige, doer bort for den anden kommende, saa troer jeg, at man deri for størstedelen kan søge Aarsagen til, at denne Klasse ei staaer paa et høiere Culturtrin.

Jeg for min Deel kjender kun nogle enkelte danske og norske Skibsføreres Navne, der i det sidst forløbne Aarhundrede have ladet see noget fra sig, endskjøndt jeg med Gridskhed søgte at finde flere; fra ældre Tider kjender jeg ingen at omtale. Jeg kjender private Søemænd i Danmark, Hertugdømmerne og Norge

for hvis Duelighed i Koffardifartens Et og Alt jeg har den største Agtelse*) (de sidde tildeels i stor Armod); men af hine bestaaer den allermindste Deel, og ovenstaaende Vebreidelse "at de ikke gavne ved deres evige Laushed", kan jeg ei skaane dem for, om de skulde føle min Snært, og yttre deres Fortrydelse ved at udbryde "Hvilken Fordring dog at gjøre til en Soemand, at han skulde skrive!" — Jeg skylder at tilføie, at sadde hine omtalte duelige Mænd i enkelte, ei uvigtige Stillinger, som nu beklædes af mindre duelige, men mere heldige og begunstigede raisonneurs, saa vilde de maaskee ogsaa gavne mere.

"Gud bevare os" udbryder vel mangen en af mine ældre søefarende Medbrødre, naar de læse dette: "troer han sig da saa lærd, eller af saa stor Cultur, at han kan føre dette Spreg; jeg har jo kjendt ham som Kabysdreng?" — meget godt, min gamle Hr. Indvender; men husk paa, hvad hiin unge Mand svarede den Gamle "Forstanden sidder ikke i Skjægget," og vogt Dig vel for at indbilde Dig, at Du endnu kan bedømme den 43 aarige Mand som den 13 aarige

---

*) Nylig læste jeg med Fornøielse den Paastjønneise, den berømte Heiberg i Paris i et i Christiania udgivet Skrift, giver en, i sin Tid i Paris sig opholdende Skibscapitain Boy sen fra Sylt, med hvem han levede i venstabeligt Forhold.

Dreng, en Feil den Eldre altfor ofte begaaer mod den Yngre.

Hvad min Lærdom angaaer, da maa man vide, at jeg har lært forlidet til engang at gjøre Forbring paa den sjerneſte Deel af dette Navn; og dybt beklager jeg, ei at have havt Leilighed til at lære tilbørligt, for at have kunnet drage rigtig Nytte af det, jeg har ſeet paa mine Reiſer. Hvad min Cultur angaaer, da er den ſaadan, ſom Blandingen af en Embedsmands Søn, en Skibsdreng, en Matroſ, en Fange i flere Lande, en Styrmand, Skipper, Kjøbmand, en Belhavende, en Fattig, en Smigret, en Overſeet etc. og de Cirkler, jeg i diſſe Stillinger har tumlet mig i, ſamt ſom min Stræben efter at erhverve mig en høiere, har levet mig den. Imidlertid, jeg har jo bedet om at tage til Takke, og man ſkal ſnart finde, at det ikke er noget uchrifteligt Onſke, naar jegønſker, at Mængden af private Eoemænd for det Forſte blot ſtode paa Siden af min ringe Perſon. At ſkrive om ſig ſelv har for mig noget viſt Modbydeligt ved ſig; helſt naar man udgiver det i levende Live, men i Perioder, ſom de, de danſke Skippere nu opleve, da de (naar Rhederne, den Ene efter den Anden, enten gaae Fallit eller trække ſig tilbage fra Handelen og ſælge Skibene, — ofte til Udlandet —, eller ved Forliis miſſe dem, og da den tilvørende Ungdom, ved ſom Dreng

at vorde examinerede og i Mængde at træde ind i Styrmands- og Skipperclassen, fortrænge den med Familie siddende Eldre) tvinges til at vove paa at changere, den ene til det, den anden til hiint —, tyer man til ethvert ærligt Middel, som tilbyder sig, for at kunne faae Ophold til sig og Familie. Saaledes har jeg, som ikke har havt den Lykke, at faae Ansættelse, og som ingen Penge har at sætte mig i anden Bei for, tyet til Pennen, og maatte jeg være saa heldig ogsaa at kunne gavne lidet ved dette Skrift, som jeg haaber det skal komme til at more, vilde jeg finde mig dobbelt belønnet. Hvor vidtloftigt Skriftet vil blive, beroer ganske paa, hvorvidt jeg ved Subskribenter seer mig skadesløsholdt.

I det jeg beder mine ærede Læsere, ikke med altfor spændt Forventning at imødesee store Tildragelser (for mig have de været store nok), men kun en heel Hoben Foranderligheder og "Op og Ned," begynder jeg med at fortælle, at jeg 1791 den 7de Marts er født i Thorshavn paa Færøerne, hvor min salig Fader var Commandant.*) Fra det første jeg kan erindre, heed det "Wilhelm skal være Søemand, thi 3 Søemænd have staaet Fadder til ham."**) Lysten kan

*) Han var Capitain i Artilleriet.

**) Søecapitain P. N. Sølling, som da førte Chinaflibet Dansborg, der laae inde paa Færøerne, Skibdoctor With og hans anden Styrmand Ponsaing.

altsaa fra først af ei have havt nogen Deel deri. Ved min Fødsel — fortalte mine Forældre mig senere, hvilken Fortælling de kunde og burde have fordulgt mig — drømte min Fader, at jeg som Søemand blev fangen, siegt og opædt af Menneſkeædere, og man bød ham et Stykke af mit siegte Kjød paa et Spyd; — en affhyelig Drøm, som, da den engang blev fortalt mig, ei har været ganske fri for at have havt Indflydelse paa min Livſtraad. —

Omtrent $5\frac{1}{2}$ Aar gammel — 1796 — kom jeg første Gang over Nordsøen, da min Fader førte hele ſin Familie først til Kjøbenhavn og ſiden til Apenrade, hvor han var bleven ansat ſom Amtsforvalter. Vi gik ned fra Færøerne med en Galease, ført af en tyſk Skibsfører Helleſen. Til Beviis paa, at jeg kan erindre fra den Tid, maa tjene, at jeg erindrer mig ſaa grandgiveligt Færøerne og Thorshavns Gader, Bygninger, Skandſen, Kirken m. m., at jeg den Dag i Dag kan fortælle, hvorledes de ſaae ud, og meget godt erindrer Helleſens ſtribede Frakke, Styrmændens Raſkhed, Jydepotten med Øllebrød, hvoraf min Fader paa Skandsbænken ombord i Galeaſen madede ſine 5 ældſte Sønner Nordsøen over. Efter Ankomſten til Kjøbenhavn bleve vi indlogerede hos en Ven af min ſalig Fader. Hvorlænge vi vare der, erindrer jeg ei ganske nøie; men at vi Sønner, pyntede i Man-

finskklæder med Pibekraver og Handsker paa, havde mange Visiter at aflægge, og at Alt, hvad jeg saae, forbausede mig — især Karether, som vi kaldte fjørende Huse*) — og at mangen Karl staaende midt i sin Bryggervogn med en rød Hue paa saae mig farlig ud, saaledes, at jeg løb langt af Veien og tæt til Muren for ham, det bevidner jeg.

Uf Reisen fra Kjøbenhavn til Apenrade med Skipper Peder Zauer erindrer jeg kun enkelte Brudstykker, blandt andre, at Skibet engang kom paa Grund, og at vi etsteds i Fyen eller Sjælland vare i Land og oppe i en Skov paa en Vandmølle, hvor den deilige Egn henrykkede mig.

Efter at vi i nogen Tid efter Ankomsten til Apenrade havde opholdt os hos en Ex-Setter af min Moder, en Soldforvalter Mau, flyttede vi ind i en egen leiet Bolig, og vi Børn bleve satte i Skole.**)

Her i Byen bleve vi kaldte de norske Dreng, og da

*) Paa Færøerne findes hverken Vogne eller Karether.

**) 13 Aar senere (1809) da jeg kom til at fare fra Norge, kaldte Nordmændene mig "Fute" — som meget skurrede i mine Dren, og ei blev godt optagen. Atter endeel Aar senere, da jeg boede i Danmark vilde en jydsk Skipper ei tillade mig at være dansk paa nogen Maade, men kaldte mig norsk. Selve er det, saaledes at være fradømt Landsmandskab, dog Læseren forunder mig vel en Plads etsteds.

vi Færøere ikke forstode de Apenrade=Drenge, og de ikke os, saa voldte det mangen ikke saa ganske naadig Bataille. Ikke sandt J Apenrade=Subskribenter? —

Var min Lyst til Søen ei afgjort, saa blev den det i Apenrade — dette i Danmark ægte Søsted — ; var jeg fri for Skolen, saa gif det altid løs paa at beklavre Skibenes Næer og Toppe, og paa at svømme, og jeg troer, at neppe nogen Skibstop fra Byen — som havde været hjemme, — var ubefaren af mig, da jeg havde fyldt mit 10de Aar. Engang, da vi, en heel Deel Drenge, befrob en Merse=Naa, og jeg handelsesviis var yderst, blev Perten mig for lang, da jeg skulde gaae ind igjen, og de Andre havde forladt den; her vare gode Raad dyre, Modet næsten borte, og havde det ikke været for Dig, min gode P. M. og en Møller=svend, som begge trøstede mig, og raadede mig at skage mig ind paa den nogne Naa paa Møven, saa havde man kunnet bringe mig hjem som Liig eller Krøbling.

En anden Gang var jeg nær bleven knust af en svensk Brig, i det jeg prøvede paa at svømme i Havnen. Saadanne Tilfælde vare ikke sjeldne for den da rasende Drengerace der, og enten er jeg feil eller ret i min Tro, at Drengene dengang vare mere forvorne og mindre forfjælede end de nu ere — ; Apenrade Kirkegaard var en reen Kampplads, og den, der ei antog en ærlig Udfordring dengang, Gud naade ham, han

kunde ligesaa godt pakke ind, thi overalt mødte h am Haan og Drillerier. Skolerne vare i mine Tanker vel skikkede til at danne gode Privatmand, og de mig under Cantor Mathiesen, og Hr. Nicolaisen (Mand, som jeg stedse vil agte) bibragte Ideer, samt den raske Aand og Kappelyst, der dengang herskede, have vel ligesaa lidet havt en skadelig Indflydelse paa min, som det viser sig, at den har havt det paa mine samtidige Apenrade Benner's Fremtid. Som en Ting, jeg endnu ei kan forklare mig, berører jeg, at jeg i min Ungdom ofte var plaget af en saa rædsom Frygt og Anelse om, at jeg skulde henrettes, at mine Forældre ofte fandt mig paa mine Kn e bedende i en eller anden Krog, og i den største Graad; de trostede mig med, at det havde intet at betyde; thi de sagde, at have havt lignende Frygt i deres Barndom.

Dronet af Bataillen paa København's Nhed, den 2den April 1801, blev hørt i Apenrade. Min Fader var af Byens Borgere bleven valgt til Commandant paa de Batterier, de havde opkasket til Byens Forsvar, hvis Engelskm endene skulde finde for godt at besøge dem — hvilket Commandantskab han senere frasagde sig — og vi Børn, som saae den Tver, man viste ved Tilberedelserne og hørte tale om (f rmodentligen i Spog), at vi kunde bruges til Krudthaandlangere, glædede os ret til Sjendens Komme. Posten, som

bragte Efterretning om Slagets Udfald, havde nær gjort alle Menneſker gale af Glæde; og vi Unge, og mange Gamle anſaae nu en danſk Søemand for uovervindelig. Sid den Aand, der fra den Dag af længe beſjælede os Danſke, aldrig igjen havde tabt ſig! — de ſamme Sønder-Jyder, ſom ſenere ſaa ofte paafode paa ægte Sønderjyde, at de vare tydſke, ſang da med ægte danſk Barme: "Vi alle Dig elſke livſalige Fred" o. ſ. v.

1803 blev der for Alvor tænkt paa, at jeg ſkulde tilføes; jeg beſtoormede ideligen min Fader med Bønner derom, men iſær om at blive Søkadet. I følge heraf, talte han engang i en gammel Søofficiers Nærværelſe med mig herom. Denne Sidſte ſtod beſtandig og fortalte mig de Farer og det Døde, Orlogſtjeneften medførte, og hvad han havde døiet, ſamt iagttog tilligemed min Fader, hvad Indtryk diſſe Hiſtorier gjorde paa mig. Hvad de tvende Gamle nu have troet at ſee i Drengens Anſigt, det veed jeg ei, men kan omtrent ſlutte mig dertil; men det veed jeg, at mine Indvendinger hjalp til Intet. Min Lod blev alſaa, jeg maatte vel vorde udfat for Jolus's og Neptunus's og andre Rædſler, men ei for Mars's, og da det ei kunde blive anderledes var jeg dermed fornøiet. Havde Du, min Fader, dengang vidſt, hvor uſæl en Bændning vor Coffardiefart ſkulde tage, og nærmere kjendt Dit Barn, Du havde da viſt ei ladet ham gjøre dette Bytte.

Om Sommeren 1804, da jeg havde fyldt mit trettende Aar, gjorde jeg som Kabysdrenge med et nyt Fregatsskib min første Reise tilsoes. Førend Afseilingen fik jeg den første alvorlige Hilsen ved en Mantelblof, som en Letmatros lod falde fra For, Svigtningen lige ned paa mit Hoved, saa at Blodet flød mig ud af Mund og Næse, og jeg faldt om paa Dækket; en slem Biscuit til Begyndelse, dog min Skalle maa være stærk, thi efter en Maanedstid kunde jeg aflægge Plasteret. Endskjøndt det Skib, hvormed jeg soer, var circa 100 Com. Læster, og splinternyt, var der ikkuns 11 Mand's Besætning i det Hele; og det er værd at lægge Mærke til, at deraf de fem ei før havde været paa Søen og den sjette, en Møllerkarl før kun havde gjort een Reise som Kof. Det bliver altid en Værelse for de fem gode, at de med Hjælp af os sex slette kunde føre Skibet, og lære os til; rigtignok begribes det, at ingen blev skaanet. Den første Reise gif til Danzig. Paa Reisen mellem Als og Væse, da jeg havde Bagt til Kois, og jeg, da der blev udpurret, ei syntes at denne Lyd kunde angaae mig saa strengt, maatte jeg ombytte Amtsforvalter-Sonnen med Skibsdrengen, og ganske glemme den første, da Lampen svaiede over Hovedet med Trusel om Straf og Barskuing, "at nu soer jeg for Kost og Hyre, og var Skibsdreng." O, I samme Mødre, græde I ikke ved en saadan

Skjebne? — Dog trøster Eder, naar man først er bleven fortrolig med den, rigtignok haarde Overgang, og har aflagt, hvad Seemanden kalder Kjælenskab, — at mange af de ædlere blidere Følelser maae ved en saadan Leilighed gaae op i Røg, indsees letteligen — saa er det ikke saa farligt, naar man ei farer med rene Smaatyranter, og dette var, Gud skee Lov, ei min Lod.

Soesygen overfaldt snart mig og de andre Ubesfarne, og jeg vil ikke paastaae, at jeg fortjente min Maanedsgage paa Reisen til Danzig; dog siden maatte jeg indhente det Forsømte. I Danzig forbausede mig den store Mængde Skibe og den store Conflux, jeg dengang saae, og Englændernes Borning morede mig for første Gang. Her indtog vi en Ladning Hvede i Sække, og affeilede til Lissabon. Under Bornholm fik vi en Nat en frisk Lenzer, saa vi maatte rebe Mersseilene, og da jeg — skjøndt jeg kun lidet kunde udrette — for første Gang var med paa For-Merse-Kaaen og saae ned over Bungen, hvorledes Skibet med en ni Miles Fart seiede de skummende, af Maurilden*) i Nattens Mørke oplyste hvide Bølger tilside, og Vinden peeb mig om Dreene, da tænkte jeg: ”Hu! dette seer farligt ud,” og det gode Hjem faldt mig vel ogsaa i Hu. Imidlertid var jeg heel Karl, da jeg igjen kom ned paa

---

*) Maurild kaldes Søeskummets Glindsen i Nattens Mørke.

Dækket; og fik den Triumph, at en anden Dreng, som havde siddet sovende imellem 2 Bandsfade, idet en Søe vaskede ham under hans Derriere, sprang op med det Ud- raab "er der Fare?" alle Mand loe hjerteligen, og jeg med, som en heel Karl. Vi ankrede paa Kjøben- havns Rhed, og da jeg her havde været een Gang i Land, seiede vi Sundet og Kattegattet ud med en Fart ad Nordsøen til. Her ventede os temmelig svære Ef- teraarstorme med Regn og Slud; Skibet blev læk, og vi maatte pompe meget, som er et meget svært Ar- bejde. Den ni Ugers Reise, vi gjennem Canalen havde paa et nyt Skib til Lissabon, var ikke saa daarlig en Prøve for et nyt Mandskab; imidlertid, de saae Dyg- tige vi havde ombord, vare det tilgavns, og lærte os Andre at blive brugelige. I Canalen bleve vi borbode af en Cutterbrig under engelsk Flag, men den Gil, hvormed han seiede fra os, da vi saae flere Skibe, lode os formode, at det var en Franskmænd.

I Lissabon fandt vi til min store Glæde flere danske Skibe, og jeg Cammerader. Her lossede vi Hvedeladningen, og indtogte Baglast for at gaae til Marseille. Førend vor Afseiling bleve vi — om jeg ei feiler, Jule-Aften — overfaldne af en stærk Storm, hvorved Skibet gik i Drift for de tvende Ankere, og vi maatte lade det tredie falde. Imidlertid dreve vi paa en Høllæuder og ramponerede ham noget, ligesom

og vi fik en Deel Skade. Stormen lagde sig, vi hjemtog vore Ankere; og da der mumlede om, at Hollænderen vilde søge Erstatning, stak vi i Søen. Neppe vare vi ude af Taus før vi atter bleve overfaldne af en stærk Storm: Seilene bleve rebede og tildeels fastgjorte; Skibet var rækket, og vilde ei rigtigt staae paa Benene, og idet vi passerede Cap, Espichel om Natten, raabte vor raske Styrmand et "Dver all," og med saadanne Bemærkninger, at det i mange Aar senere klinge for mine Øren. Faren friede Forsynet os ud af: Cap, Espichel var passeret, og med brændende Fart fore vi ad Middelhavet til. Da vi passerede Gibraltar, tog jeg paa Capitainens Befaling en Toning af samme. Under Cap de Gat fangede vi en Deel Skildpadde, som laae og sov paa Bandet. I Marseille, som er en af de smukkeste Stæder jeg har seet, bleve vi lagte under 15 Dages Quarantaine, og denne Tid benyttede vi til at eftersee Godset paa alle vore 3 Toppe. Herfra gik vi til Cette i Languedoc, hvor vi antraf — ligesom i Marseille — mange danske Skibe.

Den Behandling jeg som Skibsdreng nød, kan jeg ikke forbigaae at berøre. Lamp fik jeg paa denne Reise kun meget lidet af. Men paa andre Maader havde jeg det ei godt. f. Ex.: Endskjøndt jeg maatte gaae min Søevagt om Natten kom jeg dog sjældent til Rois om Dagen; en Folge heraf var, at jeg sov paa

Bagten; og jeg har ofte været saa forkommen af Både og Kulde i Vinterdage, naar man fandt mig under Baaden, at mine Been havde mistet deres Følelse heelt op paa Laarene. Desuden blev jeg drillet ved at Mandskabet slog Vand paa mig, eller hængte en vaad Svaber saaledes over mig, at den stedse dryppede mig i Nakken, paa Halsen, eller Hovedet. Daarlige Dine havde jeg medbragt paa Soen, men Kabystrøg, Nattevaagen og Saltvand, troer jeg, cureerte dem. Laae vi ved Land, maatte jeg efter et haardt Dagsarbejde sidde og vente paa Capitainen, indtil han kom — stundom først Kl. 3 om Natten —, og op Kl. 5 om Morgen med Mandskabet. Traf Capitainen mig sovende, naar han kom ombord, saa beroede det paa hans Lune, om jeg slap fri for Straf, eller maatte søge Ly under Kahytsbordet, bag Trappen etc. for hans Binger og Spark; det sidste var han især oplagt til, og det skulde vel ansees for en naadig Straf imod Lamp, da han kaldte en Ben af min salig Faders Huus. Brødkurven hang ogsaa temmelig hoit der ombord, og da jeg ingen Ration havde, men derimod en god Appetit, var denne sidste ham ikke meget med. Ogsaa troede han paa en christelig Naade at helbrede min Soesyge ved hvert Dieblik at raabe: "Will tænd min Pipe". Forresten var han en god Søemand, der efter hans Begreb, vist ydede mig megen Eftergivelse,

dog de Samtidige maae jo kunne huske det, jeg her har sagt — smaae Sandheder til Advarsel for andre, ikke at være saaledes. Fra Cette gik vi til Stettin. Paa Reisen didhen lossede vi til en engelsk Smugler i Canalen 12 à 16 Orhoveder fransk Brændevin, som tilhorte Capitainen, à 12 Guineer pr. Stk.; altsaa en smuk lille Bistilling af circa 1440 à 1600 Rbd., som Negotie betragtet, blot paa een Reise. Fremdeles løb vi ind til Christiansand, hvor vi holdt Quarantaine, og fortsatte siden Reisen til Kjøbenhavn. Paa Kjøbenhavns Rhed fik vi Madammen, Capitainens Kone, og hendes Søster ombord, der bragte mig den sørgelige Efterretning, at min Fader var syg, og forresten gav mig nok at bestille. Da vi ikke kunde flyde op til Stettin, maatte vi ligge paa Evinemündes Rhed for den aabne Østersø og løsse, og udholdt der flere Storme; da vi i en af disse skulde styrge Nersstængerne, faldt vor anden Styrmand fra Forre-Ners ned paa Bakken, men da han i Faldet tørnede paa Bugen af Fokken, der var fastgjort paa den strogne Kaa, slog han sig ikke ihjel, endskjondt vi bare ham som død fra Stedet. Han slap med at have forslaaet sig en Deel, men leed længe af Forvirring i Hovedet formedels den Contusion, det havde faaet i Faldet. Her modtog jeg den smertelige Efterretning om min Faders Død, et

Tilfælde, hvorpaa jeg næsten var beredt, da jeg foruden omtalte Efterretning om hans Sygdom, havde drømt det nogle Nætter før. Efter et langt Ophold paa dette Sted indtog vi en Ladning Pibestaver, for at gaae til Oporto. Da vi atter ankom paa Kjøbenhavns Næder, forlode vor brave Overstyrmand og 4 Mand Skibet, og jeg, som ikke spaaede mig den bedste næste Reise, vilde have fulgt deres Exempel; men min Broders Overtalelser, som opholdt sig i Kjøbenhavn, og min Capitains altfor smigrende Roes og Løfter om Forfremmelse i sin Tid, bevægede mig endeligt til at vedblive. Istedetfor vore stadige Apenradere fik vi ustadige, men raske andre Matroser af forskjellige Nationer ombord, og vor anden Styrmand blev Overstyrmand og en Matros anden Styrmand. Vi afgik altsaa til Oporto, og havde en temmelig heldig Reise dertil. Under den portugisiske Kyst frembød der sig et for mig prægtigt og sjældent Skue, ved det at en Deel af den engelske Orlogsflaade, der havde seiret ved Trafalgar — hvor Lord Nelson faldt — med de afmastede franske Skibe, der havde Reservemaster, paa Elæbetoug passerede os, og idet de seilede os tæt forbi, lode fuld Seiersmusik høre. Hvad Indtryk dette gjorde paa mig, kan jeg ikke beskrive. Indseilingen til Oporto over Warren (en Sandbanke for Flodmundingen) er undertiden farlig, men Lodsene gjøre den mere farlig, idet

de undertiden skabe sig som gale under Styrningen ved Skibets Indseiling. Vi kom vel ind, fortsæiede med Sværtougene i Land, løsfede ud og indtogte Baglast, for at gaae til Marseille. Her sloge nogle af vort Mandskab sig en Smule løs, dog bleve de bragte til Rolighed igjen. Medens vi laae her, kom en engelsk Brig ind, hvis Capitain ved et Dolkestik var saaret i Brystet af en Sørover, han havde havt ombord tæt udenfor Varren. Paa Esterretning, at Røveren laae udenfor, ilede flere Skibmandskaber i Baadene, især Engellændere, og roede ud for at tage ham. De traf ham ikke, og godt var det maaskee; thi var det den Sørover, der bordede os, da vi gik ud, saa havde de Chaluppers Mandskab ei funnet tage ham.

Da vi ved Udseilingen fra Oporto gik over Port Bar, varskuede jeg Styrmanden, at jeg imellem de høie Kullinger, der gik, havde seet en lang Barke, med mange bevæbnede Folk; men han troede det ei. Paa Siden af os gik en portugisisk Brasiliesarer, som var bevæbnet, og længer til Louvard gik en Brig fra Trondhjem, som var gaaet ud tilligemed os. Maanen skin, nede klart. Vi stode vel sex Mil fra Landet, da vi saae en Barke at borde Throndhjemmeren. Nu praiede vor Capitain Brasiliesareren, at der var en Sørover ombord i Briggen, hvorpaa han, Brasiliesareren

bakkede agter ud af os, og begyndte at fyre med skarpe Kanonkud efter Røveren. Dette gjorde han nogle Gange, men endelig fandt han det raadeligst at sætte Seil til; og da han seilede bedre end vi, løb han snart fra os. Røveren holdt derpaa lige ned paa os, og da vi saae dette, fik Enhver travelt med at gjemme sine Klæder etc. Jeg hørte, at det øvrige Mandskab vilde lade Kistenøglerne sidde i, for ei at faae deres Kister spolerede; men som af en Indskydelse resolverede jeg at tage min af, efter at have stoppet Kisten fuld af mit Løi, og bragt de bedste Klæder op i Foremers, og puttet dem ind mellem Stangroden og Masten. Røveren lagde til Louf Siden, og i et Dieblif sprang tredive à fyrgetyve halvnøgne Banditter ombord. Min ærede Læser ønsker vist gjerne at vide hvorledes en saadan Karl seer ud.

De fleste af disse vare brune og sorte, haarbe- groede, ikke allene paa Hovedet og i Ansigtet, men paa Brystet, Armene og Benene, og vare i denne Henseende ei ulige store Abefatte. De fleste havde en rød Hue eller et rødt Skjærf om Hovedet, en rødblaae eller hvid Skjorte paa med opsmøgede Ermer, nøgne Been, der stak frem under de korte vide Buxer, og et Belte, hvori stak een à to Pistoler, og een à to Dolke; i Haanden førte Enhver sin Sabel. Deres martialske Ansigter røbede Alt. Medens en Deel af dem sugtledede

os forud for Spillet, lugtede Andre i vore tvende rustne
 Kanoner for at erfare, om det var os, der havde
 skudt; — havde dette været Tilfældet, betvivler jeg slet
 ikke, at disse gudsforgaaene Kroppe havde taget en
 blodig Hævn. Saasom min Capitain havde taget
 Plads foran sit Chatol i sit Kammer, formodentlig
 for at frie sit Guld, blev der kaldt paa mig, og jeg
 maatte dandse mellem dette Krams Puf og Stød, for
 at skaffe Biin, Grog, Spise etc. Medens En af dem
 for et Syns Skyld — som foregiven Capitain — efter-
 saae vore Skibspapirer, plyndrede de Andre Kahyt og
 Lukas, især Klæder. Da nu min Capitains Kavai blev
 sjaalen, og Røveren sprang ned i sin Barke med den
 vilde Capitainen paa Røvercapitainens Tilladelse befale
 vor Styrmand at gaae ned efter den, en yderst dum
 Streg, hvis den var bleven udført; thi Kavaiens ny
 Eier vilde vist have solgt den dyrt. Han blev endelig
 formaaet til at give den tilbage; hvilket ffete med Trods.
 Jeg mistede paa Grund af min foromtalte Fremgangs-
 maade intet af mit Toi; men flere af mine Kamme-
 rater bleve reent udplyndrede. — Røverskibet var en
 saakaldt St. Peters Barke, som havde en lang Kanon
 agter og en for. —

Paa den korte Distance fra Porto til Marseille
 vare vi i 14 Uger, og den største Deel af denne Tid
 laae vi i rasende Storme i Golsen af Marbonne og

dens Rabolaug. Brodet og Vandet gik op for os tilsidst (det første aldeles), og 2 Gange bleve vi forsynede med disse Dele af et Skib fra Bergen og af et fra Apenrade. Grøden kogtes i salt Vand, og spistes tør og haard istedetfor Brød. Til sidst fik kun hver Mand $\frac{1}{2}$ Pot fersk Vand i Etmaalet, en saare liden Portion, naar alt Proviant var salt. En Snaps Kom engang imellem bødede lidt paa denne Mangel; men ogsaa deraf havde vi ikkun yderst lidt. Naar vi om Morgenens aabnede Forlugen for at faae Vandet uddeelt, stod Skibshunden og rev i Laasen med Lænderne; thi da fik den sin Ration, en halv Spølkorn fuld. En mørk Nat udenfor Hveres, da Stormen rasede frygteligt, Tordenen rullede, Lyn knittede, og Regnen skyllede ned i Strømme, stode trende Mand i Læ for at opsamle det med Salt, Hundesnavs og andre Substantser blandede Regnvand indenfor de tilstoppede Spygatte. Syv Mand, hvoriblandt jeg var, som netop havde været oppe og gjort Storseilet fast, vare just komne ned paa Dækket, da pludseligt et stærkt Lyn, ledsaget af et fint Skraldende, men stærkt Tordenskrald, ligesom en Gldkugle slog mig for Drysstet, saa jeg segnede; men rørte tre Andre end stærkere ved at skolde den Enes Ansigt, hovne den Andens Hænder, og beskadige den Tredie paa et ubenævnt Sted. Var dette indtruffen, medens vi laae paa Stor-

raaen, vare vi upaatvibeleligen faldne ned. End, skjondt jeg strax, og de Andre senere kom sig, var det siensynligt, at Lynilden var^d slaaet ned tæt ved Skibets Side i Læ; og vor Capitain bestyrkedes i denne Tro derved, at en Jernboile, vi havde paa Stortoppen, og hvorpaa adskillige af Mandskabet paastode, at have seet en Flamme brænde, var brækket; fremdeles paastodes, at havde Skibet ligget paa ret Kjol, vilde Lynilden have slaaet lodret ned og splittet Masten. Jeg overlader Enhver sine Betragtninger herover; men tilføier, at det er bekjendt, at Lynilden trækker efter Metal. Ikke en Time efter at dette var skeet, sprang Binden om, og vi saae os nu, da Dagen kom, lige ud for Marseilles Havn, hvor Binden bar os lige paa. Den inderlige Glæde, Taknemmelighedsfølelse mod Skaberen, og Henrykkelse, Enhver af os følte, fra den Første til den Sidste, ved saaledes at see Enden paa denne haarde Reises Lidelser, viste sig umiskjendeligt; men desværre, Matrosernes ved denne Anledning fattede gode Forsætter vare glemte, da vi kom i Havn; thi da vi her atter havde faaet Practica efter 10 Dages Quarantaine, svirede de noget ubarmhjertigt. Koffen — min gode Ven — den foromtalte Møllerkarl, faldt en Nat i en Ruus overbord fra en Flaade og druknede; da jeg hørte Plumpet, krøb jeg langs paa mine Knæ og ragede efter ham, men kunde ikke

finde ham; thi Capitainen kom og jog mig ombord. Mit Liv var her tvende Gange i Fare. En Gang ved at en svensk Matros i halv Fuldskab med sin blottede Kniv forfulgte mig en Nat i Lasten, idet han svoer paa at ville stikke mig ihjel, hvis han fik mig fat; — hans Brede mod mig kom af, at jeg havde nægtet ham Lys, hvilket jeg ei turde give ham. Min eneste Tilflugt var at flygte for dette rasende Menneske; og da jeg var ædru, kunde jeg bedre i Mørket balancere paa Mellemdæksbjælkerne end han, og undkom paa denne Maade; en anden Gang ved at jeg, da jeg i en mørk og stormende Nat skulde følge min Capitain ombord over tvende Kjølhalings-Burtons, faldt overbord, og det var med Nød og Neppe, og efter længe at have svømmet omkring, at Capitainen fik mig ophalet, just som Burtonnerne svingede sammen og truede med at knuse mig. Endskjøndt jeg ved denne Leilighed mistede hans Paraply, har jeg dog aldrig hørt en saa medlidende Stemme af ham som den Gang. Niende Dagen, efterat Kokken var druknet, flød han op, og viste sit, os Alle velbekjendte Ansigt tæt ved Skibet; skjøndt han havde Penge nok tilgode til at begraves for, og Franskmændene paastode, at det var vor Kammerat, blev os dog befalet at nægte det, og samme Dags Aften seilede vi — !

Fra Marsseille gif vi atter til Cette, hvor vi lastede

med Viin. Denne Reise var jeg reent Hundebrenng; thi, uagtet det skulde hedde at jeg i Marseille, hvor vi istedet for Rokken havde faaet en ung conscribé paa 12 Aar, som var spinkel og liden, til Kabysdrenng, var forfremmet til Jungmand, saa maatte jeg i Sandhed forrette begge Tjenester, og var desuagtet denne Reise i Særdeleshed plaget med Nattevaagen efter min Capitain i Cette. Det hjalp ikke, at jeg hele Dagen maatte holde af for alle de Viinpiber 4 à 5 Mand hidsede ombord; og med bitter Følelse har jeg ofte siden tænkt paa denne min Slavereise. Fra Cette vare vi atter bestemte til Stettin; men saasom Preussen da var i Krig med England, bleve vi, som havde preussisk Ladning inde, tagne af en engelsk Kutterbrig, og indbragte til Portsmouth. Hvad der her forbausede mig meget var den store Mængde Krigsskibe, som løbe ud og ind, og som, naar de passerede det smale Sund mellem Portsmouthspoint og Gosport, lode fuld Janitscharmusik høre. Paa omtalte Sunds venstre Side stode trende Galger, hvori endnu hang Levninger af Misbødere. Her fik vi en Nat Besøg af en saakaldt engelsk Presgang 3: 8 à 12 bevæbnede Mand, som ere Hververe, og paa alle Maader søge at faae Folk i Orlogstjenesten. De kom stormende ombord, overfaldt den vagthavende Mand paa Dækket, som imidlertid, da han var en rask Karl, trods en syg Haand,

sloges tappert med dem, indtil vi vaagnede. Da sprang de ned i vort Lukas og vilde med Magt tvinge os i deres Baad; men da vor Capitain, medens vi vægrede os, fik vore Patenter frem, hvormed han beviste, at vi alle vare Danske, dristede de sig ikke til at rove os fra Skibet. En Søndag Eftermiddag, da jeg havde havt den Ære at erholde Land Lov (Tilladelse tit at gaae iland) med Matroserne, og været tvungen til at see deres Naahed i Bordeller og Bærtshuse, og ikke var bleven skaanet for at drikke med, blev der et vildt Slagsmaal med Engellsmændene, hvorved danske Skal-ler og engelske Puf vankede i Mangde. Politiet kom imidlertid imellem, og hvem der ikke vilde "in the black hold," maatte søge Skjul. Jeg og nok en Halvbefaren løbe ad Marken til; men da det var mørkt og en stærk Taage, og vi begge vare noget beskjænkede, kom vi i et Morads,*) af hvilket vi ikke paa nogen Maade kunde finde ud igjen; men maatte staae til Daggry, da vi endelig gif ombord, hvor en ikke usortjent Lusning og Spot ventede os. Endskjøndt Lusningen dengang ikke var usortjent, saa var den det den Søndag Morgen, da Du, min gode Styrmand X,**)

---

*) Dette Morads dannedes ved en indgaaende Biiig fra Søens og en Lykke for os var det, at ikke Vandet vorede, medens vi stode der, ellers havde vi maaskee siddet der endnu.

***) Den, der føler Snarten, han piber, og da jeg ikke er en Ven af at nævne Nogen, saa vil den tilsigtede Styr-

for en Dreng; Trætte med vor franske Dreng saaledes tampede mig paa min kun med den blotte Skjorte beklædte Ryg, at Veiret forgik mig, og jeg maatte ligge og sove paa Maven 14 Dage efter. For dette Barbari fløede, i mine yngre Aar, mine Fingere ofte, naar jeg siden den Tid mødte Dig; men siden Tidens Tand fortærer Alt, saa har den og jevnet min Ryg og min Forbittrelse mod Dig; og, da vi jo have drukket Grog sammen siden, — og ere bleven Dus, — saa er Alt glemt, helst da jeg hører, at Du ogsaa har glemt, at spaie Tampen saa barbarisk paa halv nøgne Drengerygge.

Efterat vi efter et langt Ophold havde løstet vor Wiinladning, indtog vi en Ladning spansk Salt fra et svensk Skib, og afgik til Aalborg. Da Skibet ikke kunde flyde over Grundene ved Halse, maatte vi antage en Letter (et Skib, hvori man løser en Deel af Ladningen), og da den var tillastet, fik jeg den Post, at følge med ham til Aalborg, for at holde Control med Tøndetallet, han løsfede. I det vi med denne Letter, som var en Smak, krydsede os Halse ind, løbe vi saabus paa et svensk Skib, at det sank og uden at vi toge Skade. Dette var en kostbar Affaire for Letteren, men mig uvedkommende. I Aalborg kom jeg til Skade

---

mand, naar han læser dette, bedst selv vide, om hans Stammenavn begynder med X eller ei.

at falde ud af en Baad; længe holdt jeg mig svømmende paa Strømmen; men tilfidsft maatte jeg raabe om Hjælp og blev frelst af en Hollænder. Her skulde atter Lampen svaie over mig og nok en Halvbefaren, en Morgen, da vi skulde spule (vaske) Dækket, og vi ei hurtigt nok kunde faae Vandet op i en Admiral (en tom Smørfjerding); dog vi, som forstode og følte, at vi vare paa dansk Grund, toge os den Frihed at slaae igjen, og saaledes fik den Person, som vilde tampe os, et stygt Ur paa Næsen, som jeg seer, han bærer endnu.*) — En lille Erindring om, at Matrosdrengene føle, de ei ere Slaver. Fra Aalborg afgik vi med Baglast til Apenrade. Paa Reisen didhen havde vi det Uheld, at en Halse Lods satte os for de Bind, med Bovenbramseil og Læseil til, paa Sø-Grunden udenfor Horsens. Jeg stod just til Roers, da Skibet stødte, og Stødet var saa heftigt, at Masterne dandsede, og Mandskabet var sær-
digt at falde om: ikke desmindre forblev det tæ. Vi havde nu et haardt Arbeide, for at faae det af, som skete ved at kaste det meste af Baglasten overbord, og hiive hende af for et agterud sort Svar-Anker. Vi kom ind i Kirkeholms Bugten, hvor vi atter fik en Deel Baglast, og fortsatte Reisen. Under Vars-De,

*) Jeg har jo tillkjendegivet, at jeg ei uopfordret holder af at nævne Nogen.

da jeg saae Kirkeetaarnet af den Bye, hvor jeg vidste, at min Moder nu boede, truede det sygt efter mit Liv igjen: vi havde nemlig vor egen Schaluppe og en Lodsbaad paa Elæbetoug; Lodsbaadens Fangeline — det Toug, hvori Baaden var bunden — var kortere end Schaluppens, og ved en Giir (Dreining) af Skibet kom Schaluppen tværs for Bungen af Lodsbaaden; jeg blev befaleet at entre ned og klare den — en Dumhed, da Skibet løb med 9 Miles Fart, og ikke 20 Mand's Kraft kunde have klaret den, medens blot nok en Giir med Skibet vilde have klaret den af sig selv — ; kom ogsaa ud i den, men medens jeg med min Emule Magt prøvede derpaa, gik Lodsbaaden tværs over Schaluppen truende, enten at knuse mig eller tage mig overbord eller kandre Schaluppen. Ungen af Delene skete imidlertid; og Capitainen, som fra Kabytvinduerne med Skræk havde været Tilskuer, var herover ligesaa glad, som jeg. Samme Dags Aften ankrede vi i Apenrade, og hvem der var glad, det var jeg, ved at see Enden paa min Slaveperiode.

Min Moder boede nu som Enke i Kirkeby i Loitsogn, hvor jeg om Vinteren gik til Confirmation og i Styrmandsskolen, og tog min Examen just min 17 aarige Fødselsdag, den 7. Marts 1807 med bedste Character under Commandeur Brarens i Tonning.

gen. *) I Foraaret 1807 gif jeg som Letmatros med et ligeledes nyt Fregatskib, ført af Capitain B...., som før havde været min Oversyrmand til St. Croix i Vestindien. Reisen var heldig og jeg veed intet Mærkværdigt at anføre. Saasom Skibet var nyt, og vi ikkun — med Capitain og Alt — soere 12 Mand, gode, middelmaadige og flette, saa vil det være troeligt, at vi havde dygtigt Arbeide, men kun liden Søvn; dog, vi havde en god Proviant og retfærdig Behandling. Det første oprørende Syn, jeg havde i Christianstad, da Ankeret var falden, var, at, idet jeg tilligemed en sort Matros, vi havde ud med som Passageer, laae og gjorde For-Bramseil fast, hørte vi en jamrende Mennekesstemme, og idet vi saa hen hvor Lyden kom fra, bleve vi adskillige Negere vaer, som fik Pidsk, en efter en, til Pælen. Min Kammerats

---

*) Dette var altfor tidligt; thi jeg glemte hele Navigationen, indtil jeg senere i engelsk Prison fik Tid til at gjentage den. Lad Ungdommen først blive gode Matroser, 19 à 20 Aar gamle, førend man sætter dem Styrmandsnykker i Hovedet. Jeg har som Skibsfører havt det Tilfælde, at et 19 aarigt, rigtignok sømandsklædt ungt Menneke (med sin Frue Moder til Anbefaling), som havde taget Styrmands Examen, men aldrig havde været paa Søen, begjærede 2den Styrmands Ansættelse med mig; og tog mig det meget ilde op, at jeg afviste ham med det Svar: "at han først maatte tjene som Skibsdreng, og lære at lyde og blive Søemand, førend han maatte indbilde sig, at kunne byde."

— Negerens, Følelser yttrede sig ligesom mine i Medlidenhed med den Lidende og Foranstninger over Veddelcen, uden at lade det være vor Sag, at undersøge Marsagerne videre. Dette Skuespil seer man daglig i Bestindien, og bliver snart vant dertil, skjøndt man beklager, at det er og maaskee maa være saa. Vi udløsfede vor Baglast, der bestod af Muursteen og andre Værelse, og da Skibet var læk fikrede vi til at fjolhale det ved Raien. Dette skete hurtigt, thi endskjøndt vi først — med vort lille Mandskab — begyndte derpaa Fredag Middag og aflødte Skibet saaledes, at vi brugte Mersførangerne til Skraastotter, og havde Landlov Sondag Eftermiddag, saa var Lækkagen sunden, Vunden efterseet paa begge Sider, og Skibet laae Tirsdagasten med Bramværerne omhoug (oppe). Denne virkelig hurtige Manøvre forskaffede Skibet blandt de andre danske og norske Skibe Navnet, "den hurtige Holstener" (der vare af hine henved 30). I denne Sommerens største Hede, da Solen stod os lige over Hovedet i Bestindien, vare ingen af vore Folk syge, med Undtagelse af nogle af de yngre, hvoriblandt jeg, som fik Bylder paa Knæerne; rigtignok en slem Sag, da man havde liden Naade med os derved, og ikke skaanede os for at slæbe paa Caffesækkene, heise i Tallet og skrue paa Dukkraften. Vi indtog en Ladning Caffé, Sukker, Rom og Tobak, og afgik, bestemte til

Kjøbenhavn, efter et 5 Ugers Ophold. Paa Hjemreisen var Skibet meget læk, saa vi maatte pumpe meget; men det tætnede igjen. Vi havde en særdeles heldig Reise indtil Dypgangen af den engelske Canal, da vi fik Besøg af en engelsk Fregat, som bordede os og 2 andre Besfarere. Endskjøndt Tanderne lobe dem i Band efter slige deilige Priser, især efter vor, som var ny, og endskjøndt de opholdt os længe, og havde Mistanke om Urolighederne med Danmark, havde de ingen Ordre til Opbringelse og lode os løbe vor Cours: Dagen efter, da vi løbe Scilly: Derne i Sigte, saae vi, at et Barkskib kom krydsende ud imod os. Da vi kom nærmere, gik hans Barkmast ned, og det engelske "Scorpion, Sloop of War Brig" laae for os. Han bordede os strax, og da han havde bedre Efterretning om Krigen med Danmark end hans Landsmand Dagen tilforn, besatte han os tillige med de to andre omtalte Skibe og bragte os op til Plymouth, den 27 August 1807. Her traf vi en stor Mængde danske Skibe, der havde lignende Skjebne med os, og nogle havde allerede været opbragte en Maaned for. Daglig indbragtes danske og norske Skibe i Mængde. Længe taltes der om, at den danske Flaade var tagen, men denne Snak sandt ikke Tiltro blandt os Matroser, der aldrig kunde ane Virkeligheden af dette Rygte. Desværre! det stadfæstedes snart,

og jeg lyder ikke, naar jeg siger, at denne Efterretning forarsagede mig større Sorg end jeg hidtil havde oplevet, og endnu oprøres min Tølelse, naar jeg tænker derpaa. Enhver dansk Søemand sølte lignende Sorg; og jeg har seet gamle Graaskjægges Taarer ved denne Anledning, som forbandede dem, der vare Skyld heri. Der opstod nu et Had mod Engellænderne, som hos den, der kun seer Overfladen, ikke uddøer for Generationen; og da vi alene i Plymouth vare vel 150 Skibe opbragte. — vi havde Nr 103 —, og altsaa circa 1500 Mand Danske, saa opkom der mangt et blodigt Slagsmaal, hvilket endelig bevirkede, at en Deel af Mandskabet kom i Prison. Da vi her Intet havde at bestille og Penge nok, ved det at vi, ligesom de fleste Mandskaber, fra Capitainen af og ned til Skibsdrengen, bestjal de Priiskladninger, som Fienden havde stjaalet fra os — et Uvæsen, der burde have kommet os mere til Gavn, naar vi kun havde tænkt paa den Mangel, der i et Fængsel ventede os —, vare mange unge Mennesker paa Wei til Fordærvelse, da vi i November saae de Skibes Mandskab, omtrent 300 Mand, ankomme i flere Fartsøier, og sattes i Prison ombord paa Bagskibet St. Salvador, som havde været lagte under Embargo eller opbragte i de mindre Havne. Dette var et slemmt Omen for os; imidlertid havde vi

endnu Lov til at gaae frit omkring, hvorfor og mange udfom med neutrale Skibe. Det hændte mig, at jeg tvende Gange paa vore Streiftoure iland blev opsnappet af de før omtalte præls gangs; men da jeg forstod og talede det engelske Sprog, og tydelig kunde forklare og bevise, at ieg var Dansk, slap de mig begge Gange løs igjen. De Varer vi, som ovenomtalt, sijaal af Ladningen, maatte vi smugle iland. Engang toge de Baad og Smuglegods fra os og beholdt det for stedse, ved hvilken Leilighed et Par falske Eder — dog ei af mig — befriede Skibet for videre Følger. En anden Gang havde jeg i en maaneklar Nat i Selskab med 2 andre Matroser faaet et Halvanker Rom i en Baad, og vilde snige det i Land, da vi bleve indhentede af en Toldbodbaad med 4 bevæbnede Mand. Da vi saae, at vi ikke kunde undgaae dem, fastede vi Halvankret overbord, og lode det drive mod Landet, medens det i en Hast blev besluttet, at vi skulde faste den ene af de 2 Varer, vi havde i Baaden, fra os, jeg springe overbord, og Alle anraabe Toldbodbaaden om at frelse mig, som en Mand, der foregaves at være falden overbord: som sagt, saa gjort; og i det Engellænderne af Menneste, Fjærlighed frelsie mig, og bandede mine Kammerater, fordi de med den tilbageblevne Mare ei havde anstrængt sig nok til min Friise, faldt deres Tanker ikke paa, at dette kunde være et Krigspuds, og vor Priise, Halvan-

feret, blev frelst. At de danske Matroser under saadanne Omstændigheder vare velkomne Gjæster i Bertshusene i Gaderne Castlereagh og Stonehouslane *) vil findes troligt. Den 15de December, da jeg og end en Kammerat fornøiede os den halve Nat iland med at dandse, bleve alle danske Mandskaber pludseligen gjorte til Fanger; og førte i Prison, Skibet, Tredækkeren "prince George." Da vi kom ombord og fandt vore Kammerater allerede borttransporterede, vil jeg troe, at det endnu havde staaet i vor Magt at undløbe, helst for mig, der forstod Engelsk, og havde Tilbud af en Tjenestepige iland, der, som jeg troer, for Alvor holdt Noget af mig, om at ville skjule mig; men Had imod Engellænderne, Frygt for deres prefs gangs og man of war Tjeneste, Usandsynligheden af at træffe en barmhjertig Udlænding, med hvem man kunde undvige, og endelig vor Capitains Forsikkring: "at Fangenskabet ikkuns vilde vare kort", bevirkede, at vi toge en Færgebaad, og frivilligen roede til Prisonskibet. Her stormede nu 1130 Matroser ombord uden Orden; og hvem der var stærkest og meest uforfæmmet, indtog de bedste Pladser. Vi laae nu i den første Tid som Hakkelse og Strøe imellem hverandre, nedstuvede paa begge de underste Batterier — altsaa 565

*) — Mistænkelige Gader. —

i hvert Rum — indtil vi enten selv havde syet vore Hængekoier af egne Sække, eller vare blevne dem tildeelte af de Engelske. Jeg fik Plads paa det underste Batteri, hvor en trondhjemske Matros afsvang mig min først indtagne Plads ved Prygl, da han var ældre og stærkere end jeg —. Det varede længe, førend denne raa Republik kom i Orden; vor Middagsmad Juleaften 1807 fik vi Kl. 2 om Natten. Da Ureenligheds og Uordens Tiltagelse maatte blive en Folge, saalænge ingen Bestemmelser vare tagne, indsaae vi snart Nødvendigheden af at indføre et Slags Autoritet. Vi valgte derfor de Stærkeste og meest Agtede iblandt os til saakaldte Vaadsmænd og Kofke, der maatte modtage Provianten af de engelske Leverandører og udveie den igjen, paasee Ordens og Reenligheds Bedligholdelse, og være bemyndigede til, at uddele Tapp i Tilfælde af Overtrædelse. Saaledes maatte 36 Mand (6 Bakslang) skifteviis hver Dag spule Dæk, en Mand af hver Bakslang skifteviis agere Opvarter for de andre fem, nogle holde Reenlighedsmyasiring etc. Hver Mand maatte om Morgenens Kl. 7, naar Trommen gik, bære sin egen Hængekoie op paa Dækket, og om Aftenen bleve alle Fangerne nedtalte paa Batterierne, og Kanonportene og Lugerne tilstængte. Uagtet her ingen Personsansæelse kunde eller burde finde Sted, og Enhver af os 2 à 3 Gange om Dagen maatte

i Gallionen for at rense sig, saa havde vi høist vanskeligt ved at holde os rene, hvilket tildeels kom af, at Hængesøie hang tæt paa Hængesøie og tildeels i tvende Høider over hinanden. Snart vare de faae Skillinger, vi havde, fortærede, og Sult begyndte at bearbejde vore hidtil velfodrede Maver.

Vor daglige Ration bestod af $1\frac{1}{2}$ $\mathcal{L}$ Brød, $\frac{1}{2}$ $\mathcal{L}$ raat Kjød og 1 Unze Salt. Dette var de fire Dage om Ugen, og derpaa kogtes en jammerlig tynd Suppe, hvori kom lidt Bryn og Kaal; saaledes brugte vi ofte Suppen til at vaske vore Beenklæder i. Den femte og sjette Dag i Ugen fik vi vor daglige Ration og tre saltede eller røgede Sild og 2 à 3 Kartofler, og den syvende 1 $\mathcal{L}$ tør Fisk istedet for Kjød eller Sild med 2 — 3 à 4 Kartofler til. Vor eneste Drik var Vand; bedre Levnetsmidler (— som vi vare vant til —), fik vi aldrig. Hvad nu denne Ration angaaer, da synes vel $1\frac{1}{2}$ $\mathcal{L}$ Brød at være tilstrækkeligt; ja, det vilde det ogsaa have været, naar vi ikke skulde have spist det, saa at sige, bart og uden anden Drik end Vand alene. Lad den, der herom har andre Tanker end jeg og vel 105000 Fanger (saa mange Krigsfanger skal der 1808 have været i Storbrittanien) selv prøve paa at udholde det, og hvis han er sund og frisk og i sin Bæxt — som jeg var —, saa tvivler jeg ikke paa, at han vil blive ligesaa smalkjæbet, som

jeg og de andre Fanger vare. For at tilfredsstille Hungeren og for at faae Sæbe til Badsk, Sytraad o. s. v., solgte jeg Fjedrene af Kæiedynerne; og engang, da Hungeren blev mig altfor utaalelig, solgte jeg en ny fin blaa Klædestrøje for 1 engelsk Schilling (3 Mark dansk.) Da vi havde været et Aar i Prison, fik hver Mand 2 Pence daglig Tillæg af den danske Regjering, en Understøttelse, som lindrede vor Skjebne utroligt, og gjorde Fængselet mere taaleligt.

Omtrent efter 3 Maaneders Ophold ombord i Prinds Georg, skete en Opfordring til 54 Mand, om at gaae ombord og tiltafle et 84 Kanonskib — "the Brave" — til Fangeskib *); og jeg meldte mig frax, og blev antagen iblandt dette Mandskab. Da Skibet var færdigt, kom 700 Mand af de øvrige Fanger til os, og Resten blev sendt ombord i et Skib kaldet "Panther". Vi indrettede os nu i vor ny Fangenskab's Republik; og efterhaanden dannede der sig, for at dræbe den kjedsommelige Tid, Værksteder, Skoler etc., og enkelte, som havde Penge, opsatte ogsaa Boutiquer, hvori man kunde faae Levnetsmidler. Jeg fortjente, nu og da, nogle Pence ved at holde Skole, og ved at skrive Breve for de af Besætningen (den var omtrent 80 Matroser og Soldater, som ikke selv

---

*) Denne Tiltælling fik vi Intet for.

kunde skrive. Ligeledes arbejdede jeg i Been og i Haarfletningsarbejder, dog uden at høste Indtægter deraf. Daglig var der — især i det første Aar — Slagsmaal og Spektakler, og hvem der ikke ganske vilde være et Skumpelskud, blev tvungen til at tage fra sig. Saaledes undgik kun yderst Faae, nu og da at komme i Klammeri; og man blev temmelig øvet i den Kunst at slaaes. Engellænderne brød sig ikke derom. Flere Gange var der en Art af Opstand, som imidlertid snart dæmpedes; og nogle Gange hændtes det, at nogle af Fangerne bleve saarede af Sabelhug og Bajonnetstik, som dog glubst hævnedes, naar Soldaten, der havde udsøvet det, vovede sig enkelt iblandt Fangerne. Man brugte i saa Fald at kaste Synderen et Lagen over Hovedet, og udenpaa det at hamre løs paa ham, paa det at han ei skulde opdage Gjerningsmanden og angive ham; og flere af Besætningen maatte jammerligen tildækkede, bede om Pardon, og for seent fortryde deres ofte alt for nidkjært udsøvede Tjenestiver mod vaabenløse Fanger. Imidlertid, det er ikke den behageligste Post at bevogte Fanger, og i det hele taget, var den Behandling, vi node, jevn og retfærdig, naar man kun, som sagt, havde givet os mere at spise. En af Cheferne tillode os endog at gaae ud og svømme, hvilken Tilladelse imidlertid snart ophævedes igjen. Under en Anden fik vi Lov til at vandse

paa Skandsen til heelt ud paa Aftenen — tildeels med hans egne Døttre — ; og jeg har været Dienvidne til, at Fangerne selv affraffede en Medfange, som var næsviis imod denne menneskekjærlige Chef. Gud naade den, der skial — især Proviant — fra sine Kammerater. Han fik strax Rat; og endskjøndt jeg har seet Menneſker faae 6 Dussin Slag, og siden Tillæg i Provi- anten paa de andre Fangers Befostning, for at de ei skulde fristes til at stjæle, stjal de dog strax efter, og bleve idømte ny Straf. Dette gjør mig tilbøielig til at troe, at Profesſor Ga ll har Ret, naar han siger, at visse Menneſker ere fødte med Tyve-Organer.

Da jeg havde siddet omtrent et Aar fangen, ind- bragtes i vort Fangeskib omtrent 280 hollandske Krigs- fanger, som vare tagne med Fregatten Gelderland paa 36 Kanoner, der afmasset blev bragt ind, og lagt tæt ved os af dens Overvinder, Fregatten Virginien paa 44 Kanoner. Disse vare baltstyrige Menneſker, og bestode tildeels af alſkens Pobel; imidlertid havde de forsvaret sig tappert, førend de firoge. En anden Gang bragte man 12 spanske Krigsfanger ombord til os, for at sættes i vor Cachot; de havde dræbt en Franskmand i et af de andre Skibe, og, for at skjule deres Udaad, ſkaaret ham i smaae Stykker, og puttet ham ud af et Hul i Floden — ! Disse vare nogle ægte Vanditter, som tvende Gange prøvede paa at sætte

Ild paa Fangeskibet, hvilken de tilveiebragte ved at rive to Stykker Træ mod hinanden. Til Beviis paa, at man i Fangeskibet ikke gjorde Forskjel paa Personer, men affraffede den Straffskyldige uden Naade, kan endnu efterstaaende lille Anekdote tjene:

En fransk Kaperkapitain, som, fordi han havde brudt sin Parole, var bleven transporteret ombord til os som Fange, blev beskyldt for at have deeltaget i et Tyveri; og da man troede at have Beviser ihænde imod ham, og han desuagtet ei vilde tilstaae, blev han dømt til Tapp. Her hjalp nu hverken hans Epaulletter — thi dem bar han —, Stridighed, Forestillinger eller Bønner; man surrede ham op, og en norsk Baadsmand gav ham — for et Exempels Skyld — et halvt Dusin ægte Slag, og surrede ham derpaa løs igjen. Dette gav Anledning til, at der endnu samme Aften opstode Factioner; thi Nogle vare med og Andre mod den udøvede Retfærdighed. Blandt andet fandt man nu paa at tromme det ene Parti sammen paa en Kobberkjedel, en Spøg, der imellem saamange raee Mennesker kunde have bleven farlig. Af det Parti, der havde været for, at han burde affraffes, sad vel omtrent 12 à 16 af de meest agtede og stærkeste Baadsmand og Understyrmand sammen i et Bakslaug. Uheldigviis for mig sad jeg just ogsaa her, og talede med en Styrmand, som jeg var en god Ven af. Det an-

det Parti (som desuden havde Fiendskab mod hiint) kom stormende med Begjæring om, at faae en vis Raadsmand udleveret; men da Svaret var, "at de jo kunde tage ham, om de vilde," saa kastede de flere Gange Hattene mod Lysene, saa at de sluktes. De bleve tændte igjen, og det Parti, ved hvilket jeg sad, udfordrede endeligen det andet, Mand for Mand; hertil havde imidlertid hine ingen Lyst, og saaledes skiltes de ad for den Gang. Jeg, som endnu blev hos mine Venner et Par Timers Tid, var just ifærd med at gaae tilhøis,*) da en vis Styrmand af det andet Parti vilde over Gjærdet, hvor det var lavest, og i sin Forbittrelse udskjældte han mig først for en Ven af mig, der blev liggende i sin Køje, og rolig hørte derpaa — ; og dernæst henvendte han sig til mig selv. Da jeg herpaa Intet blev ham skyldig, kom han som en glubende Love, i den faste Overbeviisning, let at kunne tumle mig, farende ind paa mig og vilde dreie mig en Skalle. Denne opfangede jeg dog betids nok, for med min Nakke at kunne give ham en Priis Tobak i Næse og Mund, hvorved han snusede stygt. Nu begyndte det for ramme Alvor mellem os; de tvende Partier sloge Kreds om os, for at vi kunde faae Plads; og da Skjorterne brast i første Braad, sloges vi med nøgne Overkroppe. Min Modstander var 4

---

*) En Seng kaldes en Køje i Søsproget.

å 5 Aar ældre end jeg, og mig langt overlegen i Kræfter; men jeg var langt smidigere, hvorfor jeg ogsaa i hvert Braad overmandede ham, trods hans Styrke. Han, som imidlertid ei vilde give sig tabt, fornyede altid Kampen; denne holdt jeg nu trolig ud med ham til Kl. 2 om Natten (thi vi pustede af og til), da vi af de Andre bleve skildte ad, og han maatte give sig tabt. Vi vare saa trætte, forslaaede og forblødte, at vi virkelig ikke formaaede stort mere; især havde min Modstander ved et Fald ilde forslaaet sit Hoved paa Jernbåndet af en fyldt Øltønde. Denne Kamp var den håardeste, jeg bestod i hele Fangensskabet, og sandt at sige i hele mit Liv —; og erindres godt af de endnu levende Medfanger fra den Tid. *)

En anden Gang, da en Storm havde raset i flere Dage, og vor engelske Provisions Leverandeur, som var en stor tyk Slagter, paa Grund heraf foregav ei at kunne komme til os med Provianten, maatte vi sulte i tvende samfulde Dage; først paa den tredie fik vi noget haardt Brød tilsendt af den engelske Besætning, som gjerne vilde hjælpe os, men selv leed Mangel. Da vi nu havde seet, at andre Vaade trods Stormen havde seilet paa Floden, bleve vi, som vare sultne

---

*) 3 Aar senere foer samme Styrmand fra Scheen, medens jeg foer fra Porsgrund, og saa ofte vi siden taltes, spogte vi over hiin Nats haarde Dyst.

som Ulve, rasende forbittede paa Slagteren, og En-
 felte svore, at ville hævne sig paa ham, naar han
 kom ombord, ved at fæste ham i en Spule-Ballie
 med Band, som stod paa Bakken. Da Slagteren
 endelig kom ombord, mærkede han nok Uraad, hvor-
 for (man kunde see Angsten paa hans Ansigt) han op-
 tog en Pennekniv, og gav sig, idet han lod Provian-
 ten heise over, til med den at beskjære sine Negle.
 Førend han imidlertid forsaae sig, greb en Matros
 fra Drammen ham om Livet og bar ham affted til
 Ballien. Han blev imidlertid Matrosen for tung,
 da han var meget stor, hvorsfor vi strax vare rede til
 at hjælpe ham; og om endskjøndt han, idet han vilde
 værge sig med Pennekniven, skar sig selv i Tommel-
 fingeren og i Øret, kom han, i Paasyn af de engeske
 Skildvagter lige paa Hovedet i Ballien; hvor han
 dykkedes dygtigt i sit kolde Bad (det var tidligt i For-
 aaret 1809), saaledes, at kun Fødderne vare frie.
 Da han atter kom op, hikkede og bandede han noget
 stygt, og skjøndt han med 4 Skildvagter søgte Gjer-
 ningsmændene, og svor: "that he would fight
 four danish B.....", sandt han dem aldrig; thi
 man havde saaledes i en Hast forklædt og omskabt sig,
 at han iblandt den Mængde Mennesker ei kjendte en
 Enefte. Dette Bad bevirkede imidlertid, at vi senere
 hen fik Provianten i rette Tid. — Hvad vi især leede

meget af i Prison, Skibene, var Træk og Kulde om Vinteren, Stank og kvalm Luft om Ratten, især om Sommeren, naar Stykportene vare tillukte. Naar vore egne Klæder vare opslidte, fik vi et Par Beenklæder og en gul Troie, hvorpaa der stod T. O., som skulde betyde "take up", — men som Fangerne kaldte Steile og Hjul — i Ryggen, med Blyknapper i. — Med Erkjendtlighed maa jeg ved denne Leilighed nævne den hoist værdige Præst Rossing ved den daværende danske Menighed i London, som i mit sidste Fængsels Aar forsynede os med Linned, Sæbe, Kamme, Tobak etc. — Gid det Gode, denne brave Mand beviste de danske Fanger i England, maatte have sundet, og end finde tilbørlig Paastjønne! —

Saaledes hensukkende mit Liv i dette jernbegitrede Fængsel, sad jeg en Aftenstund og talte med mine Medfanger, da Quarttermesterens Stemme lod som en Gladens Røst i mine Øren, da jeg hørte Ordene: "Wilhelm Born og H. C. Schlanbusch ere frie". For rigtigt at kunne fatte den Salighed, disse Ord indeholdt for den neppe nittenaarige, varmtfølende, fængne, Yngling, maa man selv have kjendt noget lignende. Følelsen lader sig ikke, og allermindst ved min Pen, beskrive.

Det var den 22de September 1809 — altså efter 21 Maaneders og 6 Dages Fængsling —, at jeg,

tilligemed omtalte Schlanbusch blev ført iland; og efter at jeg i the Mill - Prison — et stort Landsfængsel — var bleven maalt og besigtiget, og havde underskrevet en Forpligtelse til, "ikke at tjene mere mod England i den daværende Krig," — fik jeg Fripas og kunde gaae, hvorhen jeg vilde. — For jeg gaaer videre, skylder jeg at berøre en Medfanges ædle Handlemaade, idet jeg forlod Fangeskibet. Han vidste, at jeg ikke eiede en Skilling, og altsaa vilde blive sat i Forlegenhed, naar jeg kom iland; og da han havde Deel i en Boutique Handel, og derved havde sammensparet sig 15 engelske Shillings, paatvang han mig disse ved Afskeden. Jeg har aldrig siden haft Leilighed til at vise ham min Erkjendtlighed. — Endnu eet ædelt Træk skylder jeg at anføre, førend jeg forlader Fortællingen om mit Fangerskab: den engelske Tjenestepige nemlig, som jeg før har omtalt, udvirkede, da jeg havde været omtrent 6 Uger i Fangerskabet, at jeg en Søndag Eftermiddag, tilligemed tvende andre Fanger, fik Lov til at gaae iland, dog under Opsigt af en Skildvagt. Først prøvede hun og hendes Raadgivere paa med Bønner og Kunst at formaae mig til at blive i England og tage Tjeneste; men da det ikke hjalp*), og hun

---

*) Fristelsen var imidlertid ikke saa ligefrem at modstaae; deels var Pigen meget smuk, god, og kun 18 Aar gammel, deels sad jeg som Fange indespærret i

atter saae mig bestige Fangebaaden, paatvang hun mig under hede Taarer hele sin sammensparede Løn — omtrent et Pund Sterling — fyldte en Kuro med Levnetsmidler, og maatte lade mig gaae min Ekjebne imøde. Jeg haaber, at de fleste af mine Læsere besidde saamegen Villighedsfølelse og Tillid til Mennesket, at de, skjøndt det kan formodes, at hun, forledet af sit Hjerte, har havt videre Hensigt med mig, dog frikjende baade hende og mig for hvilket som helst Smudsig. Sex Aar senere, da jeg som Ekibsfører laae i Plymouth, søgte jeg denne ædle Pige forgjæves, for tifold at erstatte hende hendes Godhed; og det er til Ære for min salig Moder, at hun erklærede, "at en saadan Pige kunde hun have ønsket sig til Svigerdatter." — Da jeg nu stod som fri Mand i Mill, Prison, spurgte jeg efter min Befriers Navn, og man svarede mig "Sir Wm. Mellish, Member of Parliament," hvis Navn jeg ogsaa sandt i mit Fripas. Da jeg ikke vidste, nogenfinde at have hørt denne Mand nævne, var dette mig en Gaade, jeg maatte lade uopløst for det Første. Jeg skjænkede nu min Kiste og de Klæder, jeg ei kunde bære, til en fransk Prisonnier tog mine bedste Stumper og mine Bøger i en Pose

---

et Fængsel, hvorfra, Gud maatte vide, naar jeg kunde have Haab om at slippe ud; dog — Pligtfølelse mod Danmark var her Dommeren.

påa Ryggen, og tradskede flædt som en hollandsk Dr. logs Matros affted til den danske Consul i Plymouth, som modtog mig meget venstabeligt, indbød mig til Middag ved sit eget Bord, og skaffede mig 5 Pund Sterling til Laans hos en gammel Capitain Neumann fra Glensborg, imod Forskrivning paa min Moder, og imod, at jeg paa Reisen over Land til London vilde være hans Tolf og paa en Maade Serviteur. Vi begave os saaledes paa Reisen, Neumann inden i og jeg uden paa the Mail-Coach. *) I Ashburton, hvor vi opholdt os blot et Dvarteer, talte jeg med flere af de der paa Parole siddende danske Skibsførere og Styrmand, som veemodigen bade os at hilse hjemme. Midt paa Landeveien bleve vi engang standsede af Politiet, og da man ansaae mig for en undvegen Forbryder, maatte jeg documentere mig, og fremvise min ene Haand. **) Et andet Sted underveis kom jeg uklar med en engelsk Raperfører, som, da han horte, at jeg var Dansk, slog mig Snippen af et Torklæde i Diet. Da vi ankom til London — jeg gjennemvaad af Skylregn —, tog Capitain Neumann Logis i "Phönix Tavern," og jeg blev dersfra henviist til

---

*) Mailcoach kaldes Brevpostkarethen.

**) I England brændemærker man stundom Forbrydere i den ene Haand.

en Smed, der boede i en Kjelder, hvor jeg tog Logis, da jeg ikkun havde faae Penge at ødsle med. Jeg skyndte mig nu til Sir Mellish, for at bevidne ham min Tak for min Befrielse; men da jeg spurgte ham, hvorledes jeg kom til at skylde ham min Frihed, svarede han mig utydeligt og undvigende, saa jeg blot har kunnet slutte mig til, hvem jeg egentligen skylder den store Tak for min Befrielse; og da jeg ikke er ganske sikker herpaa, tør jeg ikke nævne, hvem jeg formoder, denne Edle, som evig vil fortjene min Tak, var. Sir Mellish spurgte mig, om jeg manglede noget; dog, da jeg nu havde Frihed, (hvilket syntes mig at være Alt, hvad jeg behøvede) svarede jeg "Nei", takkede ham end een Gang, og forlod ham. Da mine Penge begyndte at gaae op, tog jeg strax Sjov ombord paa forskjellige Nationers Skibe, og løb gjerne en eller to Gange om Dagen hen i Phoenix Tavern, for at spørge om Employ. Efterat have løbet omkring en Tidlang, fik jeg endelig Hyre som Matros med et norsk Fregatskib, der under Licencesfart skulde gaae hjem til Porsgrund. Endskjøndt jeg af et saa langt Fangenskab var mager og ussel, og længe ikke kunde taale Skibskost, var jeg en meget hurtig og paapassende, og en temmelig kyndig Matros, hvorfor jeg snart vandt min Capitains Yndest. Da

Han hørte, at jeg var Navigateur, maatte jeg allerede paa Hjemreisen udregne ham en dobbelt Solhøide, hvorfor jeg nød den Gæ, at blive indbudet til Kaffe i Kabinen. Vi naaede snart Norge, og da Hyrerne dengang stode overordentlig høie, besluttede jeg ei at komme tomhændet hjem, men at blive i Farten med ham. Vi indtog nu atter en Træladning, og afgik i gnittrende Kulde i December fra Langesund paa en Reise til Grangemouth i Skotland. Saa utroligt det end er, saa sandt er det, at min Hyre denne Reise som Matros var 100 Rbd. dansk Courant hjemme, og ti Pund Sterling i Scotland for een Reise, og da de 100 Rbd. dengang beløb sig til 13 Pund Sterling, saa var min Matros-hyre for en Reise, der omtrent tilendebragtes i en Maaned, altsaa saa nær et Pund — 10 Rbd. — om Dagen*). Paa Overreisen havde vi temmelig stærke Storme, og jeg, som kun havde een Klædning, og ingen Koielæder, leed meget af Kulden, indtil jeg i Scotland havde forsynet mig med tvende Klædninger og et Sengetæppe; imidlertid takker jeg endnu min Capitain for Laan af Strømper, og vor gamle Sommermand for at turde krybe i hans Koi, naar han selv ei afbenyttede den. Skotterne saae til os som Fiender (og vi paa dem) med skele Dine; og ved en

---

*) Nu er der mangen Skipper, der farer for 7 Specier maanedlig.

Ilden Trætte slog En mig det ene Die fordærvet med en dyppt Sneebold. Hjemreisen fra Grangemouth gik hurtigt; men ved vor Ankomst til Langesunds-fjorden i Januar 1810 laae Fjordisen allerede mellem Brevig og Porsgrund. For at kunne komme op til sidstnævnte Sted, maatte Isen skjæres igjennem; og da jeg nu intet havde at tage vare, og min Capitain anmodede mig derom, paatog jeg mig tilligemed en OIdermand Commandoen og Regnskabsførelsen over 50 Mand Tisarbeidere. Dette var et mig høist fremmed Arbeide, indtil jeg blev vant dertil. Jeg døde meget af Kulde, og blev næsten blind ved stedse at see paa den hvide Snee; men jeg var haardford fra Varnsbeen, og var det dengang i saa høi en Grad, at jeg mangen Gang den Vinter har vadsket mit nøgne Legeme i Snee og Sæbe paa Dækket. En Nat, da Kuldens Streng- hed tilsagde mig det som Menneckepligt, at tillade nogle Tisarbeidere at sove paa Gulvet i min opvarmede Ka- hyt, var der en Skurk iblandt dem, som stjal min Tegnebog med alle de deri værende Regnskaber og Penge: dette var altsaa den Tak, jeg erholdt for en Velgjerning, og kun ved Posten om ikke at gjøre Tyven ulykkelig, erfoer jeg 8 Aar senere hans Navn.

Da Isen var gjennemskaaen, og de bag os i Baagen liggende Skibe dreve paa, at vi skulde sætte

Seil til, maatte jeg, som aldrig før havde været Porsgrunds-Elven op, og som kun havde en eneste Søemand ombord, vove paa at gaae under Seil ved Hjælp af 7 Flaadefolk (Bønder, som flaade Tommer neden for Vandfaldene) med Skibet. — Jeg tog Roeret, og den omtalte Matros agerede baade Lods, Baksagst og Næstcommanderende paa eengang. Capitainen og den rette Lods mødte os nu paa Elven, og fandt, at dette var rask gjort; men toge nu selv Commandoen. Her laae jeg ombord Vinteren over; og da vor Styrmand var bleven rørt af et Slag, havde jeg det Held*), strax at blive antagen som Overstyrmand og at gaae ud med Skibet om Foraaret 1810 paa en Reise til Topsham i Canalen med 30 Pund Sterling i Gage for Reisen. Vi gjorde tvende Reiser paa dette Sted i mindre end 3 Maaneder, hvorved jeg da samlede mig en lille Kapital, og igjen anskaffede mig anstændige Klæder. Paa den første af disse Reiser blev jeg syg af den megen Kulde jeg havde døiet, og af den Værgrelse, jeg havde ved at commandere Folk, der nylig havde været mine Kammerater, hvorfor jeg besluttede at forlade Skibet og min brave Capitain, der havde forfremmet mig,

---

*) Tager man i Betragtning, at jeg ikkun 8 Maaneder før som halvnøgen og ung Matros var bleven forhyret i London, saa maa vel dette kaldes en stor Lykke, helst da jeg ingen anden Anbefaling havde end min Flid og Raskhed, og min Capitains Skjønsonhed.

og reise ned til Danmark før endnu engang at see min Moder. Jeg gik ned til Danmark som Passageer med en Jagt fra Faaborg, og landede efter $3\frac{1}{2}$ Aars Fraværelse i Fredericia, hvor jeg kjærligt modtoges af min Onkel og Tante (senere Svigerforældre), Regimentschirurg *F e l d m a n n s*, som inderligen glædede sig ved at see mig igjen.

Efter nogle Dages Forløb forlod jeg Fredericia og tog til Apenrade, hvor min Moder og trende Søstre boede; vor Glæde ved Gjensynet var gjensidig liges stor og blev end forhoiet ved min lange Fraværelse. (En af mine Søstre tabte jeg endnu samme Vinter; hun døde af en Forkjølelse, som hun erholdt paa et Bal.) Dog snart forlod jeg Apenrade for at reise til Frederiksværk, hvor en ældre Broder af mig, Justitsraad *B o r n*, boede, og under ham at lægge mig efter Landmaalingen, da Søefarten var saa usikker, og jeg jo ikke kunde vide, hvad Dieblik den Fart, hvori jeg var, atter vilde standse. Ved at arbeide heri saae jeg snart, at enhver Navigator i Ordets Forstand er, om ikke Land-, saa dog Vandmaaler; thi dagligen maaler han paa Søen sine Vinkler og Afstande, ligesaavel som en Landmaaler maaler dem paa Landet. Denne i sig selv lette og begribelige Kundskab erhvervede jeg mig derfor snart, saa at jeg inden min Afreise aflagde et Kort over Frederiksværks Egn. —

Ved min Hjemkomst til Apenrade foresandt jeg et Brev fra min Capitain W. i Porsgrund, hvori han indbød mig til, hen paa Foraaret at komme over og tage min forrige Employ som Oversyrmand. Følge heraf reiste jeg først til Fridericia; og derfra over Arendal til Porsgrund; hvor jeg strax tiltraadte min Employ, og med en god Gage gik ud med Skibet paa en Reise til Waterford i Irland. Paa denne Reise maatte vi formedelst Modvind anløbe Dover. Efterat vi havde udloset og moret os herligt hos de gjæstfrie Irændere i Waterford, gik vi til Dublin.

Indseilingen hertil er det smale Farvand ved Ringsend-Pier; den Eftermiddag, vi gik ind her, passerede nogle hundrede Skibe ud og ind; og vi maatte derfor opbyde al vort Sømandsskab, for i dette smale Farvand og iblandt de mange Skibe at bringe Skibet med staaende Seil lykkeligt til Ankers. Dublin har fra Søensiden en deilig Beliggenhed, er en stor, meget smuk Stad i sig selv, og har den længste Quay *), jeg har seet, der med mange Millioners Bekostning af firhugne Stene er bygget ud paa Sandet i Bugten; og paa hvis Ende der staaer et Fyrtaarn. Jeg besaae fremdeles Anatomiehusets Mark,

---

*) En Quay eller Key er en Mole eller et Brohoved af Steen; denne skal være 5 à 6 engelske Mile lang, altsaa omtrent 14 dansk.

værdigheder her, hvor iblandt andre Mærkeligheder var et Skelet af en Irlænder, der havde været 7 Fod høi. Fra Dublin gik vi til Liverpool, hvor vi indtog en Ladning Salt og Colonialvare, hvormed vi afgik til Porsgrund. Vi indkom denne Reise formeldst Modvind til Stranraer paa den vestlige Kyst af Skotland. Dersfra fortsatte vi inden om Lewis Derne *) Reisen hjemefter. Uden for Stornoway overfaldt os en Eftermiddag en svær Storm af N. V. Staae til Søes torde vi ikke, da vi ikke kunde klare Cap Wrath; bære paa en Havn kunde vi ligesaa lidet, da Ratten var forhaanden; vi maatte derfor vove paa, en heel lang mørk Efteraarssnat at holde Skibet frydsende paa en Bugt, ifkun $1\frac{1}{4}$ Miil lang med steile Fjeld paa alle Sider, og uden Rettelse af Loddet, i Læ af Den Lewis. Med megen Narvaagenhed blev dette lykkeligt udført, og da vi laae tæt i Læ af Landet og havde smult Blande, kunde vi for de tre stumpede Mersseil vi førte, stagvende hver Gang, hvorved intet af den Plads, vi vare paa, tabtes. Om Morgenens bedagede Stormen, Binden faldt god, og vi fortsatte Coursen. Under Ørfensørerne, da vi vare komne igjennem Pentland Firth, bleve vi bordede af den forrige danske Kutterbrig "Sarpn" (nu smerteligt for os at

---

*) Hebriderne.

see under engelsk Flag). Paa det jydike Rev bleve vi atter bordede af det forrige danske Rangskib "Prindsesse Caroline", som Engellænderne roste som en af deres fortrinligste Seilere *).

Da vi kom ind til Norge, bleve alle vore Colonialvare løsfede, og vi gjorde os klar til at seile med Saltladningen til Danmark. Vi havde faaet adskillige Damer ombord som Passagerer; men da en af dem blev syg, forlode de os igjen, undtagen en Søofficers Frue med Barn og Tjenestepige, der fortsatte Reisen med os. —

Endnu samme Dag vi gik ud, bleve vi tagne af den engelske Kutterbrig "the Brucer", som havde os mistænkt for, at vi havde andre Vare i Skibet, end vor Licence lod paa — hvilket ene var paa Salt —; og da han havde skiftet den halve Besætning med en Priismester og dobbelt saa mange Engelskmænd, satte han Cours med os til Vingøe Sand ved Gothenborg. Min Capitain blev af Priismesteren strax sat under Bagt i sit Kammer; jeg maatte nu lade dem sivre nogenledes som de vilde, og endelig naaede vi Indseilingen til Vingøe, hvor Priismesteren i sin Dumbhed

---

*) Jeg har hørt dem rose Rangskibet Christian den Syvende, som deres fortrinligste Seiler iblandt deres Orlogskibe.

vilde have løbet Skibet paa i det saakaldte Fiskerlob, hvis ikke en engelsk Matros's specielle Bekjendtskab, og salig Admiral Lowenørns Kattegats Beskrivelse, som jeg kunde kontrollere Matrosen med, havde reddet os. Da vi vare bragte til Ankers tæt agter for Krigsskibet "the Victory" *), fik Matrosen, der havde rettet Priismesteren, og reddet Skib og Ladning og Priismesterens Ære, en Belønning for sin Uleilighed, som bestod i — Tæmp paa sin bare Skjorte. — Saasom Kutterbriggen the Brucer endnu var paa sin Kryds, bleve vi indlagte i Priishavnen paa Den Fodøe, hvor Priisretten havde sit Sæde. Her begikkes mange Excesser imod os af vor lille Tyran, Priismesteren (denne Skurks Navn var Armsworth, en dum og stolt lang Karl paa tre Alen), og hans Consorter. Til Beviis herpaa vil jeg anføre nogle Træk. En Nat, da han og nogle af hans Kammerater fra den engelske Kutter "Algerin" havde beruset sig, kom de med omtrent 30 à 40 tildeels bevæbnede Mand ombord til os, og begyndte at plyndre i Kabinetterne og Kamrene. Da vi ikke vidste, hvorvidt disse halvgale Mennesker vilde drive deres Voldsomhed, gave min Capitain, jeg og de fire norske Mand, som vare os levede, os til at opslaae et Slags

---

*) Det samme, hvorpaa Lord Nelson faldt i Slaget ved Trafalgar.

Kammer i Skibets Mellemdæk i Laster; her lagde vi vor Passagerer Fruen, samt hendes Tjenestepige og Barn, og udenom dannede vi selv en Sauvegarde paa vore Kister, for i paa kommende Tilfælde at være til deres Forsvar. Denne Nat hengik for saavidt roligt; men Natten efter, da Fruen atter var i Kabinen, og Capitainen og jeg i vore Kamre, var dette Menneske yderlig grov mod hende, og vilde, som man fortæller, ind i mit Kammer med 2 ladte Pistoler for at skyde mig; imidlertid vidste jeg i Sovne intet heraf. — En anden Gang satte han Capitainen paa fri Fod, og søgte at tilvende sig hans Venkab; men dette var blot paa Skramt, for at han i Priisretten — til Skade for os — skulde afgive en mindre djærv Erklæring mod ham. Dog heraf blev Intet. Medens Priisretten holdt sit Sæde, var jeg heldig nok til, under et aabentstaaende Vindue at være Vidne til, hvorledes han tvertimod al Sandhed og trods hans skramtede Venkab fremkom med mangehaande løgnagtige Beskyldninger mod os. Jeg fik netop Tid til at meddele Capitainen dette, og med ham og Folkene at lægge vor Plan, da vi indkaldtes til Forhør. Ved den Erklæring, som vi afslagde imod ham, kom nu hans Logue, hans nedrige Opførsel, og overhovedet alle hans Skurkestreger for en Dag. Ifølge heraf blev der bestemt, at han skulde forhøres og dømmes, naar hans Chef, den brave

Prim. Lieutenant Price, kom i Havn med Briggen. Jeg holdt nu hemmeligt en Dagbog i det engelske Sprog over hans Opsørsel, for at kunne fremlægge den ved Forhøret. Men herom fik han Nys; og da jeg paa hans Tilspørgsel benægtede det, lod han mig sætte fast nede i Saltlasten, efterat han alt i Forveien atter havde arresteret min Capitain. Dog var han end selv en lumsk og ondskabsfuld engelsk Orlogsgast, traf han i mig en, vel ung, men dog ligesaa gjennemdreven Dansker, der endnu ei havde glemt de Kneb, han nødvendigviis maatte lære i et toaarigt Fangenskab, og hvem Retsfølelsen drev til at handle saaledes. Belansthændighed forbyder at fortælle den Grovhed og de Fornærmelser, hvormed jeg sølte en Fornøielse at drille ham; og fjøndt han svoer, at han vilde lade mig grave ned i Saltet ligetil Halsen, maatte han dog snart slippe mig løs igjen. Endelig kom "the Brucer" i Havn; en Krigsret blev nedsat over ham, og da alle mod ham lydende Erklæringer fandtes gyldige, vilde han uden tvivl være bleven underkastet en haard Dom; men man gav ham underhaanden et Rink om, at melde sig syg, og iblandt Invaliderne at afgaae til England. Saaledes endtes denne Smaatyrans Regimente. — En Nat kom der Jld i den engelske Orlogsskonnert An, holt's udtømte Krudtkammer, hvorved dens Chef — Lieutenant Dwen, en Welshmann — af det spildte Krudt,

saaledes blev antændt, at han høist farlig forbrændt kom ombord til os. Da han i denne Tilstand Kl. 12 om Natten træder ind af vor Kahytsdør, seer han ud som en vandrende sort Blære, ja ikke ulig den Ting, man just i Midnatstimen kunde forestille sig som Djævelen. Paa hans Forlangende iler jeg iland for at hente hans Hængeskøj, og da jeg i Mørket horte en Stemme raabe: "hvem er Du? og hvad vil Du?" svarer jeg "Styrmand paa det norske Skib, og skal hente din Herres Hængeskøj," hvorpaa jeg, da det blev stille, roer ombord med Hængeskøjen. Dagen efter, just da min Capitain var fra Borde, træder den Næstcommanderende med tvende bevæbnede og tvende ubevæbnede Mand over paa vort Skibsdæk, og da han hører at jeg er Styrmand, slaaer han mig tvende Gange i Ansigtet med de Ord: "jeg skal lære Din B... at fortælle mig hvem der er min Herre." Idet han vilde sparke mig, da jeg løb ned i Kahytten for at fortælle hans Chef det, tog jeg ham i Foden, saa han faldt paa sin Derriere, og sprang strax imellem alle hans Mand i Baaden, for at roe ombord i et andet Skib, hvor jeg fandt min Capitain. Jeg indgav nu en Klage herover til vor Capteur, der gif lige til Flaadens Chef: "Sir James Saumarez" paa the Victory; men jeg fik aldrig Udfaldet at vide. Skulde nogle af mine Eksfere undre sig over, at jeg ikke sie-

blikkelig tog videre Revange, da maa man tage i Betragtning, at jeg ene og ubevæbnet stod blandt fem Bevæbnede, i en fiendtlig Havn; omringet af Engellændere paa alle Sider; og at det vilde have bragt Fordærvelse, ikke blot over mig, men maaskee og over Skib og Mandskab, og forøget Engellændernes Fornærmelser mod de fangne Danske og Norske. Denne Tingenes Stilling overskuede jeg strax; hvorfor jeg betvang min retfærdige Brede, og blot søgte at undflye, for at undgaae videre Fornærmelser. Helten der slog mig, var en gammel Krøbling, Mr. Y., der senere skal have boet paa Anholt; og jeg skal ikke nægte, at, da jeg dengang, ligesom nu, besad Character og Legemsstyrke til at tugte en saadan Person, langtes jeg ofte — i mine yngre Aar — efter at træffe ham og erholde videre Forklaring; dog! ikke jeg allene, men mange ander agtværdige Mand, som Capitainerne Jantzen, Thorst o. a., maatte taale lignende Ydmygelses af de Helte, der bragte dem op. — —

Endelig bleve vi ved Priisretten paa Fodøe erklærede frie, og vi affeilede til Helsingøer. Da min Capitain var syg, maatte jeg her klarere iland, og havde meget ondt ved at undgaae den for mig udsiræede Løkkemad af Maanedslieutenanter, Kapergaster o. s. v., for at faae mig i Snaren. For at oplyse dette, maa jeg bringe mine Læsere efterstaaende i Hu.

Endstjøndt Krigen førtes med England, foer (siden Høsten 1809) tusinde danske og norske Skibe under engelske Licencer (Leidebreve) fra Norge paa England. Fra Danmark foer igjen tusinde under dansk, Rostocker o. a. Flagge, som havde engelske Leidebreve at føre Sæd til England; men under Paaskud af, at gaae til England, gif de til Norge, og saaledes blev dette Rige forsynet med Korn. Jeg tør vel sige, at ikke hvert tredivte Skib kom til England; og de, der kom dertil, vare ved de engelske Krydsere tvungne til at tage en saadan Cours. Naar de Danske havde bragt en Ladning Sæd og de Norske en Ladning Trævare til England (begge Dele Artikler, som England meget behøvede), saa udførte de stedse en Ladning engelske Natur- Manufactur- Fabriks- og Colonialvare, som England havde Overflødighed af, men hvorpaa vi hjemme lede Mangel, og seilede med disse Ladninger derhen i begge Riger, hvor der herskede mindst Continentsystem og høieste Priser. I Norge herskede kun lidet eller intet Continentsystem, hvorfor, og fordi de havde de fleste Englandsfarere, de fleste Hjemladninger fra England bleve løsfede i Norge. Gik man fra Norge ud paa en Reise til Storbrittanien eller Irland, saa klarerede man — for en Forsigtigheds- og for en Formels Skyld — paa et eller andet Sted i Frankrig; i Søen holdt man to Journaler, og

Skulde man fra England hjem igjen, saa forsynede man sig der først med smukke franske Papirer, som hjemme gjaldt for ægte. Saaledes fortes Handelen indbyrdes mellem tvende frigsørende Magter i 4 Aar, afvejlende i mindre og større Grad. Der udrustedes ligesuldt Krigsskibe og Kapere, der gjensidigen fratog hinanden de Priser, som enten ikke vare beskyttede ved Leidebreve, eller gjorde uforsigtig eller urigtig Brug af dem. Licencefarerne vare saaledes en Torn i Diet paa begge de frigsørende Magters Orlogsskibe og Kapere; saa meget mere som de, ligesom i den dybeste Fred, seilede roligt og fortjente uhyre Penge, medens Orlogsmanden soer for en lav Hyre, og slap sildig løs, og medens Kapergassen maatte lure paa en uvis Binding. Betragter man Licencefarten fra en anden Side og veier hvor dens sande Overskud blev og gavne, saa troer jeg ikke, at det kan modsiges, at Danmark og Norge vandt uhyre ved den, og England nødvendigviis maatte blive den Tabende *). Lader os f. Ex. antage, at ingen en-

---

*) Utroelige Remisser fleete fra Norge til Kjøbenhavn i Licencefarten, og paa Børsen var, saalænge denne Gort varede, altid og betydelig Sterling at faae. I Medhold heraf see Mathansons Biographi af Hofraad David Amstel Meyer, Pag. 69 og 74.

gelske Licencer havde existeret, mon da ikke saavel Danmark som Norge havde tabt deres Skibe og Ladninger ved fiendtlig Opbringelse, som i Aarene 1807, 1808 og den største Deel af 1809 var Tilfældet, i en langt større Grad? Havde vi ikke derved mistet langt flere Matroser, i det de vare blevene engelske Fanger? Hvor havde vi kunnet løse saa contante Penge for vore da overflødige Udforselsproducter, som de engelske vare? hvor skulde vi have faaet Salt, Kul og alle Slags andre Fornødenheds og Luxus Artikler fra? — Tildeels ved Raperiet, kan svares; men tør jeg spørge, gif det ikke ligesuldt? *) — Man kan ikke nægte dette; og jeg har læst en Fortegnelse i England i 1810 over de Skibe og Ladninger, som de ved danske og norske Opbringelser havde tabt. Tabet angaves allerede da til 198 Skibe med kostbare Ladninger, og Skaden, som derved var foraarsaget, ansloges til langt større end det Tab, England havde tilføiet os 1807. Lad dette være som det vil, men vist er det, at utroelig store Summer indkom ved Licencesarten; ifkun Skade at ikke Dyrkerne af denne Fart bleve anderledes beskattede til Bedste for Communen; thi det er en væmmelig Sandhed, at medens den

---

*) Herom paa et andet Sted; imidlertid bemærkes her, at vi 1810 under den stærkeste Licencesart toge 47 rigtladte Priser paa een Dag udenfor Christiansand.

civile og militaire Embedsmand af deres Lønning i dansk Courant Dalere, der fra fuld Værdi vare sjunkne ned til $\frac{1}{8}$ Deel og lavere, neppe kunde tilveiebringe det tørre Brød, og medens Landets Financer saaledes forfaldt; paa samme Tid ødslede Handelsstanden og de andre private Stænder, som alle i meer eller mindre Grad høstede Fordeel af Licencesarten, i Forhold noget magelest; og — som en vis norsk Oberst engang udtrede høit — ”medens enhver Høkerkjelling ikke kunde springe fra Dissen og ned paa Gulvet, uden at derpaa laae et kostbart engelsk Teppe, saae man Soldaterne i et vist Hospital at mangle de tilhørlige Tæpper, de skulde tildække sig med.” I en Periode, da Landet var indviklet i en Krig, det ei kunde undgaae uden at forspilde sin Væ, og da enkelte Grene af dets Under-saatter, ved det at Regjeringen saae igjennem Fingre med dem, vandt Millioner over Millioner, burde i en saadan Periode, spørger jeg, dem ikke have været afkrævet en Tiende? — Og hvo blandt saadanne Begunstigede havde vel været nedrig nok til at knurre derover? — Var dette paa en eller anden Maade bleven iværksat, saa skulde vi have seet utrolige Summer indflyde i Statskassen, og selvselig et bedre Pengesvæsen.

Som et ringe Beviis paa, hvad Licencesarten kastede af sig, kan Følgende tjene. Allene Langesunds-

fjorden eiede i de Aar fra 100 til 120 Skibe, hvis Middelfstørrelse var omtrent 100 Com. Læster. *) Fragt for dem alle var der altid, og samme var i lang Tid tre Gange saa høi som Ladningens Værdi. F. Ex. naar Ladningens Priis var 500 Pund Sterling paa Lossestedet, saa var Fragten 1500. Gjorde nu et Skib — som netop var Tilfældet med det Skib, hvormed jeg foer — paa 85 Com. Læsters Drægtighed fire Reiser om Aaret — som var almindeligt — paa England, saa havde det en Brutto Indtægt af 8000 Pund Sterling (saa nær nuværende 80000 Rbd). Min Principal eiede tildeels ene og tildeels paa Part otte Skibe, hvoraf det anførte var et af de mindste. Foruden at disse jagende gif i en stadig Fart, affikede han mangfoldige Ladninger med befragtede Skibe. Man behage dog at betænke, hvilke uhyre Summer blot Dette maatte kaste af sig — man maa næsten blues ved at nævne det —, Millioner kanstee for hvert af flere Handelshuse paa hele det norske Øsland i Særdeleshed. Saaledes var det almindeligt, at en Skibsfører med Gud og Nette kunde fortjene 200 à 220 Pund Sterling paa en Reise til Canalen eller Irland (det har været Tilfældet med mig med et Skib paa 85 gamle Com. Læster; og jeg kjen- der mange Capitainer, som med de større Skibe for,

*) Der vare mange paa 200 — 250, ja endog paa omtrent 300 Com. Læster.

tjente det Dobbelte), som var endt i en à to Maaneder. Nummeret paa en af de Licencer, som jeg seilede under Beskyttelse af, var 2426; dette maa vidne om, hvormange der afbenyttede dette Privilegium.

”Hvor ere da alle de Penge blevne af”, vil man spørge? — Jeg svarer med det Spørgsmaal: ”hvor ere de Millioner Priis- og Raperpenge” *)? — Borte ere begge; og skjøndt jeg ei troer, at jeg bedre end Andre kan besvare disse Spørgsmaal, tør jeg dog henvise paa den da herskende uhyre Luxus og Ødselhed, og man vil finde en stor Deel der begravet. Det endelig Overblevne har vel fundet Svinding i Tidens foranderlige Conjuncturer. — Det har stedse forekommet mig, at England gjorde Riis til sig selv, og forskaffede sin Sjendes Undersaatter i den heftigste Krig mere Indtægt, end de i den dybeste Fred selv havde kunnet finde Udveie til, og gav dem derved Waaben til sin egen Skade i Hænde. Hvilken Binding, der som Hensigt laae til Grund for dette Forhold, seer jeg ei; thi, havde der ingen Licencesart funden Sted, da maatte man kun kjende lidet til deres Narvaagenhed i vore Farvande for at kunne troe Andet, end at de fleste Skibe og Kornladninger, som seilede til

(5*)

---

*) Ordsproget om Raperpengene lyder jo ”der er ingen Betsignelse ved dem”; dette flauue Ord kan dog mindst bruges om Licencesfartens Indtægt, som Sjenden selv gav os frivilligen i Hænde.

Norge, da vilde været blevne engelsk Bytte; altsaa havde de i saa Fald faaet maaskee 10 à 20 Gange mere Sæd for Intet, end de nu fik for Betaling. Den Trælast, som de fik fra Norge, kunde de vel mindre have savnet den Tid end nu; men man tillade mig: de periodiske Standsninger, som nu og da i hine Aar fandt Sted, da man nemlig forbandt dem, der vilde have en Licence til Udførsel af en Ladning Træ fra Norge, til, først baglastet at afgaae til England og derfra udføre en Ladning Naturalier, saasom Salt, Kul, o. s. v., vidne om, at de just ikke vare saa ganske forlegne for denne Baresort; og et end stærkere Beviis herpaa er, at Jngen, der baglastet var ankommen til England og derfra havde udført en Naturalie-Ladning, blev tilpligtet at komme tilbage med Trælast: dette berøede ganske paa hans egen Villie. England har endvidere et udtømmeligt Forraads-kammer af Fyrretømmer i sine nordamerikanske Besiddelser, saa at det stedse mindre vil trænge til andre Landes. Den største Fordeel, de kunne have havt af Licencesarten, maa altsaa vel have bestaaet deels deri, at de fik de fleste Penge igjen for den Luxus og de Fornødenheder, de sendte os, og deels i Licencernes eiedommelige Priis, der stundom fra første Haand ikke vare saamange Pund Sterling, som man her i Landet tilaccorderede sig Tusinder af Rigsdalere for dem.

Saanreget om Licencesarten; kun Dette endnu: Napoleon, Englands bittre Fjende, udstedte selv engang Licencer for 100 Skibe til at bringe Colonial-Manufactur og Natural-Vare fra England til Frankrig, hvilke han altsaa dog, trods sit strenge Continentalsystem, behøvede. Da jeg selv har kjendt Folk, som herved høstede utrolige Rigdomme, vil man vel ikke fortænke mig i, at jeg — dog sorgjæves — eftergrandskede Veiene dengang, for at vorde en af de Lykkelige. —

Efter forteligen herom at have fremsat mine Erfaringer og Anskuelser, vil jeg tage fat paa en anden Gjenstand, der noie knytter sig til hiin, just derved, at de begge vare de Silder, hvorfra vi i Krigens Tid især høstede Velstand: jeg mener Kaperiet. Dem blandt mine Læsere, som have gennemgaaet det Foregaaende blot med nogen Interesse, troer jeg ikke, at Dette vil være ubehageligt.

Ligesaa meget som det maatte smerte enhver ægte dansk og norsk Undersaat, at see Landet ved det engelske Overfald i Aaret 1807 en Kapital af saamange Millioners Værdi paa en saa skjendig Maade berøvet (thi Midlerne til at revengere Flaadens Borttagelse havde man jo berøvet os i Flaaden selv), lige saa meget maatte det glæde enhver saaledes følende Landsmand at erfare, at vi i aaben Krig med usle nyskabte Midler formaadede at standse Englands Søfart og Handel til den Grad/

som jeg ved anførte Uddrag af de engelske Blade for 1810 har viist at have været Tilfældet; det Drefigen, som vi fik, kunde vel ikke for djærvt gjengives, mener jeg, og hvad Regress skulde vi have faaet uden hiin? Lader os antage, at vi ikke havde taget een Priis, hvor vilde den Millioner store Værdi af de i 2½ Aar tagne Priser, samt af deres kostbare Ladninger være kommet ind i Landet? Kunde vi have taalt at savne den paa hiin Tid? — Hvor havde den danske Sømands Aand, som fik et svært Knæk ved Flaadens Tab, fundet Næring? — Havde hele Verden, og selv England, ikke beleet en saadan Moral? — Skjøndt de Sidste, da det gjaldt dem selv, gjerne vilde bilde os ind, at det var Koberi paa samme Tid, da de dreve lignende Maader til Binding —. En Englænder, som var forbittret over vore Kapere i Belterne, sagde: "at man burde hænge hver dansk Kapergast, man fik fat paa". Mit Svar var: "Skal en dansk Kapergast hænges, fordi han kaper i Krig, hvad burde man da gjøre ved en Engelskmand, som overfalder i Fred?" Dette forvirrede Manden og han taug. — Kaperi er umoralsk, men Krig er det ogsaa: umoralske Handlinger fordrer og skabe umoralske Individuer; og man maa indvende, hvad man vil, — en streng Moralist duer ikke til Krieger. Er det ikke den Tabende lige smerteligt at miste sin Eiendom, hvad enten det nu skeer ved Opbringelse

af en Kongemand eller af en Raper? Det ligger jo ganske i Selvopholdelsens- Tolelsen, at den Svagere, som bliver overfalden af den Stærkere, værger, og bør værge sig, som han bedst formaaer og veed; tør og bør Noget fordømme ham derfor? *)

Den christelige Religion byder os, (og bør vist byde os, for at blidne Menneskenes naturlige onde Anlæg) "elsk din Fjende"; — i det jeg altsaa i Kriggen efter Kongebud skal slaae til, saa lammer Religionen min Arm, og jeg lægger Fingrene imellem, for ei at blive uenig med min religiøse Overbeviisning. Den muhamedanske Religion lover evige Glæder til dem, som slaae haardt i Kampen, og tilsidst falde der: Hvem slaaes nu bedst, den religiøse Christne eller den religiøse Muhamedaner? —

Bed denne Leilighed skal jeg anføre en Udvikling om Raperi og Krig, som jeg for mange Aar tilbage læste i "the Weeckly Register of Baltimore

---

*) Endskjøndt jeg jo veed, at de saakaldte civiliserede Nationer indbyrdes sætte deres Mordmaader i Kriggen under visse ordnede Bestemmelser, som det ansees for forfrækkeligt at overtræde, saa gad jeg dog nok vide, om det, naar flere Naboer affordre mig som enkelt fredelig Mand min Eiendom under Trudsel af min Tilintetgjørelse, da er større Synd af mig, at jeg paa en eller anden Maade befrier mig fra flige Voldsmænd, end det er af dem, at berøve mig som en fredelig Borger min møisommeligt erhvervede Eiendomme?

1812", pag. 396 — hvor iblandt andre ogsaa de Anskuelser, som Hr. Jefferson, engang disse Staters Præsident, har om denne Sag, fremsættes — :

"Det er Skik og Brug hos altfor mange Personer, at de, med Plan, eller fordi de arbeide under Indskydelse af forkeerte og egennyttige Betragtninger, som Verdensborgere fordømme, hvad de som Individuer bifalde, eller vice versa — ; og at de opoffre Hjertets ædle Tilsigelser for Lidenskab og Fordom. Somme fordømme lydeligen Kaperi, endstjondt deres egen Moralitet ikke er bedre end den, som de af deres Naboere besidde, der besatte sig med denne Sag. Af hine, som holde Krig for uforsvarlig, vente vi et Beviis mod Kaperiet ; men hos alle Andre ligner det Forstillelse."

"Hvad er Krig? Hr. Jefferson har heldigen beskrevet den som en Strid, i hvilken man prøver, hvo der kan gjøre hinanden meest Skade. Hvo fører Krigen? Armeer og Flaader, som ere oprettede, bestaae, og føres af Individuer. Hvorledes vindes et Slag? Ved Individuers Død. Hvad tilveiebringer Fred? Individuers Elendighed. Hvad Forskjæl gjør det for den Lidende, at hans Eiendom bliver ham berøvet ved et nationalt eller privat bevæbnet Skib? Bedærfores vore Njebmænd, som have tabt 917 Skibe ved engel-

"ste Opbringelser, nogen Skaansel derved, at de fle-
 "ste af dem bleve tagne af H's. britt. Majestats
 "Krigsskibe? Blev Udelæggelsen mindre strengt
 "udført af et 74 Kanonsskib, end af en Raper paa
 "4 Kanoner, og bleve ikke alle Priser lige godt
 "condemnerede? Krig, enten ført tillands eller til-
 "vands, bestaaer af Boldsgjerninger paa Individuers
 "Personer eller Eiendom, og Boldsgjerningernes Top-
 "maal tilveiebringer Fred. — Den ene Mand slaaer
 "for Sold, betalt ham af Regjeringen, eller af pa-
 "triotisk Iver for sit Lands Forsvar — ; en anden
 "lovlig bemyndiget, som har underkastet sig de For-
 "pligtelser, man har affordret ham, for at han skal føre
 "sig godt op, paatager sig at lønne sig selv paa
 "Gjendens Bekostning, og at tjene sit Fædreland
 "ligesaa virksomt, som hiin; og Regjeringen, som
 "trækker alle sine Fornødenheder fra Folket, tager,
 "om Sagen rigtigt betragtes, ligesaa megen Skade
 "ved Tabet af den ene som af den anden; thi Virk-
 "ningen (efficacy) af dens Forholdsregler er af-
 "hængig af det Heles Energie og Hjalpekilder. I
 "de forenede Stater burde enhver Opmuntring ydes
 "Kaperiet, naar vi vare indviklede i Krig med en
 "handlende Nation. Vi have Titusinder af Sø-
 "mænd, som uden dette vilde være berøvede
 "Midlerne til Ophold og uden Brug for deres Land.

”Vor Regjerings Skibe ere for faae til at beskæf-
 ”tige endog en tyvende Deel af dem, eller til at gjen-
 ”gjælde Fjendens Foretagender imod os. Ved at
 ”bevillige Kaperiet bliver hele Nationens Søforce
 ”tilviisfe anbragt imod Fjenden; og lad, medens Stri-
 ”den varer, og for at den kan faae en tidligere En-
 ”de, ethvert Individ bidrage sin Ekjærv paa
 ”den bedste Maade, han kan og veed, til at plage
 ”Fjenden og gjøre ham nødlidende, og derved tvinge
 ”ham til Fred.”

Et andet Sted siger han:

”Lader os gjøre Krigen til en Dueligheds- lige saa
 ”vel som til en Kampprøve.”

Mænd af større Indsigt end jeg, ville bedre vide,
 hvorvidt en saadan Anskuelse til alle Tider og under
 alle Omstændigheder ogsaa kunde være anvendelig paa
 Danmark; men jeg maa oprigtig tilstaae, at den, i
 Særdeleshed med Hensyn paa os, falder meget i min
 Smag.

Efter denne lille Afvigelse, som formodentlig ikke
 vil mishage mine Herrer Læsere, vender jeg atter til-
 bage til Fortællingen.

Da jeg ankom til Helsingør, maatte jeg docu-
 mentere mig at komme fra St. Martin Isle de Rhée
 med Salt, men kom fra — Liverpool. Dmtalte Ka-
 pere mistænkte os for det, som sandt var, og ønskede

blot at udlokke et Beviis, for at nappe os. Imidlertid, Forsigtighed fra vor Side, og kanske en leger Undersøgelse fra de Hoieres Side (der gif saavidt, at de endog sendte os otte bevæbnede danske Mand ombord til Hjælp, ifald en fransk Kaper, som laae i Havnen, vilde forfølge os) bragte os her som andetsteds godt igjennem Skjersilden, og vi seilede op til Kjøbenhavn, hvor vi løsfede Ladningen. Da min Principal Hr. Grosferer Jørg. Aal i Porsgrund var kommen her, til over Land, og havde kjøbt en deilig, stor, kobberbol- tet, engelsk Brig, tilbød han mig, paa anbefaling af min Capitain, den at føre. Jeg, som følte min Ungdom (jeg var kun 20 Aar 8 Md. gammel) og Uerfar- renhed, vilde gjerne have unddraget mig denne Ære, og fremstillede endog en Mand, som siden blev min Styrmand, til at gaae i mit Sted; men Svaret var: "vil De indestaae for ham?" "Nei!" "Saa vær saa god at tage imod Briggen, thi Deres Cap- itain vil indestaae for Dem"; hvilket gjorde Ende paa den Ting. Jeg modtog altsaa Briggen, aflagde den 18de November 1811 Skipper: Borger: Eeden i Kjø- benhavn (ved Medvirkning af Hr. Commandeur Søll- ling erholdt jeg, saa ung jeg end var, Tilladelse der- til), og laae den niende Dag efter, med et sammenkra- bet Mandskab af 11 Mand, der gjorde mig mange Knuder, seiklar paa Rheden, for at gaae til Fri-

dericia efter en Ladning Sæd, og derfra hjem til Porsgrund.

Af Frygt for Fienden, og formedelst Modvind, laae jeg længe paa Rheden. En Nat i December, da vore danske Kapere udkappede flere Priser af en fiendtlig Flaade, som gif igjennem Flinterenden, og bragte dem ind til Kjøbenhavn, laae jeg næsten et Kanonstuds Længde udenfor Tre-Kroners Batteri med Briggen. De danske Kapere med deres Priser seilede tæt forbi mig, og bleve forfulgte af en engelsk Kutterbrig næsten tæt til mig. Jeg kunde altsaa vente at blive udkappet af Fienden, naar Natten kom; og da Vinden blæste haardt fra Vest, kunde jeg ikke frydse mig ind paa Rheden med et høit baglastet Skib; gaae ud paa Sundet turde jeg ikke af Frygt for at blive tagen af den store Mængde fiendtlige Krydsere. Da Aftenen kom, lod Commandanten paa Tre-Kroner — den berømte, nu afdøde Commandeur *Jessen* — mig hente fra Borde, og betydede mig, at, naar Fienden skulde ville tage mig, da skulde jeg give ham Signal ved at heise en Laterne, og han sagde: "saa skal jeg nok jage ham bort". I det jeg naturligviis maatte lysre Ordre, takkede jeg rigtignok — dog meget forlegen — for denne Hjælp; men var saa fri at forestille Commandeuren, at jeg derved vilde komme imellem tvende Fld, og bad ham at laane mig nogle Mand til og Baaben, saa vilde jeg

med mit Mandſkab ſelv forſvare mig. Dette nægtede han mig ganſke, og ſagde: "at det blev ved det engang Beſtemte". Herpaa blev jeg atter ſat ombord; dog, da jeg var ſaa heldig, ved en god Ven at faae laant fire Piſtoler, fire Sabler og tvende Geværer med fem ſkarpe Skud til hvert, og ſelv havde tvende gode tre-pundige Kanoner, tvende Hirschfængere, tre Dyer, to Koebeen og tolv Haandſpigere ombord, beſluttede jeg, tvertimod Commandeurens Ordre, ikke at heife Laternen, hvis jeg ſkulde blive overfalden, men at forſvare mig ſelv. Til den Ende ſatte jeg Spring paa mit Loug, og kaldte mit Mandſkab, (ſom beſtod af 11 Mand af forſkjellige Nationer: der var endog en engeliſk Deferteur iblandt dem,) agterud med Spørgsmaal, om de ſom jeg vilde ſlaaes i Tilfælde af en Entring; hvorpaa de Alle ſvarede et glædeligt "ja"; dog maatte jeg forſt give dem en Haandſkrivning paa, at den, der blev ſaaret, ſkulde faae en Penſion for Livſtid af mit rige Rhederi: og, naar vi værgede os for at blive tagne, og frelſte Skibet, da ſkulde Enhver have tre Maaneders Penge i det Mindſte at fordre, foruden en Belønning efter uwillige Mænds Skjonnende. Jeg fordeelte nu Raabnene iblandt dem, meddeelte hver Mand med Piſtolverne og det ene Gevær fem ſkarpe Skud, og beholdt ſelv det andet ſamt en Hirschfænger. Kjædlerne ſtode kogende paa Ilden med Vand og Tid.

til at skolde med; en Bærestang hang i tvende Strop-
 per, klar til at kappes, paa den indre Side; og paa
 Siden mod Fienden stode begge Kanoner ladte med
 Kugle og over halv fulde af fem Toms Spiger, og
 med brændende Lunte klar, til at brænde paa paa kort
 Distance. Paa Druen af den ene Kanon, som stod i
 Faldrebet, var en Jolle sæstet, som var iskaaren en
 Blok paa Storraa-Rokken, saaledes at den, efterat
 den var affkudt, kunde vippes aed i Vaaden, naar Fien-
 den fra Siden skulde forsøge at entre. Saaledes klar
 fik jeg Besøg af en Maanedslieutenant i en Pakasse fra
 Tre-Kroner, som, da han kom oproende i mit Kjølvand,
 og ikke svarede paa anden Praining, nær havde faaet
 forste Salut; thi vi vare allerede i færd med at hale
 ind paa Springet, da han svarede, og vi kjendte ham.
 Han blev ombord med sit Mandskab det øvrige af
 Natten, og da intet Fiendtligt viste sig, vare vore kri-
 geriske Tilrustninger forgjæves. At dette Project af
 mig, at forsvare Skibet med et slegt Mandskab, var
 en ubetænksom 21 aarig Skibscapitain lignende Streg,
 der maaskee kunde have kommet mig dyrt at staae, som
 siden skal vises, indsees let; imidlertid, troe mig, min
 ærede Læser, hellere end at miste mit nylig erholdte
 deilige Skib og Capitains Employ, havde jeg uden
 at tænke videre, indladt mig i en alvorlig Dyst med
 Fienden; og skulde man med altfor bittre Vebreidelser

foreholde mig min Dpførsel, saa kan jeg ikke undlade at svare: "at, skal der tænkes og betænkes, delibereres og contradelibereres alt for meget, seer man kun faae raske Streger udforte."

Om Aftenen Kl. 5 den 6te Januar 1812 lattede jeg Anker paa Kjøbenhavns Rhed, og fortsatte min Cours Sundet ud; Frostens var saa haard, at mine Mersseil revnede i Heisningen; men de maatte staae. Da det var Eneefog og blæste haardt, maatte jeg troe paa mit Compas, Log og Lod (thi Peiling fik jeg, efter at være passeret Kronborg, ikke), satte Coursen indenom Hæfsløen, og gik midt om Matten imellem Hæsteensgrunden og Sjellandsbrev igjennem, — som, skjøndt endnu anseet for farlig, ikke er nogen Kunst med en fri Vind, med hvad Skib det end er, naar man bare tager Hæsteensgrunden paa 5, mindst $4\frac{1}{2}$ Favne; — og laae i Dagbrækningen under Vosserne. Da vi just i Dagningen saae en Brig med Kanonporte os ganske nær, troede jeg, at det var en fiendtlig, og var i Begreb med, frivilligt at sætte Skibet paa Samsø; men erfarede just betids nok, at det var et Koffardiskib. Da vi her fik Modvind, maatte jeg krydse, og bringe til Ankers, hvorfor jeg først den 12te Januar (som var en Søndag) kom til Ankers paa Fredericia Rhed.

Jeg har glemt at fortælle, at jeg paa dette Sted Haret i Forveien var bleven forlovet med min nuværende

Kone — Gensfra Feldmann, en Cousine af mig — Det vil altsaa falde Læserne troligt, at den 21 aarige Capitain af et deiligt Skib iforte sig sine bedste Klæklæder, fik det sprættende Skjæg skrabet af, og, da han var særdig, med fire raske Neptuni Sønnen (der var en Nordmand, en Tydsker, en Hollænder og en Engelskmand i Baaden,) som lovedes extra Grog for at hale dygtigt ud (thi Capitainen pirredes af ventende Kys af en syttenaarig deilig Brud,) ilede mod Havnen. Dog, her fik jeg andet at tage vare; thi, just som jeg lander, staaer en Flok Mennesker, hvoriblandt en af Byens Præster, ganske perplext, og raaber til os, at ile dem til Hjælp, for at frelse en Drukneude. Scraa toge vi Fangeline og Arer af Baaden, og løb, alt hvad vi kunde, vel en 600 Skridt langs Strandveien, og saae et Menneske, som, da Isen var brudt under ham, endnu stridende, kun med Hovedskallen i Vandskorpen, kæmpede sin sidste Kamp. Paa Tilspørgsel, om de kunde svømme, svare ovenansførte 4 forskjellige Nationers Udhalere "Nei". Mit Svar var: "saa kan jeg, ford . . . . Ejjoner" *); og i et Nu ere alle mine Klæder af — paa Skjorte og Underbeenklæder nær —, og med Tong om Livet kaster jeg mig paa Isen og

---

*) Jeg troer, at der vankede en Binge og et "Den Unde o. s. v.", som Læserne under de Omstændigheder vist tilgive mig.

brydende den med Armene i Båndet, naaer jeg svømmende, dog rigtignok hikkende og stivnende, efter temmelig langt Arbeide den døende Cynder, faaer ham med den ene Haand i Nakken, og arbeider mig iland med ham, hvor hans Fader og Præsten — man tænke sig denne Scene —, den første i Bånd til under Armene, modtage den døende 15 aarige Søn; men kun for, ved forkeert Behandling at lukke Dinene paa ham for evigt. Efter i den gnittrende Kulde træt, nøgen og vaad at have løbet de 5 à 600 Skridt, kom jeg til en Accisebod, hvor Betjenten laante mig Skjorte etc., indtil jeg fik andre Klæder hentet fra Skibet. Da jeg atter var kommen i Pudsen, ilede jeg at hente Velkomsthylset: Rygtet var ilet mig foran, og jeg modtager utallige af min deilige Brud og hendes Slægt; dog! da den Kulde, jeg havde faaet i Kroppen ved mit kolde Bad, ei vilde forsvinde, maatte en Dulle varm Punsch om Aftenen som sidste Medicin atter varme mig.

Kjære Læser, jeg praler ikke af denne Smule Handling, ei heller af mit Mod; nei! det første vilde være smaaligt, det andet uforstandigt; thi ofte satte Skjebnen mig paa Prøver, hvor Haaret af Skræk stod mig stivnende til Beirs — og hvilken Sømand af min Erfaring har ei havt slige Tilfælde? — men Drivefjederen til raske Handlinger har i mit Liv været et

Slags Egenfind og sieblikkelig Skamfuldhed ved Tanken: "hvad? skulde Du være ligesom Mængden, og, som de fleste, tale om Tingen og ei udføre den?" —

Endskjøndt det, at springe overbord i klart Vand i Sommerdage og frelse en Drukneude, altid er og bliver en rask Handling, og det samme i Vinterdage imellem Jisstumper og under Omstændigheder saa almindelige, som de, der her fandt Sted, ei just er den største Heltegjerning, saa gjøres Læseren dog opmærksom paa Forskiellen. — En hver udsætter sig vist ikke for saadant Jisbad, helst naar han ikke selv er den bedste Svømmer, som alle Samtidige vide, at jeg ikke har været.

Uden at jeg vidste det, optog Randers Avis denne Tildragelse og berømmede mig derfor; — Commandeur Sølling sagde nogle Aar senere til mig: "Skaaf mig denne Avis; thi en saadan Handling fortjener, at jeg anbefaler Dig til Dannebrogsmænd." Mit Svar var: "Tak for god Billie; men jeg blues ved at vorde hædret for saa lidet, og jeg vil aldrig prale af egne Handlinger, for at tilvende mig Fordele." — Jeg haaber at bevise, at jeg har gavnet mit Fødeland bedre, og paa ganske anden Maade.

Fra Fredericia seilede jeg til Afsens, hvor jeg skulde indtage det halve af en Kornladning, som jeg skulde føre til Norge. Her slog mit Mandskab sig løs den

28de Jännär om Natten; og da jeg tiltalte en hollandsk Matros vel haardt, kastede han Troien og vilde slaaes med mig. Et Slag i Ansigtet strakte ham ned ved en Kanon, men strax tog en Anden mig i Nakken; ogsaa han blev seiet væk, da Styrmanden og en Normand toge mit Parti imod 5 oprørske af de Andre. De Sidste løbe nu alle i Land, og vilde ei arbejde mere; jeg gik ogsaa i Land — men til Ketten. Folgen blev, at de fire bleve udkommanderede paa Hs. Majestæts Flaade*), og den femte (den engelske Deserteur) tog jeg paa Bønsfald til Raade igjen. Jeg fik nu fire flinke unge Mennecker fra Apenrade istedet for de Afskedigede, og fortsatte Reisen til Fredericia. Her opdagede foromtalte Matros mig, at Sommermanden (en Preusser) havde roest sig af at have bidt Kuglen ud af Patronerne den Nat, da vi skulde forsvare os imod de Engelske paa Kjobenhavns Rhed, og ladet sig forstaae med, at jeg ikke maatte have ventet, at han eller hans afskedigede Consorter havde villet slaaes med de Engelske, om det var kommet til Noget. Dette viiste noksom, hvad jeg havde havt at vente af dem**), naar Fienden havde entret mig, og er en

(6*)

---

*) En af dem faldt samme Aar med Fregatten "Najaden" ved Lyngør.

***) Sandsynligviis en Kugle eller for tidlig Dvergivelse.

Lære for enhver ung Capitain, ikke ubetinget at stole paa et Renegat's Mandskab. Manglende de juridiske Beviser til at lade en saadan Skurk exemplarisk afstraffe, maatte jeg lade mig nøie med simpelthen at afskedige ham.

I Fridericia indtog jeg Resten af min Ladning Sæd (i Alt 3400 Tdr.) og gjorde mig klar til at seile. Med en frisk Kuling af Syd lettede jeg en Dag i Begyndelsen af Februar*), løb Vesten om Samsø, Hjelm, Anholt og Læsø, og naaede lykkelig Fredrikshavn. Herfra gik jeg ud en mørk Aften med en frisk Kuling af Vest, og naaede Langsunds-fjorden i god Behold næste Dag. Da man her leed stor Mangel paa Korn, blev jeg — og Enhver, der bragte Sæd — modtagen med Jubel, saameget mere, som Priserne dengang stode saa høie, at jeg paa denne ene Reise havde fortjent mit deilige Skib meer end frit, for min Principal. Af flere Aarsager forandrede jeg nu Skibet til et Barkskib og afgik, efter at det havde faaet en god Overhaling, med Baglast til London, for der at søge Fragt. Paa denne Reise laae jeg inde paa

---

*) Dengang seilede man baade Vinter og Sommer, blot der var aabent Vand; og jo stærkere Dage og jo mørkere Nætter, des større Haab havde man om at undgaae alt Fiendtligt.

Glekkeroen for Modvind; men havde ellers en tåalelig Reise til London. For ikke at komme under denne Stads Havne-Udgifter, lod jeg Skibet ligge paa Themsen neden for "The Round Tree", og reiste selv op til Staden for at søge Fragt. Da jeg ingen antagelig Fragt kunde faae, besluttede jeg, at løbe til Liverpool efter Salt, men kom paa denne Reise først ind til Dover — ved hvis Indseiling jeg raader enhver Skibsfører, at holde Control med Lodsens Commando —, hvor jeg laae i adskillige Dage, og dernæst til Havnen Tresco*) paa Scilly Øerne, hvor jeg laae i otte Dage. Jeg ankom endelig til Liverpool, hvor jeg indtog en Ladning Salt for at gaae hjem. Her blev jeg første Gang af en Mand, som kaldte sig "Freemason Master", anmodet om at gaae ind i Frimurer Selskabet. Jeg nedskrev hos ham et Stykke af en Frimurer Bog, som jeg siden leverede til et virkelig Medlem. Mit Svar var da, som altid senere: "Mange gaae ind i Selskabet af Egennytte eller af "Nysgjerrighed, og da disse ere skidne Bevæggrunde, "i Særdeleshed, naar vi see hen til de høie Diemeed/ "som Frimurerne have foresat sig, vil jeg ikke ind i det."

---

*) Havnen Tresco paa Scilly eller Sorlings er en meget lille Havn, som kun har 11 à 12 Fod Vand i det smale Indløb; den har maaffee kun været besøgt af faae Danske.

Imidlertid skylder jeg Sandheden at tilføie, at netop
 de Menneſker, der have viist mig meeſt Opmærksom-
 hed og ſtøttet mig i min Nød, have været Frimurere.
 Liverpool forbanſer Enhver — og gjorde det iſær den
 Gang — ved ſin ſtore Handel og Fært paa Africa,
 America og Sydhavs Landene. Det er en temmelig
 stor, ſmuk og folkerig Bye — jeg lod mig ſige, at
 den dengang havde 130,000 Indvaanere —; den
 havde dengang ſem ſtore flydende Dokker (indelukte
 Havne), hvori flere tuſinde Skibe kunne rummes (af
 Nige Havne ſkal den nu have ſyv), der loſſe med
 diſſe Verdensdeles koſtbare Producter. Uden at gaae
 for vidt, tør jeg vel ſige, at det er en af Verdens
 forſte Handelsſtæder; thi utrolig og uhyre er den
 herværende Conflux, og Transporten af de Vare, der
 gaae ud og ind her. Prisen paa Kaffe var i hiint
 Aar 23 engeliſke Shillings (nu 11 Rbd.) pr. 100
 Pund; og medens jeg ſaae, at gamle aſtaffede Glædes-
 piger opsamlede det Heſtemøg, der i varm Tilſtand
 laae paa Gaderne, for at ſælge det til Agerdyrkerne, for-
 banſedes jeg over, at de ikke — hvad vore gamle Kjæl-
 linger vilde have gjort — brøde ſig ſtort om de
 ved Dokkerne i Mængde ſpildte Kaffebonner. — Her
 ſaae jeg de ſmukkeſte Skibe, ſom jeg nogenſinde i mit
 Liv har ſeet; iſær vare Paketerne, der ſeilede paa de
 nordamerikaniſke Havne, ganſke fortrinlige. Ved at

indtage Saltladninger her, blev jeg vaer, hvor utroligt de herværende irske Salt- Arbeidere kunne arbejde. Fire saadanne Mænd kastede i en yderst kort Tid hele Ladningen fra en lavt liggende Letter først paa et Stillage, og derfra paa Dækket, og det med en saadan Force, at otte Mænd af mit unge raske Mandskab ikke engang i samme Tid kunde skuffe det ned af Dækket og lempe det i Lasten, som er et ulige lettere Arbeide. En saadan Karl arbeider nøgen til Buxenning, stundom i stærk Kulde; og Bladet paa hans Skuffe er saa stort, at det vist kan tage over en halv Skjeppe Salt ad Gången. — Naar man udfører Salt fra England, maa man underskrive en streng Forpligtelse, at intet af Ladningen skal blive indsmuglet i Landet igjen: jeg siger — smuglet —; thi den, der veed, at man (hvilket var Tilfældet lige til Aaret 1822, da de $\frac{1}{2}$ af Salt Tolden aftoges), naar man udførte en Ton af 2240 $\mathcal{L}$ almindeligt kogt Salt (common), kunde kjøbe denne Quantitet for 18 engelske Shillings (omtrent $8\frac{1}{2}$ Rbd.), medens man, naar Saltet forbrugtes i England selv, i Boutiquerne gav $4\frac{1}{2}$ à 5 Pence (omtrent 18 Rbd.) for Pundet, indseer let, hvilken Fristelse til Smugling et saadant Told eller Accise Paalæg maatte indeholde. Udviskes Dette noget mere, saa finder man, at en Ton Salt, naar den kjøbes ved Saltminen til Forbrug i

Landet (ikkuns regnet til $4\frac{1}{2}$ Pence for Pundet,) har kostet Undersaatten to og fyrgetyve Pund Sterling, medens den til Udførsel ikke kostede Udlændingen eet. Altsaa tog Staten 41 Gange Barenes Værdi i Accise! —

Dette er en Sandhed, som Enhver kjender, der har Contrahence med England; og da de engelske Toldlove med Hensyn paa mange andre Ind- og Udførsels Artikler f. Ex. Thee, Peber, Tobak, Opium, Spiritusser og Vine for Indførsel, og hvidt Glas, Sirtser, Sæbe m. m. a. Artikler for Udførsel, *) ere lige uhyre strenge, saa indsees let, at Smugleriet stammer herfra, og næres herved; thi naår Mængder af vindesygge eller brødløse Mennesker, som ikke paa anden Maade kunne finde Beskjæftigelse, see tusinde Procents Fordeel paa den ene Side, glemme de som oftest i Haab om et heldigt Udfald, at Galgen og Transportation vente dem paa den anden; ja de bevæbne sig endog for at forsvare sig imod dem, der ville standse dem i Erhverv af Underhold og Formue. Jeg har kjendt Smuglere, som have fægtet de blodigste Kampe med Toldbodkutterne, og ofte maatte de Sidste trække den kortere**). Slige Skjærmyds-

---

*) Jeg henpeeger her paa Godtgjørelsen ved Udførselen (Drawback) og de Misbrug som skeer med den, men som det her ville være for vidtløftig at udvikle.

***) Uden for Maryport skjød saaledes en stor bevæbnet Smuglerkutter tvende Toldbodkuttere i Sønf.

ler foresalde dagligen i større eller mindre Grad paa de brittiske Ryster.

Her skal jeg være saa fri, at opholde Læseren ved nogle Betragtninger over Smugleri og Told i Almindelighed.

Smugleren har det tilfældes med Kapergasten, at han paa Lykke og Fromme, for at vinde, udsætter sig for Fare: denne kaprer fra de af sine Medbrødre, som hans Regjering har erklæret Krig; hiin søger sin Fordeel ved at deeltagiggjøre sig selv i de, efter hans Mening alt for høie Paalæg, som hans Regjering har paalagt ham og hans Medbrødre; han føler ved sig selv, at den første Pligt er Selvopholdelsens, og derfor kan den Forbrydelse, han begaaer ved at overtræde menneskelige Love og Paabud, aldrig blive ham saa indlysende, som den, han imod Hjertets Tilsigelser vilde begaae, ved at lade sin Familie eller sig selv mangle. Loven bør ikke være vanskelig at opfylde, jo rimeligere den er, desto mere vil den vorde adlydt. Mennesket glemmer aldrig, at det bestyres af Mennesker, vover sig altsaa til at tænke, at Menneske-Bestyreren kan seile, ligesaavel som det selv; og da det for ethvert tænkende Menneske, især om han ikke er indviet i Bevæggrundene til slig Fremfærd — hvilket kun saa ere uden Statsbestyrerne —, virkelig har noget mod Eiendomsretten Stridende ved

fig, at en ham tilhørende, tildeels uundværlicg Ting, som Salt er, uden videre skal belægges med en Afgift fyrgetyve Gange saa stor som dens Værdi, førend han faaer Lov til at nyde den, saa fortænke man ikke Eieren i, at han ikke kan begribe, at han feiler ved at snighandle, eller dømme alt for hurtigt, at han derfor er et afgjort umoraliskt Menneske. Da han jo fremdeles har maattet betale sine Vare, og altsaa føler sin Eiendomsret til dem, fristes han saare let til, naar de skulle fratages ham og han endog derved udsættes for Mulct og Skjændsel, som gjør ham ulykkelig for Livstid, i Forsvaret af det, som han troer, at han med Rette besidder, at staae til, og først derved ganske at gjøre sig ulykkelig.

Tienden svares jo af Landmanden uden Indvendinger — Told bør altsaa ligeledes svares af den Handelende uden Knur; men, naar man daglig hører tale — endog af Folk, som burde have bedre Indsigt og Forstand — om "aldeles Toldfrihed", saa forekommer det mig, at man ligesaagodt kunde sige "aldeles Skatte og Afgiftsfrihed", thi hvorfor skulde Handelsmanden være mere fri end Bonden? Den maatte være aldeles uden Tænkning, og kun have et saare indskrænket Blik over det Hele, der ei begreb, at for Staters Exiſtence ere Autoriter, Flaader og Armeer, og for disses Exiſtence atter Paalæg (disſes Navn gjør her intet til

Sagen) nødvendige Betingelser; enhver Fornuftig vil indsee dette, og derfor ei vride sig ved at erlægge, hvad der til det Almindeliges Bedste kræves af ham: — kun maa man ved en slet Fordeeling af Paalæggene ei give de paagjældende Classer Anledning til at troe sig forurettede. —

Efter det oprindelige og gængse Begreb om Tiende svarer Bonden den af sin Høst, altsaa af den Fordeel, som hans Bedrift har levnet ham for det Aar: Handelsmandens Told derimod svares, ikke af hans Fordeel ved Handelen, men af den Kapital, hvormed han prøver og vover, om han kan fortjene Noget: hvilken Forskjel til Skade for den Sidste! — Binder han paa sine Vare, da har han maaskee Evne til at betale den; taber han derimod paa dem, taber han dobbelt. — Tolden er den samme nu paa mange Vare og Artikler, som den var, da de vare dobbelt saa dyre: altsaa er dens Procenter paa Vareeierens Beføstning stegne til det Dobbelte i Forhold til Varenes Værdi. Det indlyser, at Følgen heraf vil være den, at Toldoppebørselen staaer sig paa Handelens Beføstning. Enhver Undersaat i et Land, der styres af en ædel Konge og Regjering*), veed, at de Paalæg, som af-

---

*) Jeg glæder mig ved at kunne sige, at dette tilviise er Tilfældet med Danmark, ogsaa med Hensyn paa Toldvæsenet; thi vi see Forbedringen heraf gradviis

kræves ham, ere nødvendige til Landets Tarv; derfor vil han ikke, naar han tænker rigtigt, falde paa at troe, at Lettelse ikke finde Sted, naar Regjeringen kan yde dem, altsaa heller ikke ønske at see den indkomne Hovedsum af Skatter og Told nedsat; kun vil det mislige Forhold, der ofte endnu finder Sted mellem den Afgift, der svares af Fornødenhed, og den, der svares af Luxus, Artikler, frappere ham. Et hvert Individ, det fattige som det formuende, har Fornødenheder — de være nu saadanne, som den blotte Natur, eller saadanne, som en vedtaget Levemaade, der er vorden os til anden Natur, føre med sig — hvilke det maae tilfredsstille for at kunne existere; men ene den Formuende, der ifølge sin Formue kan hæve sig over det Nødvendige, bruger Luxus, for ved den at gjøre sig Livet mere beqvemt og behageligt: dog en fornuftig Fordeling af Afgifter finder da kun Sted, naar den mere Formuende forholdsviis erlægger en større Deel af dem end den mindre Formuende; hvor meget mere bør det da ikke finde Sted i dette Tilfælde, hvor Fornuften træder til fra en anden Side? Klart indses det altsaa, at den Told, der kræves af Luxusars

---

at fremskride War for War, og staaer end meget tilbage, saa forseile pludselige Forandringer dog ikke blot det tilsigtede Niemed, men forsøge som oftest endog Mangelen, der ved dem skulde afhjælpes.

tikler, bør være langt større end den, der kræves af Fornødenhedsartikler; og det maae derfor være enhver Belfindets Ønske, at den Forbedring heraf, som har begyndt, maa vedlive, saa at Misforholdet tilsidst kan ophøre. —

Mange ville vel gjøre den Indvending: "Kan det ikke være Kjøbmanden det samme, om Tolden paa en Indførselsartikel er hoi eller lav: Consumenten maa jo betale den, i det Kjøbmanden, naar Tolden er hoi, udes til at kræve den i Prisen af hiin?" Dette Raisonnement er efter mine Tanker ilde, eller slet ikke begrundet: om Luxus og Overflødighedsvare kan det vel tildeels gjælde, men ingenlunde om Fornødenheder; thi det første Spørgsmaal bliver dog: om Consumenten har Evne til at betale den hoiere Priis? Har han det, saa skader Barenes Anskaffelse ikke videre; men har han det ikke, maa han, hvis Artiklen er ham uundværlig, anskaffe sig den med Opffrelse i en eller anden Henseende, og hvis han i mindste Maade kan undvære den, vil Kjøbmanden, som forgjæves har ordineret den, blive den Lidende. S. Ex. en Huusmand paa Landet har af sin Axl 10 Tønder Byg liggende for ved dem at anskaffe sig saadanne ham aldeles uundværlige Artikler, som Salt, Jern, Sild, Tjære, Trævare, Steenkul, Hamp, o. s. v. Hans 20 Tønder Byg à 11 Mk. (Prisen i Nar) for Tønden

beløbe sig til 36 Rbd. 4 Mk.: er nu Tolden lav paa den Deel af de Artikler, som han behøver, f. Ex. 5 Rbd., saa seer han sig istand til at faae de Vare for sin Cæd, som han onsker; men er den f. Ex. dobbelt saa stor, maa han enten tage det Manglende af de Penge, han maaskee skal klarere sin Skat med, eller ogsaa savne Fornødenheder, han ikke kan affee uden nødvendigviis at gaae tilbage eller lide Mangel. Med saa Ord: det er indlysende, at Consumenten er den Lidende; thi naar Prisen paa en Artikel ved forhøiet Told saaledes forøges, at han maaskee skal give hele sin Avl eller dog den største Deel deraf for blotte Fornødenheder, hvormed tilfredsstiller han da sine Skatter og Afgifter? den dernæst Lidende under en altsor høi Told er Handelsmanden; thi da Consumenten ikke kan kjøbe Artiklen, fordi den bliver ham alt for dyr, finder Kjøbmanden ingen Anledning til at ordinere den; herved lider altsaa Handelen; den Tredie, som lider, er Sømanden, som nu slet ingen Fragt faaer med den; og den Fjerde er endelig Statens Kasse, som under et saadant System først tager Tab derved, at nu slet ingen Indførselstold kommer ind; da der derimod, om den halve Told fandt Sted, vilde indkomme Betydeligt, og endelig derved, at — som viist er — Smugleri og Umoralitet fremmes. Et System, der paa saamange beviislige Maa-

der skader, kan derfor ingenlunde være velgjørende. Jo forholdsmæssigere derimod den Toldsum, der nødvendigvis behøves, fordeelt, saaledes at Luxus og Undværligheder bare den største Byrde, Fornødenheder lettedes, desomere vilde da ifølge Ovenstaaende baade Handelen og den almindelige Velstand fremmes, og den Indtægt, der flød i Statens Kasse, forøges; og jeg er vis paa, at Mange da vilde gaae Haand i Haand med Toldofficianten, for at paapaske Smugling. — Mange af mine Læsere ville vel spørge: "naar der siges os, at en bedre Fordeling af Tolden kunde finde Sted, saa sig os tillige hvorledes?" Jeg nødes til at svare at Dette i det Hele taget langt er over min Evne, min Tid, samt udenfor Grændserne af dette Skrifts Bestemmelse. At løse denne Gordiske Knude bær i ethvert Land overlades de Mænd, som dertil ere ansatte, og af hvilke man derfor med Hætte kan vente Duellighed og Drift til at lære denne store Kunst, sørend, under forgjæves Forsøg paa at løse Knuden, den kun drages sammen, og Handelen saaledes giver Manden op. Men idet jeg, som en Mand, der har stræbt efter practisk Erfaring, og der paa sine Reiser og Ophold i mange Lande har havt Anledning til at anstille Sammenligninger og Betragtninger, har vovet at fremsætte enkelte Facta, Sammenligninger og Anskuelser, haaber jeg ikke, at have givet Anledning til

det Omdømme, at dum Formastelse førte min Ven. Kun Dette endnn: jeg veed vel, at der ere der, der dømme et Lands Velstand efter Størrelsen af den Toldsum, der kommer ind; dette er for mig en saa eensidig Betragtning, at jeg tvinges til det Spørgsmaal, hvor man da, medens Kamelen ligger paa Knæ for at belæses, bedømme dens Kræfter efter den Byrde, man læsfer paa den, eller efter den Byrde, man kan antage, den formaaer at bære? — Det er en let Sag at læsse formeget paa; men sæt, at Kamelen blev overlæstet og segnede for stedse under Byrden, saa retournerede jo dog Tabet tilsidst paa dens Eier! —

Naar Tolden, som før er sagt, kunde beregnes af Fordelen, istedetfor af den Brutto-Sum, den Handlende maa vove, og det da viste sig, at den var stor, da først kunde man glæde sig til dens Størrelse; thi da vidste man, at dens Yder selv havde i det Mindste fortjent den, og altsaa havde Evne til at affee sin Told eller Tiende*). Enhver Artikel kan kun blive Gjenstand for Handel, saalænge, det lønner sig at handle med den; bliver dette umuligt eller blot vanskeligt, saa taber en saadan Artikel Navnet af Handelsvare. Bilde ikke selv Guldet, naar der i et eller andet Land var Livsstraf paa at tage det op, enten blive liggende uden Værdi, eller man vilde søge at smugle sig det til? — Heri ligger dog vel et

*) Man erindre hvad jeg sagde om Bondens Tiende.

Beviiis for, at et prohibitivt System standser Handel og fremmer Smugling! — Mere herom, naar jeg kommer til at tale om Beenhandelen. — Jeg begynder altsaa min Fortælling igjen.

Fra Liverpool afgik jeg, med Lods, til Orkenøerne ombord, hjem efter; — paa denne Reise maatte jeg atter formedelst Modvind søge Havnen Strandraer, hvor jeg kun laae i to Dage, da jeg fortsatte den. Uden for Belfast løb mig et norsk Skib paa Siden, hvis Lods i Drakkenskab var sprungen overbord, og som desaaarsag ønskede, paa denne sildige Aarstid, at gjøre Selskab med os inden om Lewis Øerne, hvori jeg, da Skibene seilede lige godt, ogsaa foiede ham. Jeg løb atter inden om disse Øer, og derfra til Strömnæs paa Orkenøerne, hvor jeg afsatte min Lods. Da Vinden faldt god, gik jeg ikke til Ankers her, men tog en Fiskerlods, der løb mig over Fjorden Scapa-Flow, og ud igjennem Holme-sund i Nordsøen, hvor han forlod mig. Ved at løbe dette Sund ud under Strömfaldet — naar Strömmen skifter — bemærkede jeg et saadant Søbraad — Race — som om hele Sundet havde været fuldt af skjulte Skjær, og den Ukyndige kan derved let skrækkes i disse Farvande. Den tredie Dag herpaa løb jeg Warhoug Kirke paa Jedderen i Norge i Sigte, men

her overfaldt mig en Storm af Sybost, saa det tog Tid, førend jeg kunde faae Havn, indtil jeg endelig naaede Udhavnen Hummerduus paa Lister *). Her laae jeg i nogle Dage, hvorpaa jeg fortsatte Reisen øster efter. En Nat uden for Christiansand, da jeg læudsede med en Press af Seil, og ikke kunde besvare nogle givne Signaler (det var en Pyramide af Laterner fra Stortoppen), saa jeg i et Nu en sjendtlig Letfregat tæt paa Siden af mig, som paa engelsk praiede: "Hiv til eller jeg synker Dig." Med det samme gik 12 Stykporte op, der i Nattens Mørke lyste som Gldhuller, med klart Mandskab ved, og brændende Lunter ved hver Kanon, og vi modtogte en Salve af hele hans Musketteri. Da han laae mig til Louward — Bind Siden — paa to Pistolskuds Afstand, kunde jeg ikke komme til at dreie til for ham, da den brændende Fart og de da tilhørende force Seil ogsaa hindrede mig deri; hvorfor han endelig lod sække agterud, dog stedse holdende mig paa Geværskuds Distance, og skydende enkelte Skud, satte en Baad ud, og lagde, da jeg havde mindstet Seil, til Borde i Læ, med en Officeer og endeel Mandskab. Paa Spørgsmaalet, hvorfor han skjød skarp paa mig, var Svaret: "vi

*) Jeg finder det værd at anføre, at vor Skibshund paa denne Reise blev gal af Kulde, (et Phænomen modsat det sædvanlige) og da den vilde bide os, maatte jeg dræbe den med et Slag for Panden.

"antogte Dig for at være en af de danske Kutterbrig-
 "ger, da vi ikke kunde see Din Varkmas, fordi Du ei
 "forte Din Mesan." Dette maatte jeg lade gjælde;
 og da han havde seet og paategnet min Licence med
 Ordene: "boarded by the Erebus, Sloop of
 War, Johnson", og druffet en Glaske Porter, for-
 lod han mig igjen, og jeg satte min Cours. Ved
 denne lille Begivenhed forbausede det mig, at af alle
 de Kugler han skød, traf kun een, endskjøndt han
 laae os saa nær. Jeg havde i det Dieblik alt for
 meget at tage vare, til at bryde mig om hans Skyd-
 ning. Dog bemærkede jeg, at flere af mit Mandskab
 gjerne vare krobne i Krumholterne, om det var bleven
 dem tilladt. Dagen efter kom jeg atter for Modvind
 ind til Drossjorden; og da jeg derfra tog netop samme
 Cours indenskjærs, som vor Fregat "Rajaden" nogle
 faae Maaneder i Forveien havde taget, da den blev
 beseiret af det engelske Krigsskib "Dictator", og lod
 mig fortælle de næiere Details af Dienvidnere — hvilke
 dog sjelden stemte ganske overeens —, og optog endog
 en Rids af Løbet, saa havde jeg den Ydmygelse at see
 samme Skibs friske forbrændte og sunkne Fragmenter
 i Lyngøers Havn, der noksom viste, hvor haard denne
 Affaire havde været. Ankommen i Langosund, fik jeg
 Ordre til at løbe til Fridericia med Ladningen, og søge
 bedste Marked for den i den sydlige Deel af Veltet.

Jeg traf Salg af hele Ladningen (2016 Tdr.) i Fredericia og Alsens, og det er en Mærkelighed fra Krigen, at det samme Salt, som jeg dengang solgte for 27 Rdlr. dansk Courant Tonden, inden eet Aar gik op i 300 Rdlr. Dette Aar var der en overordentlig Licencesart med Korn paa England*), og engang laae vi fjorten store Skibe — de fleste tremastede, hvert lastede 3000 à 6000 Tdr. — paa Fredericia Rhed. Jeg indtog her atter omtrent 3400 Tdr. Sød — tildeels for Provideringen —, og afgik dermed først til Frederikshavn, og da jeg saae mit Snit, derfra med en vestlig Vind til Norge. Jeg ankom lykkelig og yderst velkommen til Porsgrund. Min næste Reise var med Trælast igjennem Canalen, først til Plymouth og derfra til Falmouth. Jeg bereiste flere Steder i Cornwallis for at sælge; men da dette ikke lykkedes mig, seilede jeg atter til mine gjæstfrie Venner i Irland. Denne Reise var den behageligste, jeg nogensinde i mit Liv har gjort; thi, i en Alder af 22 Aar, forende et godt og smukt Skib, med et Mandskab, af hvilket Jugen undtagen Een overskred det tredivte Aar, med tvende dannede og nittenaarige Mennesker til Styr, mænd, gik Alt fortræffeligt ombord, og vort Ophold i Irland kan kun lignedes ved et Besøg, thi fra mig af og ned til Koffen vare vi stedse budne i Land, saasnart

*) Men man gik til Norge,

Tiden tillod os det. Jeg løb nemlig til Waterford Revier igjen, og efter at have reist nogle enkelte Steder omkring, traf jeg Salg i New Ross i Wexfordshire, en Kjøbstad paa 7000 Indvaanere. Opseilingen til dette Sted er en smal, høist romantisk Flod, hvor Naanokkerne næsten berøre Træernes Grene paa Landet; men den er paa mange Steder saa smal, at man ikke kan krydse i den. Intet Sted i Verden har jeg fundet Mennecker, der saa gjæstfrie og aabne kom Fremmede imøde, som her; men heller intet Sted har man forgjæves udstrøet saa megen Løkkemad for mig for at jeg skulde blive catholsk, som her, ja selv Damerne gjorde sig Umage for at bevæge mit og mit smukke unge Mandskabs steenhaarde Hjerter. Hadet imod Protestanterne var umiskjendeligt og tæt herved paa Vineager-Hill var det at en blodig Bataille holdtes 1798 imellem de protestantiske og catholske Irlandere. De Sidste vandt Slaget; men da de i deres Seiersruus rykkede ind i Ross, opbrøde de Biinkjelderne og berusede sig saaledes, at en ung protestantisk Lieutenant med ifkuns 250 Mand kunde modsætte sig dem, da de vilde storme over Broen ved Ross, som forener Wexfordshire med Kilkenny. Ved sin Conduite, sine velrettede Kanoner, og sit tappre Mandskab anrettede han et stort Blodbad imellem dem, og standsede denne farlige Rebellion. Uden dette antog Sagkyndige, at Ir-

land maaskee vilde været tabt. Man forærede mig et Spyd med et Skæft af Asketræ, der var bleven brugt i dette Slag.

Fra Ross gjorde jeg engang en Lysttour i min Baad adskillige engelske Mile op ad en meget smuk Sideslod, til et Sted, som kaldtes Cnestague. Denne Biflod var saa smal, at Aarerne paa begge Sider naaede Bussene. Mærkværdigt er det, at skjendt Protestanternes og Catholikernes gjensidige Had traadte umiskjendeligt frem, holdt dog begge her deres Guds-tjeneste i en og samme Bygning; saa at, medens man hist saae nogle at knæle for Mutter Maria og Helgene, horte man her en lutherisk Præst paaminde os om, ene at yde den sande Gud alene Tilbedelse. Enhellig-heden var ogsaa stor; thi, naar man gik forbi den catholske Kirkegaard, hvor der laae Hundreder knælende og bedende paa deres Beslægtedes Grave, vendte de Alle Hovederne om af Nysgjerrighed for at betragte den Forbigaaende, saa deres Andagt maa just ikke have været synderlig.

Fra Ross satte jeg baglastet min Cours igjennem St. Georgs Canalen for at gaae norden om Brittanien hjem. Da jeg en Estermiddag kom ud mellem Raghlin og Mull of Cantire, vilde jeg, da jeg omtrent var paa Bredden af Den Fla, forlægge mit Bestik over i et andet Søfort, for at sætte min Cours enten inden

eller uden om Lewis: Øerne; men til min store Forbauselse havde jeg intet Kort over dette Farvand ombord*). Jeg nødsagedes nu til at sætte Coursen uden om disse Øer. Da Vinden blæste haardt fra Sydvest, og altsaa var temmelig god, men farlig, om jeg blev paa dette Sted, da Søen rullede svært og Ratten var forhaanden, havde jeg ei lang Tid til Valg, men maatte resolve mig til, selv at lægge Kort af. Dette har noget forfærdende ved sig — især for den mindre gode Navigateur —; men er en let Sag, naar man har Bøger, der sige Longituden og Latituden af de Steder, man skal vogte sig for. Jeg aflagde altsaa St. Kilda (den vestligste Ø af Hebriderne) og enkelte andre af Lewis: Øerne paa deres rette Plads; men saasom en dansk, en engelsk og en amerikansk Bog viste forskjellig Longitude for St. Kilda, maatte jeg aflægge den paa trede forskjellige Steder i mit nye Kort. Jeg besluttede fremdeles at dobbeltrebe Mersseilene, og at holde Halsen og Skjoder klare, for at kunne dreie til, hvilken Dei det behøvedes, og satte nu Coursen paa den midterste af de tre aflagte St. Kildaer, og landsede væk i Rattens Mærke; dog med en skarpet Udkik, en sikker Log og alle Mand klare. Da Klokken var halv fire om Morgenen, og

---

*) Det var formodentligen bleven glemt paa et eller andet Sted.

jeg regnede mig Den paa Siden, raabte den Udkif havende Mand: "see hvilken uhyre Mængde Fugle;" da jeg hører dette, figer jeg forud, og seer St. Kilda, (denne høie, steile Klippe, De, som om Dagen sees i 2 danske Mile tilføes) i Rattens Mørke ligesom ragende ud over Hovedet paa os, og i et Nu gaae Halsen og Skjæder under, og Skibet, lystrende Roerets Commando, tager en Cours tværs ud fra den, omtrent et Kvarteerstid; derpaa sættes Coursen trygt Nord efter med tilfattede Seil og Fri-Bagt til Røis. Faae Skibe have vel været St. Kilda saa nær, som vi vare det, især om Ratten (thi naar Tusinder over Tusinder af dens i deres Søvn forstyrrede Fugle omsingler os, saa begribes, at den har været os saa at sige over Hovedet); og denne Næsviished, hvortil jeg for endeel var tvungen af Omstændighederne, kunde have kommet mig dyrt at staae. Jeg løb nu med en god Bind snart Hebriderne, de skotske Kyster, Hetland og Orkenerne forbi; tog Landtoninger af alle mærkværdige Gjenstande paa Kysterne, og naaede snart Hjemmet hvor Skibet blev astaklet og oplagt, fordi Tralast Licencerne standsede. Da jeg nu havde fortjent en heel Deel Dansk-Couranter, besluttede jeg at benytte Tiden til en liden Tour til Danmark, tildeels for at gifte mig; og kjøbte til den Ende, i Rhederi med tvende Andre en Baad paa 19 Gods Kjøel, lagde et Skraandæk i

Midten, og seilede en Aften Kl. 10, sidst i August 1813, ud fra Langosund ad Fridericia til. Næppe ude af Havnen fik vi en dobbelt rebet Scils Kuling, der strax lærte mig, hvad det var om Natten at befare slige Have med Vaade;*) imidlertid stod jeg væk. Middagen efter vilde toende engelske Krydsere affkare mig Skagen, men jeg tog Nøvet tættre af end de turde, og slap ind. Udenfor Frederikshavn blev jeg uden videre Tilspørgsel opbragt af den danske Orlogskutter Provencs Chaluppe; men efter et Forhør, hvoraf jeg intet begreb, allermindst Hensigten af min Opbringelse, igjen losladt; og da det var Windstille, tillod dens Chef mig at roe langs Kysten Syd efter. Jeg tilbagelagde nu meest roende, de fyrgetyve Mil fra Skagen til Fridericia. Herfra gif jeg med Vaaden til Apenrade og hentede min ældste Søster til mit Bryllup, som jeg holdt den 1ste October med foromtalte Imfr. Feldmann. Den 14de October — altsaa

---

*) En Forskjel fra at seile paa et stort Skib, mine Her-
rer, hvorved man lærte at sætte mindre, og kun den
tilbørlige Priis paa den Heltegjerning, at seile til
Danmark med velindrettede Kuttere og Vaade 3 à 4
Gange saa store som min. Jeg har kjendt mange
aabne Vaade paa ikkuns 13 Tønder Sæds Drægtig-
hed, der i Krigen stadigen føre fra Norge paa Dan-
mark; ja jeg har kjendt een, som kun kunde føre fire
Tønder. Kunne de, der fare med saadanne Vaade
ikke med Rette kaldes Søfolk? —

14 Dage efter at jeg havde faaet Mundsmagen af Egetstandsglæderne — affeilede jeg atter med min Baad, saa dybt lastet med Korn og Brændeviin, at mit Dæk ikkun laae 7 Tommer over Vandfladen. Paa denne Reise mødte mig svære Storme, saa at jeg med en Mand og en Dreng, (som var min Broder), doiede meget Ondt. Under Thunø sprang en Nat mit Drægtoug i en Storm, hvorved jeg mistede Drægtougen og maatte bære lige paa Aarhus Havn, hvor jeg ankom en Sondag i en maadelig Forsatning. Da Baaden var saa dybt lastet lagde jeg ni Tønder Rug i Vand i Halse, hvor jeg ogsaa laae inde for Modvind. Her traf jeg en Broder, der var Lieutenant, som jeg ikke havde seet i $7\frac{1}{2}$ Aar; jeg saae ham kun een Gang siden. Endelig naaede jeg Frederikshavn, hvorfra jeg den 27de October om Aftenen Kl. 5 paa Kapseiling med vel 16 andre stod tilføes, for om muligt at snige mig igjennem Fienderne til Norge. Da Skagens Fyr den Nat brændte, som ellers ikke var Tilfældet, for derved at bibringe de fiendtlige Krydsere Formodning om, at vi vilde afbenytte det til at sætte vor Cours, og da de sandsynligviis vilde holde sig krydsende under det, styrede jeg oster over indtil jeg saae Marstrand's Fyr, hvorpaa jeg holdt N. N. V. i; dog nu blæste det op med en Storm af V., V. N. V. og tilsidst N. V., og da jeg trods dette holdt paa, og regnede mig ikkun

8 Mile af Norge, sprang Agterliget paa mit Storseil, Baadens Lekkage tiltog, og Vandet styrtede ubarmhjer- tigt ind, saaledes at jeg saae mig tvungen til at landse paa Skagen igjen. Jeg naaede indensfor til Kl. 11 om Formiddagen, og troede nu den Hellige Grav vel forvaret, da jeg saae en Kutter komme tæt ind i Bug- ten, hvor jeg ei kunde forebygge, at han affar mig fra Landet. Da jeg saae, at han rundt omkring mig tog 6 Priser, vidste jeg strax at det var en Fiendelig; hvorfor jeg satte mit skjorne Storseil og min Stor- flyver til og holdt af for om muligt at landsætte paa Læsøe; men forgjæves. Kutteren indhentede mig snart, og da jeg drillede ham lidt ved at løbe fra ham, gav han mig ikke en Kugle førend han var mig ganske nær, og truede nu med at ville seile mig i Sank, hvis jeg ei hievede til, som da maatte skee i Lø og saa tæt paa ham, at hans Skib i den svære Søgang to Gange stødte ned paa min usle Baad, og var færdig at synke den. Da den Matros, jeg havde med mig havde drukket sig fuld, saaledes at jeg maatte binde ham til Masten, for at han ei skulde gaae overbord, og min Broder var ganske elendig og syg af Både og Kulde, havde jeg nok at tage vare i dette Dieblif. Det var den engelske Privateer (Caper) "the Hawk" — Ho- gen —, som tog mig. Det geraader dens Mandskab til Ære, at de, efterat have bragt Kutteren og min

Baad til Ankers i Skagens Bugt, pleiede min Broder, som næsten var halvdød af Kulden, ved deres Kaminsild, og i varme Teppe, som om han kunde have været deres syge Son; men det geraader ikke dens Baadsmand til Vre, at han sjal min Storlhyer efteråt den tomme Baad var mig tilbagegivet. Efteråt Ladningen var løstet af Baaden, tilspurgte Kaperforeren John Phillips sit Mandskab, om Rogen vilde gaae med min Baad i den Tilstand den var, til Gothenborg? Svaret var "Nei". Herpaa gav han mig to Flasker Brændeviin, sagde at jeg kunde gaae i min Baad, gav mig 5 danske Fanger til at føre iland, og, da jeg forestilte ham, at det blæse en Storm — han tog mig under treerebet Kutterseil — og at han maatte give mig noget til Baglast raabte han: "away with You", kappede mit Toug, og lod mig gaae; hvorpaa han floi væk som en sand Høg med sit Bytte. Det lykkes mig endelig med mine Stumper og frigivne Fanger Kl. 12 om Natten at naae Hirtsholmene, hvor vi bleve yderst vel modtagne, opvarmede, og pleiede af den brave Lods Svend Larsen. Dagen efter seilede jeg til Frederikshavn med min ramponerede, tomme Baad, og solgte den her. Over Land reiste jeg nu til Fridericia, og stod da paa dette Sted, som jeg lykkelig, og med glade Forhaabninger en Maaned i Forveien havde forladt, for min unge, elskede Kone som

en fattig Mand. Denne pludselige Forandring af min Stilling, samt de følgende Uheld havde en sørgelig Indflydelse paa min Kones Helbred, som jeg senere skal berøre. Førend min forrige Afreise fra Fridericia bad en Person, til hvem jeg stod i Forhold, mig om at lægge 1400 Rdlr. dansk Courant ud for sig, som samme vilde have Andeel for i Ladningen, for derved at fortjene noget, hvis Expeditionen gik heldig: dette gjorde jeg gjerne, da Personen var trængende; men nu da jeg var tagen, og forarmet atter stod i Fridericia, indfandt man sig aldrig, ja berørte ikke engang denne Gjæld med et eneste Ord; og jeg, som ikke har nænnet at kræve Personen siden, skal ligesaa lidet nænne at nævne Samme, og det af flere Grunde. Kun skal Læsningen af dette bevise at jeg ei har glemt denne lumpne Dpførsel. I December dette Aar, da Russerne truede Jylland kom en Officier og en Borger af Fridericia til mig, og formaadede mig til at paa-tage mig Opsyntet med at føre og indskibe i en Jagt en Ladning, der bestod af Byens kostbareste Sager, og hermed at søge Tilflugt, hvorsomhelst jeg fandt Sikkerhed for fiendtligt Overfald. Ifølge heraf afgik jeg den 4de Januar 1814 i en gnittrende Kulde fra Fridericia, med min svangre Kone og en af hendes Søstre ombord, og satte min Cours ad Samsøe til; men da vi fik Vindstille og Isen viste sig paa Havfladen, maatte

jeg søge Havn i Odensefjorden, hvor jeg blev iset ind, og maatte ligge til Paaske samme Aar efter Freds slutningen i Kiel, da Isen først brød op, og tillod mig at seile tilbage til Fredericia og aflevere den kostbare Ladning. Blottet for Penge og Indtægt modtog jeg Tilbud om Employ fra Usens ifølge hvilket jeg skulde gaae til mit Fødested Færøerne med en Ladning Vic-tualier. Skjøndt vi nu havde Fred med Sverrig, holdt dette Rige dog mange Orlogsskibe og Kapere krydsende for at opsnappe de Skibe, som de mistænkte for at ville gaae til det af dem bloquerte Norge. Af en af disse nemlig af Kaperen "Snap up", ført af Poulsen fra Klædesholm, blev jeg den første Mai tagen indenfor Skagen, og medens vi vare denne Pynt i Sigte. Aldrig kunde vel nogen undergaae en større Ydmygelse og Boldsomhed end den, i Fredstid at maatte lade sig tvinge til, at brase op for og opbringes af en saa ussel Kaper, som den var: thi jeg havde aldrig seet en Lignende; imidlertid, jeg var tvungen dertil, thi tre andre bevæbnede svenske Skibe laae tæt ved os, og jeg frygtede for at gjøre min Sag mistænkelig og at fornærme Folket ved at gjøre Modstand. Hvad jeg paa en løgnagtig Beskyldning af Kaperføreren i den svenske Priisret erklærede høit: "at, havde vi været i Krig med Sverrig skulde Kaperen "Snap up" med sin hele Besætning være overseilet og under min Kjol

transporteret til Evigheden, naar de ligesaa dumt som denne Gang vilde have lagt sig i Lø af Bøugen paa min med otte Miles Fart løbende nye Jagt"; det vilde og være skeet. Jeg har aldrig seet noget dummere, men jeg undrede mig ikke derover, da jeg siden erfoer, at Kaperføreren var en Fisker, som neppe var bleven Matros, men dog var examineret, og at hele hans blyknappede, knæbuxede Mandskab, hvoraf de fleste vare i Slægtskab med ham, vare af samme Suurdeig. Da han, Kaperen laae næsten tværs under min Lø Bøug, og standsede sit Løb, medens jeg løb med Bredsoffen til og med en brændende Fart, praiede han: "vil ni brasa bak", og idet han vilde skyde med en ussel Svingbasse, som stod uden Draag paa Bakkens, faldt den to Gange ned i Lasten, og det halve Mandskab kom i Forlegenhed med atter at faae den op. For nu virkelig at skaane ham for Overseiling, maatte jeg med den brændende Fart løbe i Binden; og idet jeg strog min Bredsof, heisede jeg min Stagsof for at holde mit Skib under Commando, og blev, med den bak og med affiret Storskjøde, liggende til hans behagelige Børdning. Han besteg nu mit Skib med 4 Mand, som hver havde en saa rusten Smørstikker i Sliret, at de neppe kunde faae den ud. En Mand i en graa Pijækkert sprang ned i Kabytten og forlangte at see Papirerne; neppe faae han dem forend han skreeg: "jeg maa bringe Dem

op." Da jeg gav min Kone, som var med paa denne Reise, og laae i en Køie, en Pung med 20 Ducater, nærmede han sig Køien for at tage den. Jeg fastede ham imidlertid øieblikkelig bort, og han maatte lade sig nøie med, blot at sætte Bagt ved Køien. Vi maatte altsaa trods vore Papirer med, til Marstrand. For nu ret at vise til Heltægjerning i hele dens Glands, satte dette Menneske det svenske Flag over det danske, trods alle de Forestillinger, som jeg og min Broder, der var dansk Officier og Passagerer med mig, gjorde ham derimod; idet vi gave ham vel at betænke, hvad Dette vilde sige paa et Skib fra et Land, med hvilket hans Nation havde sluttet Fred, som altsaa ikke kunde være en Prise. Til Hæd for den daværende Commandant paa Marstrand — en Major v o n P o h l m a n n — maa jeg tilføie, at det svenske Flag strax efter Ankringen atter blev strøget og det danske ene staaende, og at man sagde os, at Kaperføreren herfor havde faaet en fortjent Frettesættelse. Ligesuldt anførte imidlertid min Broder og jeg denne det danske Flag vederfarne Bancere, i vore Protester. Hertil, som og til Gothenborg bleve nu danske og norske Skibe opbragte i Mængde; og man skreed da til Undersøgelse af, hvo der havde villet gaae til Norge og hvo ikke. Da jeg mødte for Priisretten paa Raadstuen i Marstrand blev mig blandt andre følgende Ord af Caper:

fører Poulsens Erklæring' over mig forelæst: "Då
 "jag under Skagern den 1te Mai villa
 "borde Jagten Maria ifrån Asfens, fört af
 "W. F. Born, åtterhidsade han sin strukna
 "Bredfukkan och åsyftade at öfversegla min
 "Kapare Snapup"; og man spurgte mig nu, hvad
 jeg hertil havde at svare. Som skysalden ved en saa
 grov og usandsfærdig Beskyldning, svarede jeg i min
 retsfærdige Harm: "det er en grov Løgn, ingen brav
 "dansk Mand overseiler en svensk forsætlig i Fred; men
 "havde det været Krig, da skulde han og hele hans
 "usle Mandskab og hans Kapare Snapup have gaaet
 "under min Kjol". Dette gjentog jeg paa Opfordring
 nok en Gang med Glæde; og det blev mig da befalet,
 "at træde ud i næste Bærelse". Her stod den elendige
 Kapersfører; da jeg nu foer ham an for hans Bes-
 skyldning, og efter hans Sigende, udlod mig med for-
 nærmelige Beskyldninger imod de Svenske overhovedet,
 ilede han forfærdet ind til Priisretten for at berette
 dette. Da jeg blev tilspurgt derom, svarede jeg na-
 turligviis: "det er atter en Løgn"; hvorpaa man
 lod mig gaae, dog med den Bemærkning til Kapersfø-
 ren, "at han skulde ikke regne det altfor nøje med en
 Lidende". Mit Svar var, "jeg og Mange lide nu
 uskyldig, men haabe at revangere os".

Trods de meest modsigende Forklaringer af Kapmandskabet og de meest overeensstemmende af mig og mit Mandskab, og uagtet Intet fandtes, hvormed man kunde overbevise mig om at have villet gaae til Norge, blev mit Skib og min Ladning, først af Krigs- og Hofretten, og siden af Hs. Majestæt Karl den Trettende, priisdsomt. I Sandhed! jeg kjender af den Mængde Skibe, der bleve opbragte, ifkun to (hvilke begge havde den danske Consul til Commissionair), der langt om længe atter bleve frigivne. Om deres Sag var renere end min og flere Andres, er mig ikke bekjendt. Jeg veed kun, at havde mine Medcolleger været ligesaa enige i at deeltage i Bekostningen af en Reise for mig til Stockholm (hvortil jeg hersra Danmark havde de bedste Anbefalinger til høie Bedkommende), som de fleste af dem vare det om at afbenytte min Person til at plaidere deres Sag i Marsstrand, hvor Intet kunde udrettes, saa turde maaskee Sagerne have taget en gunstigere Bending for mange af de Paagjældende. — Ved at omtale dette, kan jeg ikke forbigaae at spørge: gjorde Norges Mand paa det mærkværdige Storching til Eidsvold den Paastand til de svenske Commissionairer, der da — som velbekjendt — indvilligede saa Meget, at de 1814 til Sverrig indbragte norske Skibe og Ladninger skulde frigives, og de til Boraas trans-

porterede Fanger sættes i Frihed? Ikke at tale om, at denne Paastand jo maaskee kunde have udstrakt sig til alle de Nationers Skibe og Ladninger, som paa Mistanke om at ville til Norge bleve fastholdte. Er denne Paastand skeet, skjøndt uden Virkning, da er der Intet at bemærke; men er den ikke skeet, da indsees, hvor store Summer Norge maaskee derved har tabt — .

Al Respect for Priisretter, i hvad Land de end findes, (hertil raaber vist Enhver, som har prøvet dem paa forskjellige Steder, Da Capo), men, naar Undersaatter af tvende Magter som ere i Fred med hinanden, formedelsi eksisterende Blokader imellem en tredie Magt der er i Krig med en af de første, maae taale Opbringelse, da føles altid det Onde dobbelt, i hvad Land det end er. De fire Maaneder, som jeg tilbragte i Marstrand vare nogle af de sci-geste i mit Liv; især var den Haan, hvormed alt Dansk dengang behandledes, der og i Særdeleshed i Gothenborg, hvor vi Danske ofte vare nødte til at tale tydsk, for ei at blive flaaede fordærvede, mig utaalelig; dog trøstede os den Tanke nogenledes, at ikke Sverrig, men hele Europa havde tildicteret os dette lave Standpunct for Djebliffet; og at vi saa ofte, — blandt andet i Tordenskjolds Tid — ene havde mestret dem

(8*)

og spredet Rædsel netop paa disse Grændser, hvoraf vi til Trøst i vor Ydmygelse, endnu saae saa mange Minder.

Alf det som jeg her har sagt om min Opbringelse til Sverrig, ville vel mange troe: "han har vist en særdeles Fordom imod de Svenske, ellers vilde han vel neppe udlade sig saaledes". Jeg kan ikke svare andet hertil, end at jeg, i det jeg ganske sandfærdig skildrer, blandt mine øvrige Hændelser ogsaa denne efter min Dom uretfærdige Opbringelse til og Behandling i Marsstrand, som jeg dengang leed under, vogter jeg mig vel for at lade Fordom (national eller egen) eller en opfrisket Harm have nogen Indflydelse paa mig — saameget dette er mig mueligt; — jeg er ikke af det Slags Folk, der formaste sig til at gjøre stor Forskiel paa Nationer; men vel paa Mennesker, og jeg følger kun denne Grundsaetning, naar jeg erklærer, hvad sandt er, at jeg saavel under mit daværende som under senere Ophold i Sverrig, som ogsaa ved Omgang med Svenske i Udlandet har fundet de ædleste Mæad og troeste Kamerater, som jeg mindes med Venkskab og Agtelse.*) — Fordi jeg havde det Uheld at blive tagen

---

*) Som et lille Beviis herpaa anfører jeg med erkjendelig Glæde Følgende: En vis Hr. v. B. . . . . fra Stockholm tog 1813 i Plymouth, skjøndt han for første Gang saae mig, ivrigen mit Parti imod en deel

af maaskee den usleste Kaper, som Sverrig eiede, vare deres, andre Kapere ikke saaledes; nei! de vare ellers alle Dæksfartøjer — de fleste Slupper — der i enhver Henseende forsjente at sættes i Pigning med vore Bedre i Krigens Tid.

Med mine Priisdømmelser i Kommen afgik jeg i August med en Galease fra Gothenborg som Passa-geer til Assens, hvor jeg aflagde Regnskab og gjorde Rede for mine Handlinger. At jeg, som i mindre end otte Maaneder havde lidt tvende fiendtlige Opbringelser og Priisdømmelser og een fiendtlig Forjagelse, nu var nedsjunken i Fattigdom og Gjeld, vil være tro-ligt; helst naar jeg endvidere fortæller, at min svangre Kone (som var med ombord ved den svenske Opbringelse) i Forveien var afreist til Fredriksborg, hvor min Moder boede, og der, ved at komme ned med min første Søn, forarsagede mig hidtil ukjendte Bekost-ninger, som tvang mig til at gjøre end større Gjeld. De Lidelser vi havde gennemgaaet, virkede saa stærkt paa hende, at hun ved Nedkomsten fik det saa sorgelige Sygdomstilfælde, som siden den Tid aldrig har for-

---

nordamericanste Kapitainer, som havde mistet deres Skibe ved danske Kaper - Opbringelser, og hæsligen gif løs paa mig, fordi jeg just ikke vilde indrømme, at mine Landsmænd vare Sørovere og vore Priisretter Uretfærdigheds Eæder.

ladt hende, men gydet utrolig megen Jammer i min Stilling og til ubodelig Skade lagt Vaand paa mine Idretter.

Det bedste Beviis paa, at min daværende Principal Hr. Nobel sølte sig tilfreds med min Hand- lemaade i Sverrig er, at han strax efter min Ankomst til Afsens affendte mig som Supercargo med en Skibsladning Victualier til Gothenborg og Norge; men da dette Engagement fra min Side var indgaaet saaledes, at jeg kunne overgive det til Skibets Fører om jeg vilde, frasagde jeg mig det i Porsgrund, hvor jeg atter søgte Hr. Wall's Tjeneste som Skibsfører. Formedelt min lange Fraværelse var det Skib jeg havde ført, overgivet til en Anden; og netop nogle Dage før min Ankomst var endog et mig til Førelse forbeholdet andet Fregatsskib ogsaa bleven besat med en anden Fører for denne ene Reise. Imidlertid gik jeg ombord, i samme Skib som Supercargo paa en Reise til Bristol. Vi kom for Modvind ind til Lyngøer og til Evinøer, og da jeg ikke yndede min Stilling og tillige skrantede af Kjertelsvagthed, forlod jeg Skibet paa sidstnævnte Sted, og afgik som Passager med en spansk viinlastet Brig "el Fortalezo", ført af Capitain Don Augustin Fernandez til Helsingøer. Vi vare omtrent paa Siden af Bingøe, da det blæste op med en Storm af Vestlig;

vi laae N. N. Blig over med Briggen; Stormen tog til, saa at vi neppe kunde føre Seil og vort spanske Mandskab, som ikke var vant til Nordens November Kulde og Storme, begyndte at forsage. Een haard og lang Nat havde vi overstaaet; den svenske Kystis Skjær truede os i Læ; vi vidste ei hvor nær, da vi ikke kunde see en halv Miil fra os for Sørog og Slud: Storm og Strøm bar os ligepaa den og vilde vi have Havn, maatte der skrives til en Beslutning, medens Dagen var. Jeg lod da Capitainen kalde sit Mandskab agter ud og tilbød mig at ville tage Commandoen over Skibet, naar man ubefinget vilde lysire mig, og om mueligt føre det ind i en svensk Havn. Dette blev desto glædeligere antaget, da ingen af hele Mandskabet før havde været i disse Farvande. Da jeg regnede mig omtrent udenfor Paternoster-Skjærene, blev der raabt "rumpi la mar" (Braad af Søe), og jeg opdagede Brækningen i Læ. Her var ingen Tid at tabe, men idet jeg lod begge Louge og Ankere gjøre klare, og sætte de tætrebede Mersseil paa, bar jeg af lige paa Kysten, inden at kunne see den, sonden for Brækningen, hvilket da jeg kom det paa Siden kjendtes at være paa benævnte farlige Skjær. Her laae en svensk Brig til Ankers paa 35 Favnes Dybde, som i denne Storm og med dette oprørte Hav syntes at ville kandre i Slingringen, og

ikke dristede sig til at bære paa, men nu kappede Louget og satte efter mig, som med spansk Flag fra Fortoppen seilede ham forbi. Strax efter opdagede jeg fra Forremerses Naa Marstrands Kasse, og dette lettede Spanierens og tildeels ogsaa mit beflemte Hjerter, og jeg styrede lige paa det nordre Indlob. Just i Indlobet, da den høie Søegang smulnede i Lø af Marstrands Ven, fik vi en Lods, der i Bordingen løb sin Baad itu; og da vi ikke kunde beseile Havnen, dansede vi just klar i Braadtet af Rosen og kom til Ankens paa Klædesholmen, hvor Skibet trods de 2de Ankere vi lode falde flere Gange gik i Drivt, og endelig op, ikkun 5 Favne fra et Klippebraad, hvor vi vare saa nær ved at forlise, at Spanierne stode klar at sætte Baaden ud, for, om mueligt, at flygte. Jeg kan takke min svenske Opbringelse for, at jeg havde faaet Bekjendtskab nok til Stedet, til heldigen at kunne udføre dette Bovespil*) — det Rigtigste vi kunde gjøre — og saavel det spanske Mandskab, som hiin svenske Brigs Capitain (han var fra Gessle), som Indbyggerne der saae det, samt min egen Bevidsthed til-

---

*) Dette var det tilvisse, og af flere Grunde; thi hvem havde sikket mig for Dolkene af fiorten hede Sydlændere, der med spændt Forventning ventede Udfaldet, naar noget var tilstød? — dette er foruden den Fare, der laae i Foretagendet selv.

sagde mig, at uden mig vilde sandsynligviis disse Skibe og deres Mandskaber — især det spanske — have forliist totalt; thi med Stormen og Strømmen fra den Kant skulde de have baret sig for at klare Landet. Endskjondt vi bleve lagte under Quarantaine, kom de Svenske dog dagligen ombord til os, for at snighandle og drikke Viin; men, da vi ogsaa vilde gaae iland, bleve vi jagede ombord som urene Væsner: ikke sandt, en moersom Quarantaine? — Vi afgik endeligen fra Klædesholmen; men da vi fik Modvind, maatte vi, efterat vi ved Capitainens Stivfind, der i godt Veir vilde være klogere end jeg, endskjondt han her var aldeles ukyndig, nær havde forliist paa den farlige Grund Trindelen, som vi just skræbde os klar af, søge Kjøbenhavn ved Hertsholmene under Jylland. Herfra gik vi med en B. N. B. og Snæfog imellem Trindelen og Læssøe igjennem om Ratten, og satte Rattegattet ind; men vi fik atter Modvind under Anholt. Capitainens Paastaelighed bragte her atter Skibet i Fare, først ved Anholts Knob og siden ved Kullen; naar han da blev overbeviist om sine Feil, bandede han: malo el norte, maleditto el norte o. s. v.*) Hans Stivfind hidrorte maaskee ogsaa fra Frygt for, at jeg skulde ville paastaae Lodspenge, som han alt for

---

*) Stemme Nord, forbandede Nord.

vel maatte føle, at jeg tilfulde fortjente; men da vi havde en skriftlig Accordt imellem os, at jeg kun skulde have fri Passage og Koft for den Lodstjeneste han maatte forlange af mig, saa var denne Frygt ugrundet. Da jeg en Nat havde lobet Skibet tæt ind under Rakkehoveds Fyhrer, gjort smaae Seil og Ankere og Louge klare, kaldte jeg Capitainen op paa Dækket og betyder ham, at vi med denne stærke Nordvest og indgaaende haarde Strøm rigtigst maatte oppebie Dagskiaeret, førend vi satte Sundet ind, hvilket han og billiget; og jeg, som var udvaaget, slænger mig paa en Kiste og falder i Søvn. Uden at vaagne mig, sætter han nu alle Seil til, og sin Cours ad Sundet ind. Ved Raabet: "o Signor" springer jeg paa Dækket, hvor jeg seer os med alle staaende Seil lige under Bungen af et stort Skib. Jeg griber Røret fra Manden der styrer, giver Skibet en Drei, for om muelig at gaae klar, men det var for silde; thi med brændende Fart kom vi Skibet for Bungen, saaledes at vores Rlyverbom, Blinderaa, Fok og Fokkeraa, Kranbjelke, Fokkevandt, Størvandt og det Faste: Ovsstaaende brast ved første Sammentræf og Skibets Bungspryd kom midt ind imellem vore Mastes. Her laae vi nu i en smuk Tilstand, og truedes med at synke under Bungen af denne store Colos (samme var en Preussler), som, hvergang han satte ned i den hule Søe, knuste os ned

og gjorde os end mere læf. Vi fikrede til at kappe Stormasten for at komme til at springe klar, hvilket imidlertid fikrede, førend vi vare færdige dermed, i det at vi fangede det Tong han laae for, og han slap det fra sig, og ankrede for et andet Anker. Havde den gode Don Augustin lydt mig, saa havde han sluppet for Selvbebreidelse, og for den Bedrøvelse, som jeg saae, at han viste ved dette Tilfælde; dog! "hvem veed hvortil det er godt", hedder det jo, og saaledes gif det her til, i det han, da han under Havari kom op til Kjøbenhavn, fik sit Skib i en langt ypperligere Stand igjen, end det var før; imidlertid glemte han at sende mig et belovet Anker Wiin for sit og sit Mandstabs Livs Frelse *).

For en Niertelhævelse paa Halsen, maatte jeg nu lægge mig ind paa Frederiks Hospital. Paa Grund af nogle Yttringer, som jeg havde tilladt mig

---

*) Hver Mand ombord i denne spanske Brig havde sin Dolk, og det halve Mandskab hver sin Guitar. De vare altid lystige, og fornøiede sig i den sværeste Storm med en Sang, der begyndte saaledes: "Jo ningún ombre féo", hvortil de Alle sang i Chor. Capitainen var en raff lille Mand, som, fordi han med en Caper, han førte, havde entret en engelsk Kutterbrig i Krigen, havde faaet en Vres-Sabel af Hs. spanske Majestæt, besat med ægte Stene, hvilken jeg saae.

om det første Aftryk af sal. Admiral de Löwen-
 v r n s, i dette Aar udgivne Nordsøeskort og Beskri-
 velse, og paa Grund af mit Kjendskab til de fleste
 Dele af Nordsøen, nød jeg det hadrende Hverv at
 gjennemarbejde de fire Kapitler af Beskrivelsen; jeg
 blev befalet, uforbeholdent skriftligen at afgive mine
 Bemærkninger herom saavel som om Kortet, hvilket
 jeg efterkom, og havde den Fornøielse, at mine Be-
 mærkninger bleve fundne rigtige. Jeg nød ogsaa
 senere herfor, samt for de Landtoninger og Bemærk-
 ninger, hvilke jeg successive paa mine Reiser optog
 og indsendte til det Kongl. Søkort, Archiv stedse denne
 høie Admirals Belvillie.

En Deel af Vinteren 1815 tilbragte jeg i mit
 Hjem i Hillerød; men afgik i Marts, da jeg atter
 blev kaldet til min forrige Skibsfører Employ i Pors-
 grund, som Passageer med Kone og Barn til Dram-
 men, og derfra til Porsgrund. Paa denne korte
 Reise kom vi atter i en Storm i Fare, for at sætte
 Livet til paa Sands Odden, i det Storseilet Hjør-
 nede tværs over, da vi skulde klare Hukken; og med
 Nød og Reppe slap vi ved Hjælp af en Lødsbaad
 heelt skindet derfra. Endelig naaede jeg Porsgrund,
 hvor jeg hos mine gamle Venner fandt ædelmodig og
 varm Modtagelse. Her leiede jeg en Bolig for mig

og min tyveaarige Kone *), og gjorde mig klar til at gaae ud paa en Tour til Spanien. Jeg afgik i Mai som Capitain paa mit forrige Skib, Seileren, med en Ladning Trælast til Cadix. Formedelt Modvind i Nordsøen, besluttede jeg at løbe norden om Brittannien, og befandt mig vel ved at have taget denne Beslutning; thi neppe var jeg ankommen i Farvandene ved St. Kilda, førend Vinden blev restlig, saa at jeg i saae Dage løb paa Siden af Cap St. Vincent. Her bemærkede jeg en Morgen, at en Barke kom roende stærkt ud fra Landet imod mig; og da jeg frygtede for, at det kunde være en Sørover, — Folk jeg nødigt vilde have at bestille med — besluttede jeg, om mueligt, ved en Manøvre at skræmme ham. Den bestod deri, at jeg paa een Gang satte alle Seil, som og Flag og Dimpel til, og vendte mod ham med al Fart, holdt Kanonportene aabne, og lod alle Mand tretten i Tallet, vise sig, som om jeg havde været en heel Karl. Da han saae dette, standsede han strax paa Aarerne, og iagttog os, men da han ikke kunde blive flog paa, hvad vi vare for Rogle, vendte han atter

---

*) Det er ikke saa ligefremt for en tyveaarig, velbannet, dansk Dame, at vorde henkastet i en for hende fremmed Krog af Norge, og strax derpaa at forlades af sin Mand, hvor hun altsaa maatte leve ganske imellem Fremmede, saameget mere, som vore Kaar vare smaae, og hun dertil havde et Barn ved Bryftet.

mod Landet roende af alle Kræfter, og nu kunde jeg tydelig tælle ni Mand i Barken, som formodentligen havde ligesaa megen Mistanke mod os, som vi mod dem. Jeg vendte snart igjen tilbage paa min rette Cours, og Dagen efter laae jeg i Cadix.

Saa som jeg først var det andet norske Skib, der efter Foreningen med Sverrig havde bragt Trælask hertil, stod samme Artikel meget høit i Priis, hvorfor jeg snart traf et ypperligt Salg af min Ladning.*) Der indkom just den Tid jeg laae der, det spanske Drølogs-skib "Asia" med fire Millioner Piaastre fra Lima; om dette nu bevirkede den Mængde Sølv, man saae rullere der, kan jeg ikke sige med Visshed; men vist er det, at enhver Cadreyer, som kom ombord, havde hele Poser fulde af Piaastre, og betalte contant og dyrt, hvad vi overlode dem. Fra Cadix reiste jeg over til Puerto Maria, som ligger paa Fastlandet, (Cadix derimod paa en Ø), og saae her første Gang i mit Liv en Tyrefægtning. Ved denne Leilighed bleve otte Tyre dræbte; men en af dem spolerede flere Heste og een Mand, den Sidste derved, at den jog ham et

---

*) Blandt Andet gjaldt et Par Karer 3 à 4 spanske Dalere, og et Stæk af 30 à 34 Fods Længde, 2 à 3 Tommer Diameter i Toppen, samme Priis; ja, hvis jeg ikke feiler meget, stod en Baadshagstige i een spansk Daler.

af Hornene igjennem Skulderen, og fastede ham til Jorden. Han blev strax som død baaren op, og stod neppe op igjen. Jeg saae ved denne Tyrefægtning mange af Andalusiens største Skønheder — thi endskjøndt Tyrefægtningen er en barbarisk Fornoielse, deeltage de folsomme Damer dog i den med Glæde; og det ansees i Spanien for en stor Mangel paa Levemaade, ikke at indbyde dem til denne Fest —; og sandt nogle af dem virkelig henrivende og ligesaa lyse som vore Damer (men sagde mig, at de smukkeste vare fra Granada), men de fiesie faldt dog i det gulbrune med sorte stærkspillende Dine og, uden Undtagelse, med en deilig Gang. Dette er en Stad, ligesaa stor som Cadix, hvorfra den sidste og Skibene paa Rheden blive forsynede med Vand og Proviant. Min Ladning blev opløstet iblandt Ruinerne af den, af de Franske Aaret tilforn nedstødte By Trocadero ligeoverfor Castellet Puntal; men fortalte mig, at det havde været en nærsom lille By paa 5000 Sjæle, og med vel hele hundrede Smaaafbe: nu var der ikke levnet et eneste Huus. Man saae ifkun nogne Mure og Ruiner, og i den forhen gode lille Havn, som nu var demoleret, saae man i Moradset Levninger af dræbte Soldater: vi optog der flere Kanonkugler. Uden for Byen havde ligget et Fort paa 24 Kanoner; nu var der kun en et Par Allen høi Muurhob tilbage,

saaledes, berettede man, var det bleven nedskudt af det lige over for liggende Fort Puntal, og tilsidst af Franskmændene selv. I Cadix saae jeg atter en Tyrefægtning. Da jeg endnu leed af en Kjertelhævelse paa venstre Side af Hovedet, søgte jeg en engelsk Doctor, Mr. Thorn, som tildeels helbredede mig. Ved ham blev jeg anmodet om, endelig om muligt at hjælpe en dansk Mand, der som Statsfange sad i det stærke Fængsel el Carcel, fri. Jeg forsoiede mig i hans Selskab til dette rædsomme Opholdsstied, og saae da den Ulykkelige, som uden en heel Skjorte paa Kroppen, gul og forhungret, næsten grædende nærmede sig mig, med Bøn om, at hjælpe ham fri. Jeg erfarede, at dette kunde skee, naar jeg betalte hans Gjæld og henvendte mig til Gouvernadoren over Cadix, for at erfare videre Betingelser, hvorunder han kunde løslades. Hans Forbrydelse var stor; han havde nemlig tvende Gange været Officcer blandt Insurgenterne i Chili, og begge Gange bleven taget til Fange med Baaben i Hænderne. Medens han som Styrmand førte det omtalte Kangskib "Asia" hjem fra Lima, vandt han en meget fornem Spaniers Gunst, som var Passageer med Skibet, saa at denne indlagde Forbøn for ham ved Regjeringen, hvorved det blev ham tilladt istedet for som Slave paa Livstid (diéz annos y uno día) at spadserere til Fæstningen Ceuta i

Africa, at maatte forlade Spanien, naar han betalte sin Gjæld, og traf Rogen, som baade vilde føre ham derfra, som og give en skriftlig Erklæring fra sig, for: "at han aldrig mere skulde betræde spansk Grund." Det var paa St. Laurentii Dag, at jeg forsoiede mig til Gouverneuren i Cadix for at udvirke denne Mand's Befrielse; og erholdt den, imod at underskrive en Forpligtelse til: "at føre ham (Statsfangen) ud af Spanien og under mit Ophold aldrig at lade ham komme iland", og med den Betingelse: "at, dersom jeg desuagtet lod ham undkomme, og man bragte i Erfaring, at han var paa spansk Grund, da at underkaste mig Arrest i hans Sted". Jeg betalte nu hans Gjæld, klædte ham op, og han blev fort ombord til mig under Vagt. At see denne Ulykkeliges Salighed ved Losladdelsen var — *Bonne* —: men smertelig er den Følelse, hvormed man erfarer, hvor snart Velgjerninger, endog de største, glemmes. Trods den haarde Forpligtelse, som jeg havde underskrevet, tog jeg ham ved høi lys Dag ombord paa flere Skibe i Bayen: ja lige i Land og op paa "Caffe del Coreo" i Cadix — en dumdriftig Ungdomsstreg —; men maatte paa se vel paa, at han ei undlob mig. Paa Hjemreisen nedskrev jeg denne Mand's mærkværdige Levnetsløb efter hans Dictat; og da det indeholder meget Interessant,

troer jeg, at det vil behage Læsren, at see det her indrykket.

Rjøbenhavneren Peder Hanssens mærk- værdigste Hændelser.

Skjøndt jeg i Særdeleshed vil fortælle de mærk-
værdige Hændelser, jeg har havt i de sydamerikanske
Lande, samt de Jagttagelser, jeg har gjort der, vil
jeg dog lade en kort Udsigt over mit foregaaende Liv
som Søfarende, gaae forud som en Indledning.

Jeg tiltraadte i Foraaret 1807 som Kabytts-
dreng med Skibet "Provessien", ført af Capitain Ham-
melov, min første Søreise til St. Croix i Vestindien.
Med min Ankomst hertil befandt jeg mig syg; jeg blev
altsaa indlagt paa Hospitalet, og efterladt der, da
Skibet afsailte. Da jeg efter nogen Tids Forløb
havde gjenvundet min Helsen, gik jeg ombord paa
Skibet "die gute Freundschaft", ført af Capitain Jür-
gensen fra Flensborg, for med det at vende tilbage til
Rjøbenhavn; men i Canalen bleve vi tagne af en en-
gelsk Kutter, og opbragte til Guernsey. Da Krigen
strax derpaa udbrød, condemnertes Skib og Last her,
og Mandskabet gjortes til Krigsfanger: men jeg, som
imidlertid havde vundet Caper-Rhederens, Mr. Top-
per's Godhed, blev ved hans Indskydelse befriet fra
denne Skjæbne; og med Welwillie modtagen i hans
Huus. Her forblev jeg nu i flere Aar, og nød imid-

lærtid Underviisning i det Engelske, samt i andre Kundskaber; indtil jeg i Mai Maaned 1810 af min Betsgjører blev sendt som Skriver med et af hans Skibe, ført af en dansk Mand, Capitain Rivers, der skulde seile til St. Uebes, for der at indtage en Ladning Salt, og hermed at afgaae til Santos paa Kysten af Brasilien. — Jeg sandt Intet videre at bemærke ved denne Stad: den er lille og uanselig; meget usund og velsignet med Musquitos (smaa Myg). Dens Havn er aldeles indelukket; Indseilingen i den kan kun skee gjennem et meget snævert Revier, der er to danske Mile langt, og vanskeligt at beseile; men udenfor dette er en halvmaaneformig Bay, hvis nordlige Side er behersket af et lidet Fort, og hvori man kan ankre. — Vi udsøsfede her vor Ladning; hvorpaa jeg med Skibets Supercargo tiltraadte Reisen til Hovedstaden *) St. Poul, for der en detail at forhandle de fra England medbragte Vare i en Boutique. Først droge vi indad paa en Flod, omtrent $1\frac{1}{2}$ danske Mil; herfra kom vi ind i et saa smalt Ferskvands-Revier, at Baadens Arer sloge mod Busskene paa begge Sider; først ved dettees Kilde stege vi op paa det faste Land, og fortsatte nu, ridende paa Muulæsler, Reisen over et meget

(9*)

---

*) St. Poul er Brasiliens Hovedstad; Rio de Janeiro Residents.

steilt Fjeld, hvori Veien var udskaaen i Siffak. Paa dette og de omkringliggende Fjelde saa vi flere Gange et saa skinnende Slags Erts, at vi undertiden i Sol-
skin ei kunde fæste Dinene derpaa; det var hvidt som
Solv.*) Paa Veien mødte vi flere hundrede Muulæs-
ler, belæssede med Sukker. Midtveis mellem begge
Stæder toge vi Mattelogis i et meget propert Huus,
hvor vi bleve forsynede med Alt, hvad vi behøvede; og
naaede næste Dag St. Pouls. Den ligger paa en
Elette, og er efter mit Skjønne en meget reenlig
og net Stad paa omtrent 40,000 Indvaanere. Dens
mange Kirker ere skjonne, og Governadorens Pallads
er værd at mærke. Indbyggerne ere høflige mod Frem-
mede; deres Sprog er det portugisfke. Skjøndt
her, næsten til enhver Aarstid, meget hyppigt fal-
der Regn, ledsaget af stærk Torden og Lynild, er Ban-
det dog meget usundt; denne Vandets Usundhed antages
for at være Aarsag til den almindelige Sygdom,
hvoraf Indbyggerne lide, nemlig: store Halsknuder,
hvilke undertiden endog naae dem over en halv Fod,
udenfor Hagen. Deres Ansigtssfarve er mørk. De

---

*) Hele Brasilien er i det Hele taget et fladt Land, men
har just ikke Overflod paa de grovere Træsarter; dog
findes der hist og her Skove, hvis Træer ere store nok
til, af Stammen at gjøre de Canoer, som Indbyg-
gerne betjene sig af til at beseile Stoderne med.

ere meget øvede Laster, d. e., Folk, som med en forbausende Behændighed forstaae, med en Slynge gjort af Huderemmer, og som omtrent er ti à tolv Favne lang, at snære eller fange de vilde Dyr, hvoraf Landet er fuldt; hvilken Fangst skeer til Hest i fuld Gallop. Jeg har selv utallige Gange været tilstede ved en saadan Jagt. Istedetfor Brød spise de Fattige et grovt Slags Meel (Farinie) blandet med Vand. Iovrigt producerer Omegnen omtrent det Samme, som de vestindiske Øer. — Vi opholdt os i St. Poul's, indtil Værene vare udsolgte; derpaa droge vi tilbage til Santos, hvor vi indtog en Ladning Sukker, og afgik dermed til Rio de Janeiro. Uagtet Skibet folgetes, vedvarede dog mit Ophold her, da jeg tilligemed Supercargoen skulde besørge de videre Handelsforretninger. Men handelsesviis traf jeg til min store Glæde en Onkel af mig, Capitain Holm fra Kiøbenhavn; og hos ham forblev jeg da i de følgende halvtredie Aar. Førend jeg imidlertid gaaer videre i at fortælle de mærkelige Handelser, som især efter denne Tids Forløb sammenhobede sig i mit Liv, vil jeg anføre det Lidet, som jeg under mit Ophold i Rio de Janeiro kunde lægge Mærke til angaaende denne Stad.

Den er, som bekjendt, en meget stor Handelsstad; mig forekom den tillige at være en smuk Stad. Dens Havn er just beqvem for Handelen; thi Skibene kunne

ligge sikke i den, fra hvilken Raat end Vinden blæser. Paa den sydlige Side af Indløbet reiser sig et Fjeld i Form af en Sukkertop; — saa kaldes det og —; da det kan sees et Stykke til Søes, er det et godt Lodsmærke. Paa den nordlige Side ligger en sauk lille Bye, kaldet Berganza; og Syd for denne seer man Rio omkredset af de tætvedliggende Skibes Maste. — Skjøndt de fleste Indvaanere ere Portugisere, enten af Fødsel eller af Herkomst, ere dog de første Handelshuse engelske; disse have ogsaa næsten den hele Handel i Hænde. Udførselsvarene ere almindeligen Sukker, Huder og Tælle; derimod indføres der især europæiske Manufactur- og Fabrikvare, samt Levnetsmidler, hvilke her ere meget dyre. Maanedligen ankomme engelske Paketer, hvilke medbringe Smør, Ost, Skinker, Kartofler o. s. v., Staden har et Theater; men langt mere yndede ere her Hesteveddeløbene og de saakaldte "bullfights" — Tyrefægtninger —. Mit Ophold indtraf just i den Tid, da Kongen, Dronningen og den hele portugisiske Kongefamilie havde taget sit Sæde her; jeg nød da den Gunst, enhver Forbigaaende, Fri eller Slave, nyder, naar han møder de Kongelige paa deres Promenader og Ridetoure, at kysse deres Haand og tale med dem; ja, ofte har jeg, naar jeg var redet ud, med Hesten ved Toilen nydt den Gunst at conversere paa Siden af Dronningen for

en heel Time. Det forekom mig, at Engellænderne i denne Henseende ikke være såa begunstigede som andre Nationer; maaskee hidrører dette fra, at den stolte Britte, naar han er til Hest, sjeldent viser de Kongelige den skyldige Verbødighed; thi flere Gange har jeg seet, hvorledes disse Herrer satte Sporerne i Siden paa Hesten, og i fuld, flyvende Gallop joge forbi de Kongelige. Regnskyl ere her baade hyppige og heftige; saa heftige, at de undertiden bortskylle tyve a tredive Huse ad Gangen, og saaledes forvolde megen Skade.

I Rio de Janeiro havde jeg begyndt at lægge mig efter Violinspil; men, da jeg blev beladt med den her saa herskende Eygdom, hovnede Been, og siden i længere Tid var plaget deraf, maatte jeg atter standse hermed. Jeg anede dengang ikke, hvilken Opmuntring og Trost i eensomme Timer den ringe Færdighed, som jeg alt havde erhvervet mig deri, senere skulde worde for mig som lankeflattet Fange — ! Endelig saae jeg mig nødt til, for min Helsen Skyld at forlade Rio. Det var i August 1812, at jeg gik ombord i en engelsk Skonnert, for paa den at begive mig til Liverpool, hvor jeg tillige vilde affatte nogle Vare, som jeg sorte med i Skonnerten. Vi stak i Søen i Følge med tre andre Coffardiemand og under Convooy af en engelsk armeret Skonnert. Sam-

me Eftermiddag blev vort Skib læft, saa at vi næste Dags Morgen maatte gjøre Rødsignal til Commando-konnerten. Svaret var, at vi skulde søge, åter at naae Rio. Men ved Middagstide næste Dag, da vi altsaa ifølge Ordre befandt os paa Tilbageveien, saae vi en Seiler i Lø af os; hen paa Eftermiddagen kom den op mod os, og vi saae nu, at det var en Fregat under engelsk Flag. Efterat den tre Gange havde skudt med Skarpe efter os, holdt vi af paa den, og bleve nu praiede saaledes: "Scooner ahoy"! Svar: "holo"! "what scooner is that"! Sv. "the Eliza", "where from"? Sv. "from Rio"! Sv. "where bound for"? Sv. "for Rio"! Nu ophørte Prainingen fra Fregatten i saae Minutter; Tiden faldt vor Capitain lang; og han tog sig derfor den Frihed, selv at gjøre et Spørgsmaal, saaledes: "and pray, what ship is that"? Sv. "this is his Majesty's fregat the Juno"! Hermed fulgte en Anmodning til Capitainen, om at sætte Vaaden ud og komme ombord i Fregatten; og da vi svarede, at dette ikke kunde skee, fordi den var i brosfældig Stand, lod det: "I have to inform You, that this is the united States fregat the Essex"; og da Konnerten just girede lidet fra Fregatten, tilsoiedes: "if You don't keep close under our gun's, we will sink You"; — og i samme Dieblif gif de

engelske Flag ned og det sribede op. Strax derpaa havde vi fem Baade ombord, som toge Capitainen og mig fra Borde; men, da de horte, at der var en engelsk Convoy forude, lode de os ikke Tid til at faae vort Tøi med; men Skonnerten blev strax sat under Commando. og assendt til Rio, medens Fregatten, hvorombord Capitainen og jeg befandt os, gik efter Convoyen. Denne fandt den imidlertid aldrig. — Efterat Fregatten omtrent i tre Maaneder havde krydset paa Kysten af Brasilien, gik vi ind til St. Catharina (en Plads paa denne Kyst Syd for Rio), for at forsyne os med Levnetsmidler. Da jeg forstod det portugisiske Sprog, blev jeg adspurgt, om jeg tilligemed Forvalteren vilde begive mig til Byen, for at indkjøbe Levnetsmidler? og da jeg var villig hertil, begave vi os næste Morgen tilligemed flere af Fregattens Officierer paa Veien til Byen, som laae omtrent tre danske Miil fra Skibets Ankerplads. Vi indkjøbte her det Nødvendige, og Officiererne samt Mandskabet vendte dermed tilbage til Skibet, medens Forvalteren og jeg forbleve i Byen for at besørge, hvad der videre maatte behøves; dog paa Tilbageveien kandrede de med Baaden, og tabte saaledes Alt. Tidligt næste Morgen kom Fregattens Capitain, Porter, selv iland, for at betyde os, at vi jo for jo hellere maatte stræbe at blive færdige her, da han frygtede for, at det engelske

Orlogsskib "Monteque" paa 64 Kanoner, som laae i Rio, skulde faae Nys om vort Ophold, og bloquere os i Havnen. Tilligemed ham fulgte Capitainen paa det engelske Skib samt tvende Portugisere, hvilke her bleve satte i Frihed; medens han tilkjendegav mig, at det var hans Dnske, fremdeles at beholde mig ombord paa Fregatten, da han troede, at jeg der kunde vare til nogen Tjeneste. — Faae Dage efter forlode vi dette Eted. —

Da vi vare komne i rum Ss, lod Capitain Porter en Proclamation opslaae paa Fokkemasten, hvori han erklærede, "at han var tilfunds at foretage/ hvad endnu ingen amerikansk Krydser havde prøvet paa, nemlig: at gaae rundt Cap Horn, og borttage alle de derværende engelske Hvalfangere og øvrige Kofsardiemand"; og paa samme Tid vaiede fra Fortoppen et hvidt Flag, hvori stode de Ord: "free trade and sailors right" d: fri Handel og Sømands Ret, — formodentligen en Allusion til Engellændernes bekjendte Herksesyge paa Havet, og især til den daherskænde, dem eiendommelige Politik, ved vilkaarlig Presning af fremmede Nationers Sømand, at bemandle deres egne Krigsskibe, hvorover jo Krigen med de forenede Stater tildeels var opkommen. Vi fortsatte altsaa vor Cours mod Syd; dog, endnu forend vi naaede Statenland, bleve vi i denne sildige Marstid hilsede af

de haardeste Storme, jeg har oplevet, hvoraf flere vedvarede i over otte Dage. Især erindrer jeg mig en skrækkelig Decembemat, da Bølgerne brøde over os i trende Braadsøer, bortrev sexten af det vagthavende Mandskab, knuste flere af Baaedene, og fyldte Kulen med Vand. Saae Dage efter naaede vi Statenland; da vi nærmede os den, for at klare Pynnten, kom vi i yderlig Fare for, at drive paa Land: og kun ved en Press af Seil lykkedes det os, netop at snoe os uden om den. Jeg mindes ved denne Leilighed et Træk, som formedelsst sin Sjeldenhed frapperede mig: da vi vare Klipperne nærmest, og ingen Mulighed vinede for at kunne klare dem, tog Lieutenant Rodgers*), en ung Mand af et koldt og bestemt Mod, tvende Pistoler, ladede dem, og sagde med rolig Alvor, "at, hvis Skibet stødte paa denne bratte Klippekryst, hvor ingen Frelse var at vente, vilde han forforte sine Lidelser ved en Kugle" — . Da vi vare komne Statenland rundt, lod det til, at vore Besværligheder skulde have en Ende; thi i nogen Tid, medens vi fortsatte Coursen Nord efter, kunde vi fryde os ved smult Blande og bedre Veirligt; hvilket vi da og benyttede til at udbedre Skibet, der havde lidt

---

*) En Søn af den bekjendte Commodore Rodgers.

meget, og bringe vort Skjts, hvilket vi havde nedlagt i Lasten, atter op paa Batterierne (gjøre klart Skib), i Tilfælde af, at en Fiende skulde vise sig. Snart befandt vi os paa Høiden af Chilis Kyst; paa en lav og skovgroet Ø, Eiland Mocha, gik vi i Land, for paa Jagt at forsyne os med Ferskt. Vi traf vilde Heste og Sviin i Mængde; Svinene vare saa glubende, at de ei ventede os, men selv gjorde det første Angreb. Et af dem styrtede løs paa Capitain Porter; han vilde uden Tvivl være bleven dets Offer, dersom han ei havde haft Besindighed nok til, at holde det Bøsssepiben hen for Snuden, og ret igjennem Munden at skyde det død paa Stedet. Dog dette var blot et Forvarsel for et andet, virkeligt ulykkeligt Tilfælde. Lieutenant Rodgers skød en Riffelkugle gjennem en Hest, som blot et Dieblif blev staaende og derpaa styrtede; men Kuglen slog ud paa den anden Side og dræbte en Mand, som stod der, hvem Rodgers ei havde kunnet see formedelst Hesten.

Gra Eiland Mocha fortsatte vi Coursen Nord efter, langs med Kysten af Chili; men, da vi ingen Seilere traf, stode vi Vest efter ud i det stille Hav, henimod Marquesas- og Sandwich-Derne. Efter paa en Kryds, der varede i omtrent tre Maaneder, at have taget endeel engelske Hvalfangere, besluttede Capitain Porter at løbe ind til en af disse Øer, for at

ubbedre Skibet, der havde været ude saa længe, og derfor var meget skident. Vi ankrede uden for Dieiti, en af Marquesas Øerne; og bleve modtagne af flere hundrede qvindelige Bilde, der svømmede ud til os. Da de kom nærmere, troede jeg at see Havfruerne i vore nordiske Sagn; thi, brune og veiskabte, med lange mørke Lokker, hævede de sig frem over Bølgerne omkring Skibet, nogne, undtagen at et stort Blad skjulte Skjodet. Da vi her fandt en god Havn, landede vi næste Dag i Vaadene; dog nu strømmede Indbyggerne flokkeviis ned til Stranden, for at forhindre dette; og det kom altsaa til Haandgemæng med disse Stakkels Bilde, hvori vi naturligt viis bleve de Seirende, da vi gave Gld paa dem fra Vaadene; dog fik vor første Lieutenant Downs sit ene Been brækket ved et Slyngekast, da de sendte en Hagl af Spyd og Stene efter os. Han helbrededes vel, men forblev dog halt for Livstid. De flygtede op mellem Fjeldene; men Nogle af dem vendte tilbage, og medbragte en Engelskmand, der, nogen og bevaernet som en Bild, kun utydeligen i sit oprindelige Mødermaal tilkjendegav os, at de ønskede at have Fred med os, og vilde gjøre, hvad vi bade dem om. Under denne Underhandling stode de tilstedeværende Bilde og iagttog os med Miner, hvori ligemeget viste sig ængstelig Forventning og barnagtig, fly Forundring. —

Vi landsatte nu vore Syge, samt alle de Materialier, der maatte bringes fra Borde, for at Eskibet kunde fjolhales. For at bringe Alt dette under Tag, byggede vi nogle lange Huse; og bag ved disse anlagde vi for at sikke os mod de Bilde's Overfald, paa en lille Høi et Fort, hvor vi opplantede flere Kanoner, og som vi besatte med en Vagt, der regelmæssigt afløstes. Saaledes dannede vi da en lille Colonie; kun manglede der, at vi skulde træde i Forbindelse med de Bilde. Dog efterhaanden opstod der en ret god Forstaaelse med dem; de kom ned fra Fjeldene, og forsynede os for allehaande Smaating, som vi forærede dem, med vilde Sviin, et Slags Bredfrugt og Yams, hvorpaa Den var meget frugtbar; megen Skov fandtes der derimod ikke. — Foruden Svinene vare forskjellige Slags Fugle de eneste Dyr, som jeg saae. — De besøgte os ofte ombord paa Eskibet; ved saadanne Leiligheder smykkede Fruentimmerne sig med et Baand, flettet omkring Haarene, hvori en rød Fjer hang ned paa Siden. Dem har jeg alt forhen omtalt; kun maae jeg tilføie, at de vare saa langt fra at være kydske, at vi endog fik Beviser for, at Piger paa 10 à 11 Aar vare — mandbare. Mændene vare store og velkæbte, og af et martialskt Udseende; ligesom vi jo og ved Landingen prøvede deres naturlige Stribarhed. De vare ligesaa lidet, som Qvinderne, nogen Bedækning; hvilket naturligviis,

især hos hiint Kjon, maatte stode vore europæiske Dine, der vare vante til Former, der mere harmonere med vore bedre Følelser. Deres Baaben bestode især i lange Spyd, hvilke de forstode at kaste med en særdeles Sikkerhed; foruden disse havde de et Slags Koller af brunt Træ, som havde nogen Fighed med vore Bægteres Morgensstjerner, men vare kortere, og hvis Hoveder vare udarbejdede med megen Nethed. Blotte Naturmennesker, havde de ingen Auctoritet, ved hvilken altid et stort Skridt er skeet fremad til Civilisation, da derved et vist Hensyn paa Andre bliver fremtvinget, og Moralloven saaledes lidt efter lidt, selv hos de Wilde, paa en vis Maade kommer i Udværelse; Enhver haandhævede altsaa vilkaarlig sin egen Ret. Saaledes saae jeg engang, hvorledes en Wild, der stod paa en Hoi, med sit Spyd gjennemskjod en anden, der gik et temmelig langt Stykke derfra, og naglede ham fast til Jorden, fordi han havde sjaalet hans Brødsfrugt: den Ulykkelige opgav strax derpaa Nanden. — De Priser, som vi havde taget paa vor sidste Kryds, fulgte os til Dieiti; blandt dem var "the little Eslex" paa 20 Kanoner, hvilket Lieutenant J. Downs commanderede; den blev gjort til Fangeskib for Fangerne fra de tagne Priser. Noget Tid efter Ankomsten stiftede disse en Sammensværgelse, som ikke gik ud paa mindre end, at bemægtige sig "the little

Essex²; afvæbne eller dræbe dets amerikanske Besætning, og derpaa stikke i Søen med den. Heldigvis opdagedes dette Complot Aftenen før den Nat, der var bestemt til dets Udførelse. Amerikanerne bleve da tvungne til at forsøge sin Strenghed mod Fangerne, og skjærpe sin Narvaagenhed; hvilket var værst for Fangerne selv. — En anden Tildragelse, som indtraf her, var en Duel mellem tvende Officierer, Lieutenant Coing og Lieutenant Gamble, i hvilken den første blev: han blev hæderligen begravet paa Den. —

Da Fregatten var fjothalet, bragte vi Alt ombord; vi lode Husene blive staaende, og satte en Deel Gaar, Høns, Vender, Kalkuner, og flere Andre Slags Huusdyr, iland paa Den, for at yngle der. Alt dette, tilligemed Batteriet og Priserne, lode vi tilbage under Opsigt af Lieutenant Gamble og tvende Cadetter (Clapp og Felders), samt en Besætning af tredive Mand; og stak derpaa i Søen. Vi gik først rundt alle Marquesas' Øerne, og derpaa Nord efter, indtil vi løbe Sandwich' Øerne i Sigte; da stode vi efter adskillige Krydstoure, ind for Kysten af Chili. Omtrent en Maaned krydsede vi langs med denne; hvorpaa vi gik ind til Valparaiso for at proviantere. Ved vor Ankomst i Havnen bleve vi overraskede ved den Høflighed, hvormed saavel Landbatterierne, som

de i Havnen liggende Skibe*) saluteerte os, og sendte dem en ligesaa høfelig Hilsen tilbage. Denne Vere skyldte vi den Bildfarelse, hvori saavel Valparayso, som flere andre Stæder paa Kysten, der vare Patrioterne hengivne, vare: de troede nemlig, at vi, som Nordamerikanere, vare komne for at staae dem bi i deres Frihedskamp mod den spanske Krone. Deskaarsag lode Klokkerne i St. Jago i tre Dage; og Præsidentens Broder, Don Miguel Carreras, kom tiligemed flere høie Officierer ned til Valparayso, for at modtage os. Capitainen og de fleste Officierer vare ofte indbudne af Stadens første Indvaanere; for deres Skyld anrettedes der flere Baller; hvorfor da Capitainen og besluttede at give et ombord, hvortil han indbød mange Herrer og Damer fra Land. Det kunde omtrent være Kl. 5 om Eftermiddagen; alle Tilberedelser vare gjorte; ombord paa Skibet herskede den Reenlighed og Orden, som stedse gjør Diet vel, men især meddele et Skibsdæk et eget Takke; Kabytterne vare smagsfuldt og elegant udsmykkede; og Baadene vare just vendte tilbage fra Land med Gjæsterne, da man meldte, at en stor Fregat lod sig see et Stykke tilsoes, styrende lige

*) Blandt disse var en amerikansk Brig, "Joket", som fra denne Plads havde gjort to Reiser paa China.

ind mod Havnen. Da var det ude med Stadsen. Alt kom i Bevægelse; nogle af Mandſkabet fik Befaling at ſætte Seil til, andre at gjøre klart Skib, medens atter andre i Baadene ſatte de ſtuffede Gæſter i Land. Inden et Quarters Tid havde vi Baadene ombord igjen, og ſtode nu i ſlagfærdig Tilſtand for fulde Seil ud af Havnen mod den fremmede Seiler, hvilken vi antog for at være en Fjende. Da denne ſaae, at vi kom den imøde, vendte den, og ſøgte af al Magt at undgaae os; men vi ſatte alle Seil til, og vare ham inden en Time paa Siden. Da vi kom nærmere, heisede den portugifiſkt Flag, hvorfor jeg, ſom forſtod portugifiſkt, præiede den; og vi erfoere da, at det var en portugifiſk Fregat fra Rio de Janeiro. Vi ſøgte nu atter at naae Havnen; men da det blev Bindſtille, kom vi ei ind den Aften; og ei førend den næſte Morgen, ved at varpe os ind ved en ny opfundne Børpemaskine. (Dennes Beſkrivelse udelader Forfatteren, da han troer, at den kun vil kunne have Interesſe for ſaae Læſere). —

Da Skibet ſaae Dage eſter ſkulde forlade Havnen, henvendte jeg mig til Capitain Porter, og ſpurgte ham, om han havde Noget imod, at jeg forblev i dette Land, og ſøgte en Anſættelſe i offentlig eller privat Tjenefte? og bad ham, i modsat Fald at give mig en Anbefaling til en eller anden betydende Mand. Han

gjorde endnu Mere: foruden en Unbefalingskrivelse til den herværende amerikanske Consul, gjorde han tilligemed Fregattens første Officerer mig en Foraring af 500 spanske Dalere for den Tjeneste, jeg under mit Ophold paa Skibet havde ydet. Jeg reiste nu til St. Jago, hvor jeg meget venstabeligen blev modtagen af den amerikanske Consul. Han lod mig Valget imellem, om jeg vilde træde ind i Arméen, eller som Næstcommanderende gaae ombord paa en Kutterbrig; det Sidste ønskede han helst, serdi han ikke kunde finde noget Individ, der var mere skikket hertil. Da jeg folte med mig selv, at jeg ikke var denne Post voksen, vægrede jeg mig derved; men blev ved hans og flere Andres indstændige Anmodninger endelig tvungen til at modtage den. Ifølge heraf fik jeg Commandoen over en Hob Matroser, der vare udmynstrede til at tjene ombord paa Briggen, og derfor drage ned til Valparayso. Jeg mærkede snart, at jeg ikke kunde vente synderlig Lydighed af disse Fugle, der halvdrukne vare marscherede bort fra St. Jago; og virkelig vare vi neppe komne nogle faae Mile bort herfra, førend de med vilde Trusler stormede ind paa mig, og forbrede, at jeg skulde fremvise den Skrivelse, som jeg havde fra Consulen til Governadoren i Porten *),

(10*)

---

*) Valparayso kaldes Porten, d. e. Havnen for St. Jago.

hvis jeg vilde beholde Livet. Jeg tog mine Pistoler frem, og truede at lægge den Forste, der vovede at nærme sig mig, død paa Stedet. Derpaa vendte jeg om, og reed tilbage til St. Jago, hvor jeg erholdt en Commando Soldater, for at optage Forbryderne. Vi fandt dem ikke, førend i Bærtshusene i Balparayso; jeg lod dem strax sætte fast, og faae Dage efter transportere ombord paa Briggen, for at gjøre Tjeneste. —

Da en Caper fra Lima (hvilket Land var den spanske Regjering hengivent) dagligen viste sig udenfor Havnen, fik vi Ordre fra Gouvernadoren, at gjøre os klar til, saasnart som muligt, tilligemed et andet armeret Skib paa 20 Kanoner, som skulde staae under vor Commando, at løbe ud, og enten tage denne Caper, eller jage ham bort. Efterat vi derfor i nogen Tid havde øvet vort Mandskab, gik begge Skibe en Søndag Eftermiddag, under det almindelige Udraab "længe leve Patrioterne", ud. Fienden ventede os ganske rigtigt; vort andet Skib, som gik yderst, seilede ham imidlertid forbi; og, da vi, som ikke kunde begribe denne Opsørsel, gjorde Signaler til det, begyndte pludseligt, saavel det at lade sine Agterkanoner, som den fiendtlige Caper sine Bongkanoner spille paa os. Vi begrebe nu heelt vel, at her stak Forræderi under, og løb ham derfor paa Siden; men ganske tæt ved ham, modtog vi hele hans glatte Lag, me-

dens han tillige praiede os: "at, hvis vi ikke strøg og holdt os tæt til ham, vilde han synke os." I samme Dieblig rebellerede alle de af vore Matroser, som vare Spaniere, Portugisere, eller Chilenere, under det Ud- raab: "Lange leve Kongen, og Døden for hver Pa- triot her ombord"; og Fjerrædernes Dolke og Gevær- piber blinkede fra alle Sider de saae Troe, som endnu kunde være tilbage, imøde. I mit Raseri over denne Skjændselsdaad foer den Tanke mig igjennem Hove- det, at stikke Ild paa Krudtkammeret og saaledes sprænge os Alle i Luften; jeg greb et Lys, og styrtede dermed ned ad Trappen; dog ved Nedgangen standsede fire Chileneres Bøsssepiber mig, som truede at gjens- nemskyde mig, hvis jeg rørte mig af Stedet. Jeg blev saaledes taget tilfange, og sluttet i Jern; hvorpaa man slæbte mig ned forude i Skibet, hvor jeg fandt min Chef (hans Navn var Barnuval) tilligemed omtrent 24 troe Matroser, ligeledes lænkede. Dog tog man næste Dag Lænkerne af Chesen og mig, og anviste os vor Cabyt som Arrest, saalænge Reisen til Lima, hvorhen Fjerræderne naturligviis styrede, kunde være. Nogle Dage efter ved Middagstide, besatte fire Skildvagter Kabytten, medens nogle Andre, bevæbnede med lange Knive overhalede saavel hele Kabytten som os, og bort- toge, hvad de fandt af Prætiøsa, Klæder, Bøger, Kort, o. s. v. — Efter en Reise af atten Dage ankom

vi til Lima; strax ved Ankomsten lagde man atter Lænkerne paa os, og førte os i Land, i Fortet Callao, hvor vi bleve indesluttede hver for sig. Dagen derpaa bleve vi førte for Don Pasqual Viverez, General de Marine, som tilspurgte os om Et og Andet, og tillod Capitain Barnuval og mig at sidde i eet Fængsel sammen. Saae Dage efter blev et Forhør optaget over os Alle. Nogle Uger efter, førend vor Dom endnu var bleven os forkyndt, fik vi underhaanden fra en god Ven skriftlig Underretning om, at vi Alle vare dømt til at stydes og hænges, og det endnu i samme Uge. Denne sorgelige Tidende stadfæstede sig desværre snart; man sendte Munke til os, for at berette os til Døden, og give dem Himmelen, som endnu førend deres Hensrettelse vilde vorde romersk catholske; men da ingen af os havde lyst til, saa fort for sin Hedengang at skifte Religion, yttrede de, at "saa maatte vore Sjæle fare ad Helvede til." Vi troede os altsaa Døden vis, men bleve frelste ved en uventet Begivenhed. Conception, en Stad, som ligger Syd for Lima, havde nemlig en Tidlang været i de Kongeliges Hænder, men var just paa samme Tid, som vi bleve fangne, bleven taget af Patrioterne, som i Forveien havde drevet endeel kongelige Tropper, der stode ved denne Stad, tilbage. Heraf vidste man Intet i Lima, og havde derfor udrustet et Skib for at føre en Mængde Officierer, der

skulde commandere disse Tropper, til Conception. Uden at ahne noget Ondt, løb dette en mørk Aften ind til Conception; men, da man næste Morgen fra Batteriet og Staden saae et Skib med kongeligt Flag ligge i Havnen, blev det angrebet, og snart tvunget til at overgive sig, hvorved Officiererne samt Skibets Mandskab bleve gjorte til Fanger. Da dette rygtedes til Lima, gif de fangne Limeneres Hustruer og Børn i en formelig Procession til Vicekongen, og bade ham, at formilde den over os fældede Dom; da de ellers — og med Rette — frygtede for, at Patrioterne vilde tage en lignende Hævn over deres Mænd og Brødre. Han lod sig bevæge, og forandrede Doms men derhen, at hver Femte skulde henrettes; dog da de ikke lode sig nøie hermed, men forestillede ham, at saa dog Nogle vilde komme til at undgælde, skjænkede han vel endeligen os Alle Livet, men dømte os til Fængsel og Slaveri paa ti Aar og een Dag, d. e. evigt Fængsel, — en Dom, som, skjøndt Mange maaskee ville troe, at den maatte forekomme mig, der nu i Fremtiden blot kunde see en end tungere Gjengjælte af mit forbigangne Liv: haarde Lidelser og idel Uroe, end skrækkeligere end Døden, dog i disse Dage, da jeg som Mennecke blot bevægedes af Lyst til Livet og Frygt for at miste det, for nogle Dieblikke lod

mig glemme, at skumle Mure, ligesom nu, for stedse skulde være Grændserne for min Tilværelse! —

Endnu selvsamme Dag, som denne Dom forkyndtes os, bleve vi førte i Slavernes Fængsel. Da jeg traadte ind i dette Huus, hvor en Flok Bæfener*), i hvis Ydre ligemeget moralsk og fysisk Elendighed malede sig, og hvoraf de fleste vare udstødte af Selskabet paa Grund af oprørende og rædsomme Forbrydelser, fortroligen kom mig imøde og hilsende mig som en Medbroder, hvor et Steengulv, fælleds med dem, skulde være mit Leie, og mine Lænker min Hovedpude, og jeg nu for stedse saae mig, ei blot skilt ved min Frihed, men ogsaa paa tvunget en Tilværelse, hvoraf hvert Moment maatte blive mig frygteligere, eller sløve mig, — følte jeg mig syg og mat, og vilde være segnet om, hvis man ikke havde stødt mig frem, hen til en Smed, der paalagde mig tunge Jernlænker**), og derpaa smedede en Ring fast til dem, hvorigjennem den fælleds Slavekjæde blev dragen. Næste Morgen bleve vi førte i Messe; derpaa paa Fæstningsarbeide, — fra Kl. 4 om Morgenen til Kl. 6 om Aftenen;

---

*) Deres Antal var omtrent 300.

***) Forfatteren har selv seet de store og dybe Ur, som Lænkerne havde efterladt paa Hansens Been. Paa det Sted, hvor de havde gnabet, var alt Kjød borte; og det Hele lignede en haard, bruungul Bruff.

herpaa tillodes det os, at gaae frit omkring inde i Fængselet til Kl. 8, da vi hørte en Messe; hvorpaa Kjæden atter blev dragen gjennem vore Ringe, og Enhver lagde sig ned at slumre paa det Sted, hvor han stod, — hvis han formaade det. Thi kun sjelden var jeg saa lykkelig. Medens mit syge, af Dagens lange og moisommelige Arbeide trætte, stundom afmægtige, Legeme, selv paa det haarde og ubequemme Leie, som jeg havde, dog fandt nogen Hvile, arbeidede nu, da jeg var ene med mig selv, mit Sind desmere, leed ligemeget under lykkelige Erindringer og Fortviolen om noget Bedre. Undertiden, naar jeg var sovnet ind, vaagnede frygtelige Jordstjælv (som ere dette Lands Plage) mig og de andre Fanger; og fulde af bange Forventning vare vi da, stundom i flere Timer, nødvaungne Bidner til, hvorledes de truede med, hvert Dieblik at ryste vort massive Fængsel sammen over vore Hoveder. —

Dog ikke længe udholdt jeg dette Liv. En Middag greb Feberkulden mig saa stærkt under Arbeidet, at Opsynsmanden blev urolig, og befalede, at jeg skulde sendes til Hospitalet. Med Jernet paa mig tilbage lagde jeg gaaende imellem en Dag Veien til dette Sted, omtrent en dansk Meil. Da jeg kom dertil, blev jeg atter nedbunden; og den eneste Tid, hvori jeg, endog her, var fri for Lænkerne, var, naar man havde

mig under Cuur for min Koldfeber. Man forjog den
 nemlig her paa en ganske egen Maade, ved, just naar
 den stærkest rystede mig, at faste mig i et Kar med iis-
 foldt Vand. Efter halvtredie Maanedes Forløb havde
 jeg virkelig ogsaa gjenvundet min Sundhed, og blev da
 atter sendt til Slavesængselet. Men Gouverneuren tillod
 mig, da jeg endnu var meget svag, for det Første at
 være fri for Arbeide; kun maatte jeg forblive i
 Fængselet. Det Liv, som jeg her gjensandt, virkede
 saaledes paa mig, at jeg efter kort Tid, endnu sygere
 maatte bringes tilbage til Høspitalet. I al min
 Glendighed var den haanende Lystighed, hvormed vore
 kraftfulde amerikanske Matroser bare deres Lidelser,
 mig en Opmuntring: hver Aften, naar Slavesjeden
 skulde drages igjennem vore Ringe, istemte de den ly-
 stigste Opsang; Anføreren herfor var en munter Fætter
 ved Navn Harry Smith. Men en sand Trost var mig
 det inderlige Venskab, som her knyttedes mellem mig
 og en anden Dansk, ved Navn Knud Rasmussen,
 der deelte eens Skjæbne med mig; han havde tjent
 under mig ombord i Briggen, uden at jeg kjendte ham;
 men her, hvor jeg snart saae mig om efter Een, der
 blot nogenledes kunde være Menneske for mig, løsnede
 Fædrelandet, den fælleds Gjenstand for vore Erindringer
 og Døsler, vore Tunger, og vi bleve inden søie
 Tid Sidekammerater om Natten. Han var et flik-

keligst Menneſke og min bedſte Ven der. — Jeg tilbragte nu atter flere Maaneder i HOSPITALET, og vilde maaskee, død eller levende, have forblevet der for bestandigt, hvis ikke en ædelttænkende nordamerikansk Skibscapitain, ved Navn Chase, uventet havde forskaffet os vor Frihed. Han erſoer, at flere Landsmænd her ſukkede i Lænker, og henvendte ſig derfor til Vicekongen, der endeligen ogſaa, eſterat han længe forgjæves havde anholdt, lod ſig bevæge til at ſkjanke os vor Frihed, under Betingeſe af: at han ſkulde føre os Alle, 25 i Tallet, til Nordamerika, og at de blandt os, ſom vare karſke, ſkulde aſlægge Eed paa, aldrig mere at føre Vaaben mod den ſpanſke Regjering. Eſterat vi havde aſlagt denne Eed, tog man Jernet af os, og bragte os ombord i Chases Skib, "the Hope" fra Nantucket. Men da han ikke længe kunde taale en ſlig Tilvæxt af Mandſkab ombord, løb han ind til Valparayſo, og ſatte os der i Land. Vi bleve med Glæde og medlidende Omhu modtagne af Indvaanerne, og Gouverneuren udbetalte Enhver af os halvanden Maanedes Gage. — Under vort Fangenſkab i Lima havde vi ſaaet Nys om, at en i Valparayſo boende Kjøbmand havde været en af de fornemſte Deeltagere i det Forræderi, hvis Offere vi og Briggen vare blevne. Dette angave vi ſtrax eſter vor Tilbagekomſt; hvorpaa han arreſteredes, og ſendtes til St. Jago.

Han blev haardt behandlet og underkastedes svære Lidelser, førend han atter erholdt sin Frihed, hvilken kostede ham en meget betydelig Sum. —

Da jeg nu havde fattet Kjærlighed til dette Land, og ved mine Hændelser paa en Maade var knyttet til det, besluttede jeg, for det Første at forblive her; jeg henvendte mig derfor til min forrige Belgjører, den nordamerikanske Consul Mr. Pointzet, og bad ham om en Ansættelse. Han sendte mig med en Anbefalingskrivelse tilbage til Viceconsulen i Porten, Mr. Blanco, der ifølge hans Skrivelse antog mig som sin Fuldmægtig med en maanedlig Gage af 50 spanske Dalere. Jeg blev snart efter tillige Agent for de Priser, Fregatten Essex bragte ind til dette Sted. I denne Stilling løb et Aar og et halvt lykkeligt hen for mig; jeg fandt Leilighed til at udvide mit Bekjendtskab med Landet og dets Indbyggeres Levemaade og Sæder, ikke blot paa Reiser og ved offentlige Forhørselsler, men ogsaa i de bedre private Cirkler, hvortil jeg mere og mere erhvervede mig Udgang;*) hvorved da saavel

---

*) Den gunstige Modtagelse, Hanssen nød i Chili, hidrørte vistnok fra hans Overgang til den catholske Religion; hvilken han selv fortalte mig, var gaaet for sig i St. Sago under mange sælsomme Ceremonier. Han var bleven iført en Dragt og paasat en Hue, begge af Papiir og bemalede med allehaande sære Djævelsfigurer; derpaa var han bleven ført tre Gange

min nordiske Herkomst, som især min Ferdighed paa Violinen kom mig meget tilgode. Damerne besadde her et fortrinligt Talent til Musik, og havde virkelig bragt det temmeligt vidt i Sang; naar man om Aftenen promenerede, blev man behageligen overrasket ved den som oftest af Instrumenter ledsagede Sang, der gjennem de aabent staaende Vinduer og fra Balconerne paa de forskjellige Huse eller Landsteder mangfoldigen tonede En imøde. Aldrig glemmer jeg de utallige lykkelige Dieblkke, som jeg i de Ekjonnes Selskab tilbragte i Viinhaverne; de kaldte mig "el rubio" — den Blonde —, paa Grund af mine lyse Haar og Dine, hvilket her anses for Smukt. I Ungang ere de noget mere frie og varme end vore nordiske Damer; de forstaae tilfulde den Kunst, i et Diekast eller et Smil at kunne tilkjendegive deres Sind og Hjertelag, naar de ville: omendkjendt man jo vil paaftaae, at dette ikke er nogen Kunst, men en Naturgave, som er alle Evass Døtre medfødt. De

---

rundt om Kirken — to Gange ligesrem og een Gang baglænds —; man havde givet ham Salt i Munden, berøget ham for og bag, røget ud igjennem Røglehullet, forend man ledte ham ind i Kirken, hvor han da endøbtes af Biskoppen, medens de tvende Brødre Carreras stode Tædder til ham. Saa snart han var bleven omdøbt, begyndte Klokkerne at ringe, og ringede i flere Dage, for at forkynde denne Seier.

have en nydelig lille Fod, hvilken de meget sardonisk forsaae at bruge i de spanske Contradandse, Valse, o. s. v. De klæde sig elegant; deres Morgendragt, naar de gaae til Messe, er sort og af spansk Snit; den øvrige Deel af Dagen, samt i Selskaber, vise de sig i fine, farvede Silkestoffer. Den daglige Leve- maade er meget god, gandske i europæisk Stil; istedetfor Thee bruges her en Cact, der kaldes "matte," og egentlig er et Slags Thee; man suger den igjennem et Solvrør ud af Koppen. De ynde meget at ride; deres Sædler ere kostbare, betrukne med rødt Floiel; de sidde paa samme Maade paa Hesten, som vore nordiske Damer. Dette anmærker jeg, fordi Moden ikke er saa i Lima; jeg forbausedes særdeles, da jeg første Gang saae Damerne der sidde tilhest, netop som Mand- folk, og det endog uden Ridebeenklæder —.

Med en Capitain Monson, der havde tjent uhyre Rigdomme paa tvende Reiser gjennem det stille Hav til China og derfra tilbage til Chili, gjorde jeg en Reise tværs igjennem Sydamerica til Buenos Ayres*). Jeg gjorde ligeledes flere Reiser mellem

---

*) At den Korthed, som Hanssen, saavel paa enkelte andre Steder, som især paa dette betjener sig af, skader hans Fortællings Interesse, vil Læseren let bemærke; men lige saa let begribe, naar han betænker, at Hanssen lod mig nedskrive den, blot for at underholde

Balparayso og St. Jago. Jeg fandt Chili at være et høit Land, gjennemskåret af Bjerger, og af mangfoldig Beskaffenhed. De frugtbareste Dale og Wiinmarker afveylede snart med truende Sandorkener og tørre, spædne Sletter, snart med vilde, romantiske Bjergpartier. Det frembringer alle mulige Sydfrugter, men især Rindruer, i Mængde. Wiinens Udpressning af Druerne skeer, idet man læssevis kaster dem i et meget stort Kar, hvis Sider nedentil ved Rønder staae i Forbindelse med flere mindre; tredive til fyrgetyve Mennesker springe nu op i Karret, og træde og stampe paa Druerne, indtil al Saft er udpresset og har samlet sig i de mindre Kar. — Landboerne ere stærke og velkøbte; deres Ansigtsfarve er mørk, ofte bruungul; dog saae jeg mange Personer af begge Kjønn, som udmærkede sig ved deres skjære og lyse Hud. De vare fortrinlige Læsser, og betjente sig ofte i sine Fejder mod Spanierne af denne Kærdighed, for paa den grusomme Maade at møtte sin Hævnjerrighed mod disse. Manger spansk Skildvagt blev hildet og snæret af deres Slynger, og derpaa ynkeligen slæbt tildøde. Selv var jeg engang,

---

mig, der var hans Ven, dermed, og vække min Deeltagelse. Paa den Reise, som han her omtaler, fortalte han mig senere, at de vare dragne over uhyre græsbegroede Sletter, hvor de maatte styre deres Cours efter Compasset, ligesom paa Søen.

F o r k.

paa en Reise inde i Landet med en Lasse, Vidne til, hvorledes han, da han mødte to Spaniere, og, efterat have tilraabt dem "qui vive"?, fik det tilfredsstillende Svar "el patriotes", dog ikke kunde tamme sig, men uden at sige et Ord kastede Slingen om Hovedet paa den ene og i fuld Gallop satte affied med ham, hvorved da den Ulykkelige Skandigen blev sonderrevet. —

Ikke længe var jeg Priisagent for Fregatten Essex; den blev til min og mange Andres Sorg tagen ved engelsk Overmagt. Da Engelsemandene nemlig erfare den Skade, som den havde forarsaget deres Skibsfart i disse Egne, samt at den fremdeles vilde vedblive at opholde sig her, udsendte de tre Fregatter, the Fevy, the Brittain og the Java, hver paa 44 Kanoner, samt en Sloop of war "the Cherub" paa 28 Kanoner, for om mueligt at bringe den op. Af disse lykkedes det endelig den første, the Fevy, Capitain Hylliot *), at tvinge Freg. Essex til at stryge; men paa en Raade, som ikke synes at geraade dens Chef til Vre, hvilket man selv vil kunne see af efterstaaende Fortælling derom.

Allerede i flere Dage havde nemlig Capitain Porter lagt til Ankers i en Bugt ei langt fra Balpa-

---

*) Formodentligen Elliot.

rayso, og der iagttaget de trende engelske Fregatter
 udenfor, som vel ei vovede at angribe ham i en neu-
 tral Havn og under Beskyttelse af neutrale Kanoner,
 men som dog vedbleve at krydse udenfor for at oppasse
 ham, naar han skulde ville gaae ud, og altsaa blo-
 queerte Havnen. Capitain Porter havde derfor be-
 sluttet at oppbie en gunstig Leilighed, og da at gaae
 ud, og tage Coursen gjennem det stille Hav ad China,
 og saa videre forbi det gode Haabs Forbjerg ad Nord-
 amerika til. En saadan gunstig Leilighed syntes at
 frembyde sig en Dag, da de engelske Krudserne forme-
 delst den stærke Væst laae for tatrebede Mersseil. I
 Tillid til sin Fregats Fortrinlighed i at seile, lettide
 han nu Anker, og stod for enkelt rebet Mersseil med
 Bramseil paa tilføes. Han havde blot en Landpynt
 at klare, saa kunde han strække væk, og Engellænderne
 maatte formodentligen uhindret have ladet ham gaae;
 men formedelst den høie Cours, som han var tvungen
 til at holde, og de svære Seil, som han maatte føre,
 for at klare Landet, sattes der en saadan Press paa
 hans Takkellage, at hans Storstang gif overbord.
 Her var ikke Andet at gjøre, end siebliffeligen at
 dreie af — thi Pynten kunde han nu ikke lægge fra
 sig —, og søge Ankerplads under Chilenernes Kano-
 ner; hvilken han ogsaa erholdt, skjøndt ikke paa samme

Sted, som før. Ikke desto mindre bare Engellænderne, da de saae Dette, lige paa ham, og Capitain Hylliot, Freg. Fevy, betænkte sig ikke paa at give ham Bataille. Der begyndte nu en hidfig Kamp, hvori Freg. Essex naturligviis maatte blive den Tabende, da den, selv liggende til Ankers, blev beskudt af den stærkere, seilende Fjende. Den strøg, men først efter et Tab af 80 Mand Døde og Saarede.

Medens jeg saaledes førte et muntert og behageligt Liv, og Lykken vedblev at smile til mig, syntes der ogsaa lidt efter lidt at aabne sig bedre Udsigter for det Land, hvis Medborger jeg nu kunde regne mig at være. Saavel af den Tapperhed, hvormed Chile-nerne modte dem i Marken, som af den Udholdenhed, hvormed de bare Krigen, som endelig især af det virksomme Had, som enhver Enkelt lagde for Dagen mod dem, mærkede Spanierne, at det vilde vorde dem vanskeligt at kue det lille Folk. Begge Partier ønskede Fred, men hertil kom endnu en særdeles Grund. Førind Krigen, havde en levende Samfærsel fundet Sted mellem Chili og Lima, idet Chili forsynede Lima med Korn, og dette Land atter hiint med Sukker; denne var nu standset, hvorunder da, saavel Chili, som især Lima leed meget. Da derfor Capitain Hylliot tilbød sig at ville reise til den spanske Hær som Fredsmægler, og bad, at man vilde bestemme Bilkaa-

rene, blev hans Forslag antagen. De vilde slutte Fred, naar man tilstod dem en egen Regjering, skjøndt underkastede den spanske, fri Handel med enhver Nations Undersaatter, og Tilladelse til at bruge det spanske Flag for stedse. Hylliot afreiste, og kom snart tilbage med en hoi spansk Officier, der sluttede Freden paa de anførte Vilkaar. Der affendtes nu Skibe fra Balparayso til Lima med Korn, skjøndt herfra intet arriverede med Sukker. At dette ikke var uden Aarsag, og at Freden overhovedet fra Spaniernes Side, blot var sluttet paa Skramt, saae vi snart. Der ankom til Lima fra Moderlandet en Troppesforstærkning af 1300 Mand, under General O. Sorio's Commando; disse indskibedes herfra til Conception, hvor de forenede sig med 1700 Mand, der stode her; og D. Sorio førte nu, trods Freden, og os ganske usafvidende, denne Hær mod St. Jago. Saasnart Dette rygtedes her, rykkede endeel Tropper ud for at møde Spanierne. I en kort Tid foresaldt der adskillige Træfninger, hvori de Kongelige som oftest beholdt Balpladsen. Paa Grund heraf overdrog Mr. Pointzet Mr. Blanco og mig Forretningerne, og forlod St. Jago, for overland at reise til Buenos Ayres. I October 1814 stod nogle saae Mile fra St. Jago Hovedslaget, som afgjorde Chilis

(11*)

Skjæbne. Efter i 46 Timer at have kjæmpet med Fortvivlelse, saa Chilenerne deres Krudt antændes og springe i Luften, og bleve nu totalt slagne. Det, som blev tilovers af Hæren, trak sig i største Uorden tilbage og opløste sig; hvorpaa General D Sorio som Seierherre rykkede ind i St. Jago. Den af Patrioterne oprettede Constitution blev fuldkastet, og Alt kom paa den gamle Fod, medens man inddrog de betydeligste Personer; ja snart gif man saa vidt, at Enhver, som man mistænkte for at være en Patriot, blev fængslet. Ogsaa Mr. Blanco havde denne Skjæbne; han blev fængslet, og blandt mange Andre sendt til Don Juan Fernandez. Jeg overtog nu alle Forretninger i Balparayso; dog det varede ikke længe; thi den 18de November blev jeg anholdt i min Bolig og deraf bragt i Arrest. Næste Dag blev jeg, blottet for Penge, Klæder og alt Andet, sendt ombord paa et spanskt Skib, "relolución" kaldet, for paa det, der om nogle Dage skulde afgaae, at bringes til Lima. — *)

---

*) Hanssen fortalte mig, at han i Chili havde været forelsket i en Dame, ved Navn "Trinidadáa Monteróle", som havde kjæntet ham sin Gjenkjærlighed. Da han sad fængslet ombord paa Skibet, forklædte hun sig som Matros, og besøgte ham i sit Fængsel. Naar han talte om hende og hendes Sange (af hvilke en begyndt, saaledes: *ó que dulcis preciosos momentos*), blev

Da vi efter 12 Dages Reise ankom til Lima, maatte jeg atter vandre i Fortet Callao, hvilket jeg endnu ret godt erindrede mig fra sidst af. Her sad jeg nu, og ventede Døden. Men allerede næste Dag kom Don Biveres til mig, og forkyndte mig, at, skjøndt jeg egentlig var dømt til, at gaae til de phillippinske Øer for Livstid, saa vilde man dog, fordi et spansk Drølogsskib "Asia" paa 64 Kanoner, som laae her, mangede en Styrmand, og man ansaae mig for at være skicket til denne Post, sende mig til Europa for at dømmes, og paa Overreisen skulde jeg forrette Styrmandstjeneste derombord. —

En engelsk Officier havde laant mig en Violin, hvilken man velvilligen tillod mig at beholde i Fængselet. Med denne underholdt jeg mig; dræbte baade den Tid, som ellers Tungesind eller Tomhed vilde have udfyldt, og gjenlevede atter mangen lykkelig Time, som jeg i Valparayso havde havt Venskab og Musik at takke for. Jeg erholdt ogsaa, da jeg skriftligen

---

han altid vort indtil Taarer, og længtes efter Chili som efter et Paradiis; mod Spanierne derimod aandede saavel hans Miner som hans Ord, naar han talte om dem, bittert Had og Hævnelyst. Overhovedet havde Hansens et vist sydligt Træk i sin Charakter, hvad enten det nu oprindeligt laae deri, eller senere var bleven ham paatrykt ved hans Dmtumlinger iblandt dem.

F. o. f.

had Gouvernøren derom, Tilladelse til, ligesom nogle Officierer, der her sadde fangne, at spadserede ud omkring i Castellet og nyde frisk Luft. En Dag, da jeg saaledes gik omkring med min Violin, mødte jeg Gouvernørens unge Son, hvem jeg spillede Noget for; siden den Tid besøgte han mig næsten daglig, og fornøiede sig meget ved min Musiceren. Dette fik Gouvernøren at vide; og en Aften, da der var et Selskab forsamlet hos ham, lod han mig anmode om at komme og underholde ham og Selskabet med min Violin. Jeg fik nu paa en Maade Frihed nok; thi hver Eftermiddag maatte jeg accompagnere Gouvernørens Datter til Guitarre eller Fortepiano samt undervise hende i Balse og Kiilsteps, og hver Aften maatte jeg spille, snart i et, snart i et andet Selskab, da meget Saae her forstaae Musik. Herved erhvervede jeg mig ikke blot en god Modtagelse overalt, men ogsaa mangt et kjælent Blik af en eller anden smuk spansk Brunette. Jeg gjorde tillige flere Stormænds Bekjendtskab, der med "Asia" vilde vende tilbage til Europa, og hvis Protection saavel paa Overreisen som i Spanien kunde komme mig tilgode.

Efter halvtredie Maanedes Forløb var Skibet "Asia" færdigt til at seile, og vi stak altsaa i Søen. Efter en lykkelig Reise af $3\frac{1}{2}$ Maaned, ankorn vi til Cadix, hvor Skibet afleverede sin vigtigste Ladning

hvilken bestod i — 4,000,000 spanske Dalere. — Jeg blev Dagen efter vor Ankomst bragt til det bekjendte Fængsel i Cadix, "el Real Cárcel". Paa Overreisen havde jeg erhvervet mig en spansk Generals Underst; han havde lovet, at gjøre hvad der stod i hans Magt til mit Bedste; og jeg troer virkelig, at jeg her i Fængselet fornam Virkningen deraf. Medens jeg ventede, at min Dom vilde vorde Døden eller evigt Slaveri, blev den pludseligen formildet til, at jeg selv skulde opsoge mig et Skib, for med det for stedse at forlade det spanske Gebeet. Men da jeg ikke kunde forlade Fængselet og Intet eiede, maatte jeg endnu en Tidlang forblive siddende inden mine fire Vægge, og ventede mismodig paa, at en gunstig Leilighed skulde hidføre en Menneskeven til min Frelse. Jeg søgte derfor at udvide mit Bekjendskab blandt Fangerne og dem, som besøgte dem. Saaledes lærte jeg at kjende en Læge, Hr. Thorn, der besøgte en engelsk Kjøbmand, der sad fængslet for Gjæld. Han sagde mig, at her for Diebliffet laae 5 à 6 danske Skibe i Cadix; han skulde henvende sig til en af Førerne, for at bevæge ham til at føre mig derfra; og betale den Gjæld, som jeg havde maattet gjøre for at have Opholdet i de to Maaneder, jeg nu alt havde siddet i el Carcel. Men Alle undslog de sig derfor, af forskjellige Grunde, af hvilke ingen imidlertid forekom mig, tilstrækkelig til at

retfærdiggjøre deres inhumane og uvillige Opsørsel mod en uheldig, fangen Landsmand. Bed at faae et saa tydeligt Beviis for min Befrielses Uvished, blev mit Haab da atter knækket. Dog en Dag førte Lægen en dansk Mand til mig, som, efter at have forhørt sig om de nærmere Omstændigheder, erklærede sig villig til at tage mig herfra, samt underskrive Opfyldelsen af de Vilkaar, paa hvilke jeg kunde blive fri. Det var Hr. Born fra Porsgrund i Norge; og det er ombord paa hans Skib "Seileren", at jeg nedskriver denne Fortælling om, hvad der er hændtes mig, og hvad jeg har lidt, ene for at underholde og bevæge denne ædle Ven, hvem jeg skylder min Frihed. Hr. Borns Handling contrasterer end mere mod hiin nysomtalte Opsørsel af de andre danske Skibscapitainer, naar man erfarer, at de den Tid laae der under dansk, han under svensk Flag.

Peter Hansen.

Medens jeg laae i Cadix, ankom de hollandske og nordamerikanske Eskadrer, som siden tugtede Barbarefferne.

Førend min Afseiling herfra havde jeg et Beviis paa, hvor let en indbildt svækket Commando afstedkommer Toilesløshed, især naar de, som skulle haandhæve den, ikke ere enige i Kravet om dens Adlydelse. Eiden

Norges Forening med Sverrig 1814 foer enhver Norsk, der skulde passere Cap Finis terræ under svensk Flag og med svensk tyrkisk Pas ombord. Begrebet om den Frihed, Norge havde faaet, var hos den simple Matros saa hoit, at han troede, "nu er Du befriet fra de strenge danske Solove, nu tør ingen røre Dig med "Tamp eller Slag" — Da Norge imidlertid ikke havde faaet andre Solove, end det forhen havde, saa vilde jeg see disse haandhævede i mit Skib. En Søndag Efttermiddag, da jeg havde befalet 8 Mand at arbeide iland i Trocadero ved Flytning af min Ladning, altsaa i Skibets Forretning, syntes Nogle af dette Mandskab ikke om dette Arbeide, men floge sig lidt lystige paa min Befostning, ved at arbeide dovent og udøve Matros Raaheder, da de kom ombord. Folgen var, at Tampen kom i Gang paa Ryggen af en af dem; men da denne, som var en gjennemdreven engelsk Dr. logsgast, tog igjen, kom jeg i et hæsligt Slagsmaal med ham, som varede hele Natten, hvorved han lumskt hug mig med et Stykke Jern bag det ene Ore, saaledes at jeg bærer Nr deraf for Livstid; — jeg derimod tildækkede ham, saa at han maatte bede om godt Veir med det Udraab "mit venstre Kragebeen er knækket". I et af vore haarde Sammentag vare vi paa et hængende Haar styrtede ned i det dybe Skibsrum igjennem den aabentslaaende Forluge. Her var det,

at min Oberstyrmands Tjenstiver gif saa vidt, at han, som laae ovenpaa Matrosen, tog mig i Nakken med den ene Haand, men flappede mig med den anden, sigende: "De bleder Capitain" — . Mon det kan antages, at han og Mandskabet havde tabt deres Hørelse til den Grad, at de i 2 à 3 Timer ikke havde hørt os tumle os? — Mon Styrmanden havde taget Matrosen i Nakken, naar jeg havde været den Tabende? jeg tvivler derpaa, og Læseren vil det ogsaa, naar Hjemreisens Handelser blive ham bekjendte. Da nu en saadan Forbrydelse burde straffes exemplariskt, blev den meldt for den svenske og norske Consul Schermann; Udfaldet blev, at naar han — Matrosen — ei vilde straffes efter de gamle danske og norske Solove, skulde han straffes efter de svenske; han valgte imidlertid det Første, naar han engang blev helbredet.

Jammerligt er det, at have flette Styrmand, men det er høist farligt, naar de hænge sammen med Mandskabet, om dette er sletfindet; jeg var imidlertid saa heldig, at de fleste af mine Folk tænkte for ædelt til at indlade sig paa de dem givne nedrige Bink. Det var ønskeligt, om det blev Matrosen, som nyde deres Ret i Et og Alt, endnu tydeligere tilkjendegivet, at de ligesaa vel i Koffardimanden, som i Orlogsskibene, ere underkastede forporlig Straf, især naar de begaae Forbrydelser, og om Bestemmelserne herfor maaatte

vorde end klarere specificerede mellem den Bydende og Lydende.

I Cadix modtog jeg en Ladning Salt, Vin, Korkepropper, Straatouge etc., og afgik hermed hjem til Porsgrund. Herfra Cadix havde jeg en $5\frac{1}{2}$ Ugers god Reise til paa Siden af Cap Lizard, da en af mit Mandskab en Eftermiddag gandske hemmelighedsfuldt berettede mig, at der var en vis Person ombord, der havde villet overtale de Dvrige til, at de først med det Gode skulde søge at bevæge mig til at søge Havn paa Engeland for at proviantere (han havde bildt dem ind, at vi ei havde Proviant nok til Reisens Fuldførelse), og hvis det ikke hjalp, da at tvinge mig dertil. Jeg talte nu underhaanden med min Passageer, Hansen, og med omtrent det halve af mit Mandskab, som jeg vidste ikke vilde være imod, men svarere med mig, hvis det skulde komme til Alvorligheder, lagde nogle Baaben klar i Kabytten, gik paa Dækket, lod Flaget heise og alle Mand raabe agter ud, hvorpaa jeg tiltalede dem saaledes:

"Folk! jeg veed med Visshed, at en Skurk iblandt
 "Skibets Mandskab har bildt det ind, at vi ikke har
 "Proviant til Reisens Fuldførelse ombord; og givet
 "det gode Raad, at det enten med det Gode eller
 "Onde skulde faae mig til at gaae ind til Engeland
 "for at proviantere; I denne Anledning har jeg at

"sige Eder Følgende (her vilde Styrmanden gaae forud, men jeg raabte: "De bliver her, Styrmand, "næst mig, gjælder Sagen Dem, som Styrmand i "Skibet, frem for nogen Anden", og han blev):

"Da jeg forlod Cadix, havde jeg Proviant nok ombord, af enkelte Dele for 15 Uger; nu begynder det at mangle paa Et og Andet, men, saalænge jeg har Vand, Kjød, Flæsk, Olie eller Smør, "Kerter, Bryn eller Brød, og Vin i Skibet, gaaer jeg ikke til England eller nogetsomhelst Sted for "at proviantere, hvis det ogsaa skulde skorte paa een "eller anden Artikel: nu har vi England i Sigte, "og drifter Skurken sig til, og har han Tilhængere "iblandt Eder, saa kom nu frem og prøv nu at "tvinge mig til at løbe ind!" — En vis Person blev bleeg som et Liig, og sagde senere til Tømmemanden: "hvem i Jesu Navn har sagt dette til Capitainen?"; og den Matros som i Cadix, havde været Friskfyren, tog raske Ordet og svarede: "det troer jeg neppe at Nogen har sagt", hvorpaa jeg sagde: "Ansigtets Farve vil vise Eder, hvem Slangen gnaver i Barmen, og han skal ei komme til at dandse paa Roser for sin Opførsel." Enhver erklærede nu, at ville lade mig raade for Rejsens Bestemmelse, hvorpaa jeg lod dem gaae til deres Arbeide og Flaget nedhale.

Dette er kun en ringe Begivenhed, min ærede

Læser, men jeg forsikker, at den, medens den staaer paa, opvækker en underlig Stemning, naar man antager Sagen — som jeg maatte gjøre — for ramme Alvor. Jeg havde flere brave Folk ombord, men jeg kjender Matroskammeradskabet af Erfaring: det er, naar det skal anses for ægte, saaledes, at det ikke tillader en ærlig Karl at tale i Gunst af Capiteinen, langt mindre at tage ham i Forsvar, naar Mængden er ham imod; hvor mangen En har heraf ikke ladet sig forlede imod sin Overbeviisning, og forfildigt maattet bøde, endog med Livet, derfor.

Udenfor Lindesnæs satte min Oberstyrmand, mig uafvidende, Flag til ester Lodds; at jeg, da jeg erfoer det, blev opbragt, og for første Gang paa Reisen begik en, imidlertid ikke ufortjent Ubesindighed imod ham, maa tilgives mig. Jeg lærte ham senere at betale de 3 Rdlr. Sølv, som jeg havde maattet betale Lodsens for Flaæts Tilfætning. Jeg løb ind til Hillevaag for Modvind, hvor jeg blev lagt i 15 Dages Quarantaine. Herfra kom jeg atter ind til Havnen Toner for Modvind, og her afskedigede jeg min Styrmand og de Fleste af mit Mandskab og tog nye Folk istedetfor. Jeg fik nu Ordre af min Principal at søge bedste Marked for Ladningen i Danmark, og afgik til Aalborg. Jeg maatte imidlertid end engang ind i Revelunghavnen for Modvind,

hvor jeg i en svær Storm af S. S. S. reed et Tong
 fra mig; var Stormen vedbleven, var jeg uund-
 gaaeligt forliift. Jeg anløb herfra Halse: Rhe-
 de, og reiste op til Aalborg, hvor jeg til Hr. Etats-
 raad L. Kiellerup folgte min Saltladning. Da jeg
 ved Lettere havde lettet Skibet over Grunden, seilede
 jeg heelt op til Aalborg, hvor jeg udloste Ladningen
 og gjorde mig klar at indtage en Kornladning. Denne
 Reise havde jeg det bedste Mandskab ombord, jeg no-
 gensinde har havt. Fordi jeg manglede Cre-
 ditiv til Kornladningens complete Indkjøb, blev jeg
 her indefrosen den hele Vinter. En stormende mørk
 Aften faldt jeg overbord, ligesom jeg vilde træde
 i Jollen og Foden gled paa den iisklædte Keling;
 jeg tabte Silkeparaplui og Hat, og havde nær mi-
 stet Livet, i det Manden i Jollen i dum Forspølse drev
 fra mig og jeg fra ham; dog endelig lykkedes det mig
 halvdød at faae fat paa en spændt Trosse, hvorved jeg
 blev hængende, til han kom til mig. — Hersra hentede
 jeg overland min Svigerinde, for at følge med mig til
 Norge. Det var imellem Jul og Nytaar, da vi en
 Morgen Kl 3 paa Landeveien imellem Aarhus og
 Randers i en gnittrende Kulde saae et Meteor ligesom
 en Ildkugle og saa stort som en Soel, i den stærke
 Taage nedfare fra Himmelbuen imod Jorden og der
 at springe i Tusinde Stjerner med en sagte Knittren.

Skinneret var som det stærkſte Solſkin, ſaa vi maatte lukke Dinene, ſelv Heſtene ſank i Knæ af Ekſtæ og min Kudſt bad ſit Gadervor. Jeg har aldrig oftere ſeet Lignende. Herfra afgik jeg om Foraaret 1816 med circa 3500 Edr. Sæd beſtemt til Norge. I Halse havde jeg en Ubegagelighed med en ſvenſk Skipper, ſom med Ringagt i et Selskab, hvor jeg var Bert, ſornærmede mine norſke Gjeſter*) og mig, ved med Haan at udbryde "de Norſke ere ingen Nation og have ingen Ambition". Da jeg bad ham at dæmpe ſig og ei ſornærme os, gjentog han det med end mere Haan; dog i en Haandevending foer jeg i denne Grove for at kaſte ham ud, og i Brydningen kom da hans Nakke til at karamboulere med en Dør ſaaledes, at dens Overdeel gik itu og Perſonnens Overkrop kom ind i næſte Bærelſe, hvor Fodderne ſnart kom efter. Næſte Dagen undſkyldte han ſig med, "at han havde været i Likør", ſom paa Svenſk betyder, at være beſtlenket.

Fra Halse afgik jeg til Forsgrund. Paa denne Reife ſtodte mit Skib ($13\frac{1}{2}$ Fod dybt) med Halsebods ombord paa den lille Grund Lille Grundten, men tog ingen videre Skade. I midlertid fratog jeg

---

*) Iſær en Soldinspecteur, en brav, og en ſaa stærk Guldbrandsdøl, at han havde kunnet knuſe hele Selskabet der.

ham Commandoen og satte ham i Land ved Hertsholmene. Jeg ankom beholden til Porsgrund, hvor jeg, efterat have udløst Ladningen, frasagde mig Skibet formedelst en imellem mig og min brave Principal opstaaet Misforstaaelse, der imidlertid snart jævnedes, og jeg antog Skibet igjen. Jeg blev nu sendt som Supercargo med 3 Ladninger Sæd til Christiania og Drammen, og efterat disse vare solgte, tog jeg tilbage til Porsgrund, og gjorde mig klar at gaae ud paa en Tour om de Syd igjen. Jeg reiste ned til Kjøbenhavn med en Slup for at indkjøbe Provianten etc. — Medens denne korte Reise gik for sig, tillastede man mit Skib i Norge med Trælast, for strax ved min Ankomst at kunne afgaae. Jeg afgik i October fra Porsgrund, egentlig bestemt til Rio Janeiro eller Buenos Ayres med Trælast, lidt Jern, Tjære og salt Fisk, men dog med Forsæt at anløbe Lissabon først, for at erfare de nærmere Omstændigheder ved Handelen paa hine Steder. Da man i min Fraværelse havde lagt for liden Steenbaglast under Træladningen og for svær Dæklast paa, maatte jeg strax løbe ind paa Jomfrueland, hvor jeg tog mere Steen i Bunden i Skibet for og agter, hvor jeg kunne komme til under Ladningen. Derfra udloben, maatte jeg nok en Gang løbe ind til Groos for Modvind. Herfra havde jeg en stormende Reise til Lissabon

bon, et Sted, som jeg efter 12 Mars Graværelse strax gjenkjendte. Medens jeg laae til Ankers ved Frankiet, havde jeg den Sorg at miste en af mine bedste Matroser, i det han ved at bruge al for stor Hidsighed ved sit Arbeide faldt overbord fra Bugken, da vi trændsede Tong. Hans sidste Raab om Hjælp lod gjennemtrængende igjennem mine Øren til min Sjæl, da jeg stod tæt ved ham; og Echoet varslode mig længe ubehageligt, naar jeg skulde falde i Søvn. Dette skeete just i Aften-skumringen, og førend vi kunde faae Sluppen halt op og løs, havde Strømmen — som her løber meget stærk — begravet ham for stedse. Hans Broder laae med et andet Skib tæt ved os, og fik denne Tidende desværre tidligt nok at vide. Næste Morgen søgte vi efter Liget paa Stranden ved Belem, men fandt det ei; derimod havde Portugiserne fundet Ligene af trende Engelskmænd. Nogle Aftener efter denne sorgelige Hændelse, da min Oberstyrmand iland havde gjort mig en urdel Anmodning om at hjælpe ham i et Frieri til en vis Dame, og jeg havde irettesat ham derfor — thi han vilde ophæve en Forbindelse med en brav Pige for at kunne frie til en anden —, blev han saa fortvivlet, at han, da vi kom ombord, og der atter faldt en Anledning, hvor jeg maatte sige ham noget Haardt, skrev paa et Stykke Papiir "sig min Fader, at jeg er

Død", og uden at jeg vidste, hvad han havde skrevet (som imidlertid blev bemærket af en Land-Officier, jeg som Passageer havde ombord, der desaaarsag fulgte ham i Hælene), sprang op paa Dækket og lige overbord, just som jeg traadte ud af Kabhytskappen. Han sprang ud midtskibs, og da det just var paa Skiftetid imellem Ebbe og Flod, fik jeg, som sprang fra Mesanrestet i den ophalende Baad, ham lige i Nakken og halvdød ind i Baaden, hvor han fik nogle velfortjente Skrub, da han kom til sig selv igjen. Dette Menneske var en af de meest særindede, melancholske Personer, jeg har kjendt. Da han virkelig folte det varmeste Venkskab for mig, blev han sinessyg naar, jeg talde godt til en Anden; og da jeg efter denne Epoche ikke vilde have ham i Skibet, tilskrev han mig de meest hjerterbrækkende Breve, saa jeg atter maatte tage ham til Raade, Noget, som jeg siden fortrød at have gjort. Hans, og maa skee ogsaa min derved voxende, Særhed gjorde denne Rejse, især naar jeg ikke kunde sjerne mig ved at gaae iland, til en af de ubehageligste Reiser; og jeg kan takke Handelsen for, at den havde givet mig benævnte Passageer, Premier-Lieutenant v. Rye, som var en ædeltsænkende, dannet Mand, med til Selskaber. Naar man hele Fierdingaar ad Gangen er i Søen, og i den Tid skal være tvungen til at omgaaes med Personer, som ere saa forskjellige af Charakter, Ansuelser, Tænkemaade

og Dannelse, at deres Omgang bliver en ordentlig Plage, da skjæner man først paa godt Selskab. I Lissabon antog jeg den svenske Consul Cantzov til min Commissionair; indtog Forskrifter, og afgik, efterat have indholdt en rædsom Storm, Torden og Lynilds Nat paa Floden Tagus, til Kysten af Brasilien. Jeg løb Madera, Porto, Santo og Canari-Øerne i Sigte, og tog Landtoninger og Peilinger af dem alle. Under Teneriffe blev jeg bordet af de spanske Orlogsbrigger "el Mullatto" og "el Mariane", og maatte ombord til dem med mine Skibs Documenter. Fra Canari Øerne stod jeg sydlig hen, og gjorde snart de Cap Verdiske Øer, hvoraf jeg tog Toninger; men da Ratten var forhaanden, og det blev tykt, løb jeg tak vesten om St. Antonio, og stod Syd hen for at skjære Equatoren imellem 20 og 25 Graders Longitude. Paa Touren fra sidstnævnte Øer og indtil paa 4 à 5° nordlig Brede, havde jeg frisk Kuling af D. N. D., der medførte en lys rød Afke, som lagde sig paa Skibet, saa den ordentlig kunde sammenskræbes, (en Natursjeldenhed, som jeg og Andre, der have haft samme Tilfælde, forgæves have eftersporet Ursagen til); her fik jeg Stille, og da jeg naaede 2° Norden Brede, laae jeg i 16 Dage i Havblis, og jeg troer, uden at forandre een Grad i Bredden. Hvor ubehagelig det

er, saaledes at ligge, som fasinaglet til et Sted med Solen lige over Hovedet og ikke sole Bind skabt, (med Undtagelse af enkelte Dravater, der ere færdige at kaste Mæster og Stænger ud, men vare kun yderst kort), og at høre Seilenes døde Klapping paa Mæsten, det er velbekjendt for Enhver, som har befaret disse Farvande; og naar man her i Dravaterne kan lade sig skjule ved en Skylregn paa den bare Skjorte, er det den største Belyst. Her bliver Humeuret, næsten endog for den Muntreste, sært og misfornøjet; Musklernerne slappes, og er der den mindste Ting iveien, da er man vis paa, at den kommer frem her, og vækker en endnu værre Sjælsstemning. Vi morede os med at fange Delphiner og Haifiske; af de Sidste fangede vi 2, hver 9 Fod lang, ved Halen, nemlig saaledes: medens en Mand holder et Stykke Rjod i et Tong lige for Næsen af Haien ved Skibets Side, har en anden et Tong klar, hvorpaa der er gjort et Slire Stik, og søger at faae dette over Haiens Hale, uden at den mærker det, og naar dette er fæct, saa haler man til, og den er fanget. I det vi 6 Mand halede disse Roudyr ind, sloge og bede de frygteligt om sig, men et Hug over Snuden, eller indensfor Halen, dæmpede dem snart. I den ene af dem fandt vi 9 levende Unger paa 1 Alens Længde, hvorved jeg overbeviste mig om, at Haien under Tropicus er netop den

samme som den saakaldte Spiger-Hai (paa norsk Haakjeringa), der findes i Norden; thi de Sidste ere virkelige Haiunger, og hvor Ungen er, maae Forældrene findes. Dgsaa har en stor Hai fulgt mig fire Dage (paa min Reise fra Ross) Nord om Skotland og ind i Nordsøen.

J Lisabon havde jeg istedetfor den Mand, der faldt overbord, forhyret en anden (han var fra Helgeland i Nordlandene); denne Karl jog sin Kniv lige til Skafet i en af de fangede Haiere, udtog og spiste det varme, bankende Hjerte, idet han undskyldte sig med den Overtroe, "at man ved at æde Hjertet af et Kvoddyr selv skulde blive modig og grim." For denne Raahed erholdt han en fortjent Grettessættelse. — Efter saaledes at have henlagt en Tid i Havstille, i hvilken Strømmen daglig havde sat os vestlig og nordvestlig (lad det ikke forbause min ærede Læser, naar jeg fortæller, stundom 12 danske Mile i Etmaalet), fik jeg Bind. Ved med ufuldkomne Instrumenter at tage Mediumet af flere Lunar-Observationer, fandt jeg mig langt vestligere, end jeg gisfede, og kunde ikke troe Observationerne ganske. Briggen "David Maffet" fra Salem i Nordamerika, som jeg bordede paa 1° nordlig Brede, gisfede, at vi, imod Forventning stode vestlig af Den St. Pouls. Denne Brig, som var skarpt bygget og kobberforhudet, seilede fra mit Skib med

en driveude Fart, medens mit fuldbygte, ukobbrede, nu med Langhalse*) paa en Alens Længde begroede Skib**), med disse lette Binde ikke kunde drives af Stedet, og jeg tilsidst ikke kunde faae Skibet over Stag med en endog saa frisk Kuling, at Bramseilene neppe kunde staae. Jeg rensede vel Skibet, saa godt jeg kunde, med et Slags dertil indrettede Maskiner af Brædder og Riisquiste; men Dette hjalp kun lidet, og derved udkradsedes Bærket af Raaderne, saa at Skibet endog blev læk, og vi altsaa maatte standse hermed. Da vi passerede Equator, feiredes, som Skif og Brug er, Neptunsfesten. Dem af mine Læsere, der ikke ere Sømand, kunde det maaskee mere, at erfare, hvori den bestaaer.

En Spøgesugl af Mandskabet udklæder sig som et Gespenst, der skal forestille Havguden Neptunus, og udvælger sig nogle Andre til Engle. De komme ned fra Stormasten, og gaae agterud og spørge Capitainen, hvor Skibet kommer fra, hvor det skal hen, hvad det er lastet med, hvorlænge det har været paa Reisen etc. etc.? I Forveien har man fyldt Baadene og Ballierne med Vand og gjort Parberetøiet klart, det er, en Skaal med Rørog, Tidt

---

*) Langhalse ere Polyper.

**) Som desuden (trods Navnet) var en bekjendt slet Seiler.

og Hjere sammenblandet til Indsæbning, og et Stykke ombukket rustet Vaandjern, i Form af en oplukket Barberkniv. Nu bliver enhver af Passagerer og Mandskab, der ikke før har passeret Equator eller Tropicus, kaldt frem og hilset med en Pøs Band over Hovedet (dette håndte vor Passageer, den omtalte Officier, først, i det han, da man kaldte paa ham, uden at ahne Noget, fik en saadan Salut, just som han vilde træde ud af Kahytsskappen); og dernæst transporteret han til et Sæde under Pompen, hvor han indsæbes med Svarten og barberes med den omtalte Kniv, hvorpaa han affylles med Band, som fra oven nedstyrtes og fra alle Sider fastes over ham. Da vi vare færdige hermed, skjedes 9 Skud med Kanonerne og raabtes 3 Gange Hurra, hvorpaa man gjorde sig klar til at lege, dandse og brydes, hvilket vedvarede i næsten 2de Dage. Det forstaaer sig, at der ved denne Leilighed blev slagtet en Griis og et Faar, og at Punsch blev uddeelt imellem Mandskabet.

Efter at Equator var passert, bemærkede vi de saakaldte Caps Pletter i S. t. W. paa Compasset*). Vinden faldt nu mere frisk, men tillige Sydøstlig, og vi stode Syd Sydøstlig hen med ifkuns en maadelig

---

*) Caps-Pletter ere tvende hvide og en sort Plet, som vise sig omtrent 50° over Syd = Horizonten paa Him-melen, og som Naturkyndige ikke ere enige om, hvad de ere.

Fart, da Skibet ikke var at drive frem. Paa Bredden af Cap St. Roque (den nordøstlige Huf af Brasilien) mødte mig en portugisisk Eskadre; jeg maatte ombord i een af deres Kutterbrigger, som berettede mig, at en Opstand var udbrudt i det nordlige Brasilien, og at de ifølge denne Omstændighed ikke kunde tillade mig at søge Havn der. Dette tilligemed det, at jeg af Strømmen var bleven forsat saa langt Vestlig, at vi ved nu virkelig at faae benævnte Cap*) og Brækningerne udenfor i Sigte, med et saadant Skib ei kunde have Haab om at klare Kysten fra os ved at staae Sydlig hen, og endelig at min Proviant og Vand tildeels skortede og tildeels var ganske fordærvet (hvilket formedelst en hjemme begaaet Feil, medens jeg var i Kjøbenhavn, var Tilfældet med alt Brødet), tvang mig til at fatte en hurtig Resolution. Min Instrux var nu udløben, og jeg maatte altsaa selv handle. Jeg overtalte da Sagen med min Passageer — som var en brav og fornuftig Mand —, og besluttede mig til, for i paakommende Tilfælde at have Nyggen fri, at sætte Skibsraad. Jeg lod Flaget heise og kaldte det sammen, bestaaende af de 5 fornemste Personer ombord — min Besætning var 14 Mand —, og æskede, efterat have foresillet Sagen, som den var, fra alle Sider, fra neden af, det vil sige,

---

*) Af dette Cap tog jeg Landtoning.

fra den mindst Betydende i Skibsraadet, Enhvers Erklæring om, hvad herved var at gjøre, som med Undtagelse af en fornuftig Indvending af min Obershyrmand, hvilken dog af en end Fornuftigere besejredes, eensstemmig løb udpaa: "At søge nærmeste Havn, hvor Ladningen kunde finde Salg, Skibet vorde rensket, og samme maaskee faae en Fragt igjen". Jeg satte nu usfortøvet Cours for den engelske De Barbados, da jeg troede, at jeg der vilde finde Salg af Ladningen. Medens jeg løb derhen, tænkte jeg, "Du skal dog læse Tractaterne imellem Dannemark og Engelland", som jeg havde ombord i Bersfels juridiske Haandbog; og saa nær var jeg ved at begaae en saadan Bommert, at jeg kunde have mistet Skib og Ladning, at jeg derved nu først erfoer, "at, havde jeg ladet Ankeret falde der eller paa en anden engelsk Colonie, dette da vilde været Følgen". Jeg gjennemløb nu Tractaterne med Frankrige, og da jeg fandt dem mindre strenge, satte jeg Cours for den deilige franske De Martinique, som jeg saa den siortende Dag, efter at jeg havde forladt Cap St. Roque; — Strømmen havde i denne Tid forsat mig 75 danske Miil Vestlig. Jeg løb Sonden om Den, Point Salines og Diamantklippen tæt forbi, og krydsede mig ind i Fort Royal Bay efter et gammelt hollandsk speciel Kaart, men var saa forsigtig ikke at ankre, førend jeg havde erfaret,

at Havnen var aaben (tilladt at besøges) i tre Maaneder for alle Nationer. Jeg gik strax iland, med Hr. Nye som var i fuld norsk Uniform, som vakte Nysgjerrigheden hos Publicum, især hos det franske Gensd'armerie, der ei begreb, hvad han vilde der. Hr. Nye og jeg gjorde nu General Gouverneuren over alle de franske Besiddelser i Amerika, Hr. General Admiral Bougiroux, vor Opvartning. Længe søgte jeg forgjæves Salg for min Ladning; men, just som jeg tvivlede meest herom og stod i Begreb med at seile til Curacao, blev jeg indbuden af en der boende riig hollandsk Kjøbmand at spise til Middag med ham, hvor da Flasken gik dygtigt omkring, og han endeligen kjøbte min Ladning for 6500 spanske Dalere, dog mod at modtage de to Trediedele i tropiske Producter, til forud bestemte Priser.

Fort Royal er en Bye liig Staden paa St. Thomas med omtrent 16000 Indbyggere. Den forsvares af Fort Royal*), Fort Bourbon og tvende mindre Forter. Da mit Ophold her blev langvarigt, gjorde jeg Bekjendtskab med flere franske Officierer. Engang, da jeg og Hr. Nye i et Bennelaug, som vi

---

*) Fort Louis, kjøndt stærkt befæstet og med en stærk Besætning og liggende paa en Precipice, blev dog i sidste Krig taget ved høi lys Dag ved Overrumpling af et engelsk Orlogsskibs og en Rutterbrigs Besætning.

troede, havde yttret os iblandt dem temmelig frit og varmt og tilsyneladende til deres Glæde for Napoleon, blev os forkyndt Arrest, og Hr. Nye maatte legitimere sig for Gouverneuren; en faderlig Advarsel fra Hoisamme om, i Fremtiden at tage os iagt i vor Tale, var hele Følgen.

Her bivaanedes jeg en Execution paa tre Deserteurer: de bleve skudte af tolv Mand, og jeg, som stod tæt ved, kunde nøje iagttage Kuglernes massakrerende Virkninger. Hovederne paa de To bleve i Ordets Forstand reent skudte i Mas.

Endskjondt vel tyve nordamerikanske Skibe laa her med Træladninger til Salg, blev min norske Trælast meget foretrukket; og saa utroligt det end er, saa vist er det, at, da man saa den, maatte jeg herfra hjemsende to Ordres for Træladninger, hver paa 10,000 Sp. Dalere, og af ikke større Qvantitet, end den indehavende. Det min Principal senere tilføddende Uheld forekom imidlertid deres Udførelse. — Naar jeg logerede iland, var det hos en brav Kone fra Beauharnois i Frankrig: Hun sagde, at hun var en Tante til min daværende Konge (Carl Johan), og gav mig sit Navn paa en Seddel; hun bad mig at hilse denne Konge, hvilket jeg naturligviis efterlod.

Paa Sydsiden af Bayen saa vi den Plantage, hvor Kaiserinde Josephine var født; paa Plantagen

ved Siden af beundrede vi de tre Fjonne Mademoiseller Genville, med hvis Fru Moder jeg handlede. Her saae jeg en Bedstemoder, ikkun 27 Aar gammel.

Da Fort Royal ligger paa Vestsiden (den vestlige) af Martinique, ansees den ikke for at være sund. Flere af mit Mandskab skantede af Diarhee, som gik over til Blodgang; men ved Pleie med *) Wiinsupper, Røsviin, Indbinding af Maven, Forhindring af Træk, samt Gnidning med fransk Brændeviin; helbredede jeg dem alle selv, og uden Læge, medens de Franske og Amerikanerne, der brugte Læge til dem, men gav Folkene simpel Skibskost at spise, og tillod dem at drikke Rum og ligge i Træk o. s. v., hver Dag viste Flaget paa Halvstang, som betyder, at der er En død. Selv laae jeg i fire Dage haardt angreben, men — sidder her endnu. Mynten paa Den ere de saakaldte Mocoos (spanske Dalere som ere hugne i fire Stykker); men, da der skeer Bedrag ved Ithugningen, saa at Mynten bliver mindre, end den skal være, og da den ei maa udføres fra Den, regnes den ikkun 75 Procent i Værdi imod hele Solvpenge.

Af mærkværdige Dyr saae jeg et, som man kaldte Manieu: det var saa stort som en ung Kat, og lignede Tegningen af et Armadilla, med Undtagelse af

---

*) Den franske Wiin var yderlig billig der.

Hovedet, hvilket lignede en Griis; det lugtede af Muscus. Ogsaa ere der mange giftige Slanger paa Den. Da Hr. Rye engang i to Dage, mig uasvidende, gjæstfæredede imellem Officiererne paa Fort Bourbon, og jeg forgjæves lod ham eftersøge, blev han allerede beklaget som dræbt af Slanger.

Jeg indtog det Parti Vare, jeg havde saact for min Trælast, som bestod af Sirup *), Teneriffe og Maderaviin, Campeche, Caffe og Cacao, og gjorde mig søklar. Forend Afseilingen havde vi en Rencontre med endeel amerikanske Capitainer, hvor det gik muntert til; naar vi siden talte om hiin Aften, kaldte vi den "den gale Aften paa Martinique". Endelig indbøde vi ogsaa forend Afseilingen adskillige Officierer ombord, for ved Gjæstfrihed at hævne den Hr. Rye beviste Artighed paa Fort Bourbon; ved denne Leilighed trak en vis Hr. Guignet mig paa sit Skjod, men da han sad paa en stor Krukke fyldt med Tamarinder, gik samme itu, og han sank med sine hvide Beenklæder blødt ned i den brune Sauce.

Jeg klarerede nu iland og paa den franske Fregat Nereide, og gik under Seil til St. Eustace, en hol-

---

*) Indladningen af en Sirups Ladning maa først læres, forend en Ukyndig befatter sig dermed; thi Siruppen bliver igjennem en Læderslange styrket 3 a 4 Gange paa Fougstager, forend disse kunne holde den.

landst Besiddelse, hvortil jeg ankom efter tvende Dage. Da jeg ingen Forretninger kunde gjøre der, spiste jeg blot til Middag hos forhenvarende Hr. Senator Holm, en gammel dansk Mand fra Als, som glædede sig meget ved at høre fra sit Fædreland og Fødeegn, og beskrev os saavel St. Eustacias Topographi, som dens sørgelige Skjæbne under Admiral Rodney, der blandt Andet havde nedskudt Byen (der forhen talte 16000 Sjæle) til de Ruiner, hvori den nu laae. Hr. Holms Datter, Mad. Martins, en Kone paa 15 Aar, var en af de smukkeste Damer, jeg har seet i Vestindien. Fra St. Eustace løb jeg til St. Thomas, hvor jeg solgte de fleste af mine Sirupper og indkjøbte andre sig mere for Norge egnende Vare, saasom Tobak, Riis, Rom, Sukker, Caffe o. s. v., og gjorde mig klar til at seile lige hjem. St. Thomas som Frihavn frembød dengang et ypperligt Handelssted, saasom de misfornøjede sydamerikanske Patrioter, samt de Spaniere, der af de stridende Partier dreves fra Terrafirma, bragte uhyre Summer af klingende Mynt til Den. I det Hele ere Frihavne altid værd at lægge Mærke til for en Handelsmand af de trende Grunde: at der ere faae eller ingen Havneudgifter og Told, Conflux af alle Nationer, og altid Contanter i stor Circulation. Førend min Afreise fra St. Thomas tilbødes mig en Fragt at gaae til St. Domingo og

laste med Mahogni for Bremen, men saasom jeg skulde vente paa den i tre Maaneder, foretrak jeg at løbe directe hjem med mine indehavende Vare, for des snarere at kunne afbenytte mine hjemsendte Trælaf-Ordres for Martinique. Aftenen forend min Afseiling, da jeg laae ude ved Rok Robert, fik jeg en Kugle tæt foran min Bøug fra det nordre Batteri ved Indlobet, fordi jeg efter Solens Nedgang havde ladet heise et Fad Vand ind. Jeg maatte altsaa iland og betale nogle Piaster for Skudet. Hjemreisen frembød intet Mærkværdigt, uden det, at jeg i Bestpasaten fandt det saa uhyre koldt, at vi holdt Udkik for Drivis*), dog uden at see til nogen; og at jeg stedse befandt mig bedst ved at benytte den Misviisning, jeg selv udregnede, og ei at stole paa den i Kortene anførte. Ved Opgangen af Kanalen overfaldt os en svær Storm, som dog ei varede længe, og da jeg gjorde Cap Lizard, stod mit Besik ikkuns 8 Minuter feil i Longituden, som var at ansee for Intet efter en saa lang Seillads. Jeg ankom efter en 8 Maaneders Fraværelse og med beholden Reise til Langesund, hvor jeg (rigtignok lidt upassende) purrede Indvaa-

---

*) Man maae vide, at faae Kar i Forveien var et amerikansk Skib forliift i Drivisen paa 39 Grader N. Brede, og netop dette Kar (1817) saaes megen Drivis paa omtalte Breder.

nerne af deres Søvn, ved at give Salut med mine Fanoner efter Solens Nedgang. Da jeg var bleven lagt i 6 Dages Quarantaine, lod jeg min Kone komme ombord, og der blev nu holdt Bryllup paa ny, en Salighed, ingen uden den Rejsende kjender: der gives da saa Meget at spørge om og svare paa, Stof til Glæde og Sorg, Drillerier etc. etc. etc., saa den første Nat gaar ganske og den anden halvt hen, uden at der tænkes paa Søvn. Dagen efter kom min Principal paa Siden: Da han ei havde hørt fra mig, siden jeg forlod Lissabon, var hans Ansigt spændt, indtil han havde erholdt Forklaring over Reisen, hvorpaa det opflaredes, og han modtog nu 3 Gange Hurra, som han strax besvarede. Da Quarantainen var udløbet, seilte jeg op til den Kongl. Tolbod i Porsgrund, hvilken jeg hilsende med 9 Kanonskud. Ladningen blev nu løstet; men, da min Principal var Debitor i Kjøbenhavn, strax taget i Besiddelse for Creditorernes Regning.

Da Hr. Hal havde Fordring paa en Mand i Randers for flere Tusinde Rbd., bad han mig at reise didhen for at indkræve denne Fordring, hvilket jeg efterkom; men desværre, Debitoren havde maget det saaledes, at Intet var at faae, og Reisen var altsaa forgæves. I dette Aar blev jeg adspurgt af sal. Commandeur Sølling, om jeg vilde tage Commandoen over

7 ubruskede Fiskerfartøier i Nordsoen, med Faste om en Besfarer, naar Sommerfiskeriet var endt; men, da jeg var i en god Employ, burde jeg ikke omstifte den. Jeg afgik nu, medhavende min Kone, paa en Tour søværts til Kjobenhavn, og kom paa denne ind paa Vix Bøderøerne for en Storm. Der ere temmelig gode Havne, men kunde og burde være bedre: tillige burde der være Rodse paa denne Ud-Post, og det saadanne Sogutter som de norske Rodse, da vilde mangt et Skib frelses. Da jeg var ankommen til Kjobenhavn, solgte jeg mine medbragte vestindiske Producter og indkjøbte mange Vare, i Haab om, snart igjen at afgaae til Martinique. En Aften, da jeg med tvende norske Benner kom gaende paa Østergade, kom vi, da vi ikke syntes om at taale Oversald, i Haandgemæng med en Deel Gadelapse. Der regnede nu Prygl ned fra begge Sider; men Folgen blev, at vi tre, som ei forstode at undløbe, og een Antagonist, som jeg havde fanget, maatte beboe Politicarresten for een Nat. At min Kone ved denne Leilighed tog lidt skær imod mig om Morgenen, da jeg kom hjem, er begribeligt. Vi bleve strax losladte; men den omtalte Antagonist blev paa Grund af, at han var den Skyldige, holdt fast, og maatte udlægge flere af sine Consorter, hvilke bleve straffede.

Da jeg kom hjem til Porsgrund, fik jeg den uventede Ordre at gaae til Harlingen i Holland, iftedetfor til Martinique med Trælaf, hvilket smertede mig meget. Hr. Wall fulgte med paa denne Reife. Da jeg forstod Tydsk, bereiſte jeg med ham hele Nord-Holland og en Deel af Tydskland i Handelsforretninger. Paa Overfarten fra Delfzyl til Embden ſprang i en Storm Færgesmaffen løf, og da den truede med at ſynke under os, tør jeg vel ſige, at man var glad ved at have mig og end en Sømand ombord. Fra Harlingen reiſte Hr. Wall over Amſterdam til Franfrige, medens jeg afgik hjemeſter med Skibet. Paa Hjemreiſen kom jeg for Modvind ind til Raſvaag paa Hittergen. Her hændte det fig, at en Koſtoker Skibsfører talte med Ringeagt om de norſke Eger (fladbundede Baade), hvoraf jeg havde een ombord; og da Ordene tilſidſt faldt haarde, indgik vi et Bæddemaal om Kapvoening paa en halv danſk Mil. Imidlertid, da jeg den beſtemte Dag mødte paa Stedet, var Koſtokeren bortreiſt. En raſk Engellænder, Capitain Bridges fra Newhaven, optog Bæddemaalet imod mig i hans Sted, og vi ſtrede til Tingen. Længe var Seieren uviſ; men endelig vandt jeg med al Honneur, hvilket jeg kan tilſkrive det Havblik, der juſt fandt Sted; thi, havde der været Sø, havde jeg ei ſtaaet mig. Bore Mandſkaber gave nu 3de Hurra for hverandre, og der vankede

et Gæstebud, hvor Rosstokkeren til Straf maatte betale Punschen. Paa Hjemreisen herfra maatte jeg atter ind paa Jomfruland for Modvind. Da jeg og to andre Skibe skulde gaæe under Seil, fik vi just i Ankerletningen et forkeert Windkast, saa at vi alle dreve iland, men vare dog heldige at faae Skibene ud igjen uden Skade og synderlig Bekostning. Ved Ankomsten til Porsgrund blev Skibet oplagt; snart derefter erfoer jeg desværre min brave Principals Fallit, som smertede mig usigeligt, da jeg i hans Bred havde tjent mig op fra neden af, og alt længe levede som en Ven af ham og hans agtede Familie, og i hans gæstfri Huus havde tilbragt saa mange glade Timer i mit Liv.

Mig blev nu tilbuden en Brig at fore for Dhr. Christen Noe & Comp. i Kjøbenhavn, og jeg flyttede desaaarsag efter et niaarigt, skjøndt afbrudt Ophold i Norge, herved. Da jeg havde havt flere store Tab, og ikkun faret de trende sidste Reiser uden Njbræk af Uheld, saa eiede jeg kuns meget Lidet ved min Ankomst til Kjøbenhavn. Skibet, som jeg skulde fore, kom ikke ud, men blev solgt til et andet, mig ubekjendt Handelshuus, som selv havde Skippere at sætte i Dei; da jeg nu sad for en hoi Huusleie, og mit Huus hiemsogtes af Sygdomme, blev jeg snart saa forarmet, at mit Smule Solotoi, Guld,

Uhr og Kieder etc., ligesom ogsaa min Kones Brudesmykker, maatte dandse paa Assisfencehuset, og senere sælges for en Bagatel. Herved tilveiebragtes 260 Rbd; og da min Etyrmand — Kjerulff — ligeledes tilveiebragte 130 Rbd., kjøbte vi os en synkfærdig gammel Jagt, og gjorde med den trende Reiser paa Norge i tre Maaneder, hvorved vi samlede lidt Vinter-Provision i Huus. Da denne Jagt daglig ældedes, og der, som snart skal vises, viste sig solidere Udsigter for mig, solgte jeg min Deel i Jagten.

Naar man fra en saa god og agtet Etylling og Omgang med de bedre Familier, som den, jeg i de sidstforløbne 9 Aar nu havde været i, formedelst uforudseete og usorfskyldte Tilfød pludselig ikke allene seer sin Tid, saa at sige, bortkastet, men ogsaa, uden at have det Mindste i Behold til at møde en uvis Fremtid med, sættes tilbage paa et lavere Trin, lærer man først at sætte Priis paa den store Lykke "fast og vedvarende Employ", og der skaber sig Frygt og paa en Maade Ringeagt for et Jag, hvori man aldrig er sikker paa, trods den bedste Glid, Duellighed og Forsigtighed at kunne vedvarende have sit Brød, eller — som man kan gjøre Krav paa — at have Haab om at betrygge sin Alder imod Trang. Dernæst skeer det, at man, ved saaledes igjen at begynde for fra, bliver sat ved Siden af og i Ligning med Folk, hvilke

man for kunde holde i tilbørlig Afstand. Der ere
 ikkunns Gaae iblandt dem, der uden Bærd eller For-
 tjeneste — skundom fra det laveste Trin — ved en
 eller anden heldig Hændelse eller Skjæbne skuppes
 ind i Lykkens Skib, uden at de jo strax troe sig ved
 deres eget Bærd forfremmede, og den Uheldige
 ved egen Brøde tilbagesat, hvorfor de da anmas-
 se sig meer end Kammeradskab og kræve, nu at ville
 være de Dominerende formedelst deres Penge, Eone
 eller større Lykke; Omstændighederne byde da den Uhel-
 dige, at stifte Fingeren i Jorden og lugte, hvad Trin
 han er kommen tilbage paa; og, for ei at støde eller
 skade sig selv, tvinges han til at indgaae Kammerat-
 og Duuskskaber, og søge en Dimgang, han for ei behovede,
 og overhovedet, at synge med de Fugle, han er
 kommen iblandt. Det er unægteligt viist, at stifte sig
 i alle Stillinger: men denne Kunst er lettere udtalt
 end udøvet; den læres kun ved Praxis, og ei ved The-
 orie imellem fire Vægge. Prøv engang at bære
 Haan, Ydmygelse, Fattigdom, og — selve Beklagelse,
 uden at blive nedkøet?! — Prøv at bære Velstand/
 Hæder, Rang og Titler, uden at blive hovedsvim-
 mel og hovmodig? Den Privatmand, som ikke veed/
 at Velstand og Lykke er et Laan, beklager jeg, hvis
 det skulde gaae ham imod: — han vil da, ligesom han
 for tilkrev sig den Respect, man ydede hans Rigdom,

ogsaa nu, antage den Kulde og Kingeagt man viser ham, for virkelig og grundet, og blive ulykkelig derover.

Da jeg, som før berørt, siden 1814 var kjendt af sal. Admiral de Løvenørn, og siden den Tid paa alle mine Reiser havde optaget Landtoninger og nedskrevet nautiske Bemærkninger, som jeg Tid efter anden havde indsendt til det Kongl. Søkaart Archiv, blev jeg af bemeldte Admiral adspurgt, om jeg vilde paatage mig Opmaalingen (som, rettere talt, kun skulde være en Oplodning) af de islandske Søhyster; og da mit Svar lod bejaende, blev mig befalet, at indkomme med Beregning over Bekostningerne og Plan til en saadan Opmaaling. Idet jeg efterkom dette, blev jeg, paa Ansøgning derom, allernaadigst under 12de Mai 1819 antaget af H. S. Majestæt Kongen at udføre denne Opmaaling med 1000 Rbdlr. r. S. aarlig Gehalt, saalænge Opmaalingen varede — som foreløbig var bestemt til 5 Aar —. Denne Opmaaling sorterede under det Kongl. Rentekammer, men var underlagt Admiralsens Bestyrelse, som nu affendte mig til Tjen, hvor jeg i Nyborg kjøbte et nyt Slup Skib paa 22 Tom. Læster til at udføre Expeditionen med. Nu syntes min Skjæbne at antage en blidere Charakter, idet et nogenledes stadigt Brød i H. S. Maj. Tjeneste var bleven mig tildeelt; men desværre, det skulde snart vise sig, at jeg kun var bestemt til frem-

tidig som forhen, at være en Spillebold for en lunefuldt
 Skjæbne. Pludseligt og uden at jeg kunde ahne det,
 gik til min store Forbavselse den intenderte Opmaa-
 ling, som næsten var modnet til Udførelse, af mig
 ubekjendte Grunde i Staa; Skibskjøbet maatte gaae
 tilbage, og da man nu var ilde belæsset med mig, og
 det antagne Mandskab, bleve vi afskedigede, og mig $\frac{1}{2}$
 Aars Gage, een Gang for alle, udbetalt. Enkelte
 Mand, som paastode at forstaae Tingen bedre end jeg,
 raadede mig til at ansøge M a j e s t æ t e n om åarlige
 Bartpenge, indtil man paa anden Maade satte mig i
 Brug, og meente, at jeg nok fik dem; men herimod
 talte min egen Følelse "at jeg endnu ikkuns havde
 viist saare liden Tjeneste"; og derfor foretrak jeg, at
 modtage et halv Aars Gage paa eengang. Imidler-
 tid var jeg nu atter brødløs. Saaledes henliggende
 en Deel af Sommeren, blev jeg en Nat hentet ved et
 Tilbud fra Hr. Oberst v. Tscherning, og efterat han
 havde undersøgt mine Capaciteter og min Charakter,
 paa staaende Fod ansat i et meget vigtigt Hverv i
 M a j e s t æ t e n s Tjeneste; hvorledes jeg har ryg-
 tet dette Hverv, bevidner Hr. Oberstens mig meddeelte
 Attest og den smigrende Modtagelse, andre Høie im-
 plicerede Bedkommende siden værdigede mig. — Ofte
 har jeg hørt den Bemærkning, naar jeg siden søgte
 flere høie Mand, om at maatte vorde værdiget

Anbefaling til Kongl. Brod, "det er ilde, at De har ikke været i Kongens Tjeneste", eller, "hvorlænge og hvor ofte har De søgt?". Af Foranstaaende vil det dog sees, at jeg har haft den Ære at have tjent Majestæten; vil man sige: "det var saa kort, at De ei maa tale derom", saa svares, "burde ikke Bærdien af de allernaadigst anbettede Tjenester ligesaa vel komme i Betragtning, som Tjenestetidens Længde? — Dernæst, da Krigen 1807 udbrød, og fire Brodre lode sig af Fædrelandskjerlighed engagere i Armeen, og den 5te blev indskreven som Frisorporal, da afværgede ikkun engelsk Fangenskab, hvor jeg leed tvende Aar for Fædrelandets Sag, at ikke ogsaa jeg kunde byde min Arm til Landets Forsvar. Det er altsaa ikke min Skyld, at jeg ikke har tjent mere. Hvad det andet Spørgsmaal angaaer, "hvorlænge jeg har søgt", da sees allerede, at det er skeet siden 1819 og ofte senere; men, at jeg ikke har overhængt H. S. Majestæt aarlig, det kan jeg ikke nægte, og anseer det ikke for nogen Fortjeneste, at uleilige en Majestæt, uden naar det virkelig kniber. — Med de omtalte saaledes erholdte 500 Rbdlr. r. S. reiste jeg først til Norge og derafra til Jylland, for at købe mig et lille Skib, til om muligt at fortjene Brodet med. Paa Overreisen til Norge maatte vi med læft Skib bære af paa Sverrig, og indkom til Havnen

Græsset inden for Middingen. Endelig naaede vi Norge; men, da jeg der ikke fandt passende Skib, afsailede jeg fra Øster-Misøer til Aalborg. Paa denne Reise dreve vi i en Storm paa Aalborger Bugt, Halse forbi, og vare tvende Gange i Fare at forlise. I Aalborg kjøbte jeg en forhenværende Kaper-Skonnert paa 18 Com. Ræster, som laae sjunken med Dækket under Vandet. Med denne satte jeg mig først i indenlandsk Fragtfart. Paa en af disse Toure maatte jeg bære af paa Sverrig, og ride op i en Storm inden for Hallands Bæderøe, hvor jeg fandt god Holdebund og temmelig Beskyt. Om Sommeren 1820 lastede jeg i Rudkjøbing med Havre, og afgik dermed til London. Jeg optog paa denne Reise flere nautiske Bemærkninger, som jeg indsendte til Admiral de Løwenørn. Fra London afgik jeg bestemt til Laurvig i Norge. Paa denne Reise var jeg nær bleven overseilet af et Kulskib ved Gravesend, forliste et Anker paa Themsen, og maatte uden Lods bære ind til Harwich i en Storm. Herfra løb jeg til Laurvigen i 11 Dage, hvor jeg indtog en Ladning Stangjern, bestemt for Kjøbenhavn. Paa denne Reise havde jeg Hr. Commandeur Sølling — som havde staaet Fadder til mig — ombord som Passager; det morede os, gjensidigen at lære at kjende hinanden paa Søen, og jeg vandt hans Dom, "at jeg var Sømand". Ved en

Hændelse traf det sig, at jeg dette Aar fik Nys om Beenhandelen. Jeg erfoer nemlig af en Skotsk Capitain, at man for denne, her i Landet til ingen Nytte liggende Artikel i Engelland kunde faae fire Pund Sterling pr. Ton (som er omtrent 40 Rbdlr. for 6½ Skk), og da jeg vidste, hvor man her kunde faae dem for Lidet eller Intet, afreiste jeg strax med Extraspost, først til Holmegaard (hvor min Kone og Børn boede hos min Moder, hvilke, da de hørte, at jeg vilde give Penge ud for Been, gråd og bad mig dog betænke, hvad jeg gjorde), og derfra til Bordingborg, hvor jeg tilacorderede mig den saakaldte Ratmandskule for 10 Rbdlr. af Ratmanden, men blev betydet af Byens Magistrat, "ikke at lade det Skara kjøre igjennem Byen, naar jeg indlastede det". Her kunde jeg nu daglig med fire Mand udhugge 16 Bognæs Been, og saaledes var mit Skib snart tillastet: alle Menneffer loe ad mig, og lode haant om mig, at jeg vilde befatte mig med denne "Rakker-Artikel"; men jeg lod mig ikke forstyrre, og tænkte, "den, der leer sidst, leer bedst". Jeg affeilede fra Bordingborg, bestemt til Grimsby i Lincolnshire; just da jeg ankom til Nyborg, havde jeg ved Hr. Agent Suhrs Bekjendtskab til en, just i samme Dieblig dertil ankommen Beenkiobmand fra Engelland, det Held, at sælge hele min Ladning, faae 300 Rbdlr. udbetalt paa

Haanden, og at slutte Contrahence om end en Padsning. Dette hjalp paa faldne Financer. Jeg havde kun et maadeligt Mandskab, og da det var en Vinterreise, doiede jeg meget Ondt i Nordsøen af Bæde og Kulde; jeg har ofte paa den Reise, som vist flere Sneese Gange paa de senere Reiser, med min flade, lavtbyggede, lille Skonnert i 2, 3 à 4, ja flere Etmaal ikke havt mine Stovler af, eller været endog kuns halv afklædt. Naar man stundom paa en Kiste fik lidt Hvile, og havde puttet Benene i en Sæk og tildækket sig med nogle vaade Tæpper, og man da blev purret efter et Par Timers urolig Søvn, saa rog man, som om der var Ild i een, og rystede af Kulde og Bæde, saa Tændernes Klappren kunde høres langt borte. Paa samme Tid vare Hænderne af Hælingen i Tougværket saa ømme, at man ei kunde tage fat med dem. En h v e r, det maa næsten være hvem det vil, indbilder sig, at han har døiet meget i Verden: Ordet meget er relativt; men, naar man stundom hører En og Anden, som har gjort en enkelt Reise og været kuns i en enkelt Fære, at bramme op dermed som et Exempel for Andre, og at omtale de Lidelser, han har døiet — (stundom ifkun paa en Reise over Beltet eller paa en Kjøretour paa faae Mile i Landet), saaer jeg Qualme. En Sømands Liv er en idel Række af Farer og Møisommeligheder; de

ere saa talrige, at han ei husker dem længere, end de staae paa; og just fordi han ei brammer op med dem, falder det Ingen ind at troe, at han gjennemgaaer dem. Han svinger sig hele sin Sofarts Periode, skundom fra det 13de til det 60de Aar, tusende Gange paa en vippende Raa, hvor hans Liv hænger, saa at sige, i en Eytraad, og blot et Feiltrin med Toden eller Feiltag med Haanden koster ham Livet: skundom tabe hans Fingre Følelsen af Kulde, og dog skal han, barhovedet og med Dine røde, forpidskede af Sne, Regn, Saltvand og Storm, ikke allene holde sig fast, men han skal arbejde, og arbejde hurtigt tillige. Snart lyder Raabet: "hold jer fast", idet en Braadsæ fremvælder sig, og truer at begrave Skibet eller at rive Alt med sig, og nu klamrer han sig fast til Louf Bandtet, og vaad som en Sælhund maa han nu bruge Kniv og Øxe, for at kappe det Løsbrækkede fra sig eller surre det fast igjen. Han saær ei Tid til at tænke (som er godt), for den ene farlige Stilling affoser den anden, og kræver hans Narvaagenhed og Kræftansstrængelse. Ofte, naar han har faaet Lov at lægge sig paa en Kiste, og hans af Mæthed trættede Dienlaage lukke sig, og han, trods Stormens Hyl, Bølgernes Brusen og Skibets Knagen just er slumret ind (maastee sødt drømmende sig i sit Hjem), lyder et "Over all" "Over all" eller "Re be, Re be

der" for hans Dren, og vaad, rygende og ravende springer han op, og tumler affted i Mattens Mulm og Mørke til sin Post, stundom paa Bak, stundom paa Merseraanok. Snart stivner han i de nordlige Farvande af Kulde, snart kastes han i udenlandske Fængsler og smægter der i flere Aar; snart er han færdig at vansmægte af Hede og Torst i de tropiske Zoner. Snart drikker han sinkende Vand saa seigt, at han kan trække det som en Olie, og suldt af Myriader levende Kryb, og spiser muggent usselt Brød, og snart svælgger han i Vin og Sydfrugter; og røde Hunde (et Slags Bylder) og onde Febere og Skiorbng ere Folgerne. Saaledes er en Sømands Liv — ubestemt, som den Vind, der fører ham frem, og saaledes er han, saa længe han har Kræfter at fare og kan faae Employ, altid en Bold for en lunefuldt Skjæbne —; og det Ustadi- ge i hans Jag smitter paa hans Charakter. Er han bleven gammel Matros*), saa tyer han til Fiskersuoren, Feie- kossen og ofte til Vetleri for Underhold. Er han bleven gammel Sætte-Skipper, uden at have erhvervet sig Noget — og hvormange af slige Ulykkelige have vi ikke nu —, da er han end værre faren. Han holder længe sit Mod op, i Haab om, dog eet eller andetsteds at komme an, men ligesom hans saae Skillinger svinde,

---

*) Jeg taler om Keffardi-Matrosen.

hans Alder og Svaghed tiltage, svinder hans Mod. Han gaaer nu i sin ludslidte Kjole, modtager som et Slags Haan Titelen Hr. Capitain, Kummer og Vergerniß skalde og graane hans Jøse, sure hans Ansigt alt for tidligt. Næringsforger dræbe hver anden Jølelse hos ham: og, naar han af en kjær Kones og Børns Bøn om Brød drives fra den sørgelige Krog, hvori han boer, for om muligt et eller andet Sted, at faae en Udvei for den Dag, og naar han nu længe har søgt den forgjæves, og med Tanken om, "mon Du ikke der kunde træffe en eller anden Anledning til Erhverv", træder ind i et Skipperhuus, og der fortærer sine sidste 6 β. til en halv Glaske Øl og en Snaps (mindre kan han jo ei kræve ind for Skams Skyld), uden at træffe Udvei, da begynde hans Tanker at arbejde, han forønster den sørgelige Lod, der traf ham, fortvivler, og! nyder han nu en Snaps til, da er han færdig, det vil sige, hans gjennemærgrede Hoved og tomme eller slet fodrede Mave kunne ikke taale Spiritusfen; og er han nu bleven lidt rød i Ansigtet, troer han i hver Mands Ansigt at læse Mistanken om, "Du har vist Lyst til Glasken", føler, hvor uretsfærdig denne Dom er, ærgres sig dobbelt, gaaer hjem, og sørger over og forbander det, han ellers vilde velsigne, nemlig, at han ved at have indgaaet Ægtekab, har gjort Kone og Børn ulykkelige, tilligemed sig selv.

Saaledes har jeg kjendt flere af de agtsværdigste Mænds Stilling at være. Jeg kjender dem i deres huuslige Stilling, og bevidner, at de der sjelden eller aldrig nyde stærke Drikke, og at de i det Hele ere agtsværdige og duelige Mænd. Derimod kjender jeg desværre ogsaa Somænd, paa hvilke Folgerne af deres Stands nuværende lave Standpunct have havt den sorgelige Virkning, at de, ikke besiddende Mandskraft nok til at bære deres sorgelige Skjæbne, virkelig ere blevne forsaldne; men, i det jeg snarere beklager end fordømmer dem, spørger jeg: vare vel Mangen een af disse bleven til det, han nu er, naar han ei var bleven reven ud af sin Virksomhed, og udsat for en Trang og Fattigdom, han fortvivlende ei seer Midler til nogentid at afhjælpe? — Nei! tilvisse ikke, og her kan atter Ordsproget gjælde, "Lediggang er Roden til alt Dødt". Imidlertid, Drik hersker langtfranu saa stærk som i Krigen's Tid, og man bør domme, om en Mand drikker, efter hvad der skeer i hans Hjem og af Lust (det være nu i Huus, paa Comptoir eller Skib), og ikke, efter hvad der handelsøviis skeer af Selskabelighed, eller foraarsages paa uforsætlig Maade. — Jeg kjender Folk, som Nar ud og Nar ind tvende Gange dagligt nyde saa megen Spiritus, at de tilvisse kunne sole det i Vandet: men — det skeer jo med Orden; og derfor har jeg selv hørt dem hsmmeligen

bebreide Medbrødre — i hvis Huse for Resten ingen Spiritus nodes —, at de, eengang i et Selskab ikke vare saa forsigtige og trangbrystede, som de selv: at skjule en lige stor nydt Quantitet.

Hvilken af de tvende her fremstillede Charakterer er den foragteligste?

Uf hvad jeg her har sagt om Sømandens Liv, Lidelser og hans endelige Udfigter, vil man dog see, hvilken Parallel der kan drages imellem ham og enhver anden Stand.*) Han døier meer end nogen Anden, og Dette burde berettigge ham til, ogsaa at lønnes bedre end Andre, ellers — er der ingen Balance i Spillet; og han lønnes som oftest med en voldsom Dod eller — med Armod.**)

Jeg soer nu stadig paa Grimsbye i Lincolnshire i tvende Aar med Been, og gjorde i denne Tid 7 à 8 Reiser fra Bordingborg, Næstved og Isejordens Kjøbstæder. Paa een af disse Reiser maatte jeg ind til Helsingøer under et Slags Havari, og den negennyttige Hjælp, som dette Steds raske Færgesfolk ydede mig ved

*) Sæt, at de $\frac{1}{2}$ af hvilkensomhelst anden Stand pludselig blev sat aldeles udaf Brug, mon da at de ville bære et saadant Stød' bedre end Søstanden bærer sit?

***) Her falder det mig ind: hvormange gamle Sømand kunde ikke blive hjulpsne, naar Dannemarks mange Lods- og Færgesfolks = Tjenester ene bleve besatte med dem? — Paa Themsen for Exempel maa Ingen blive Lods uden den, der har fort en Naaseiler i eet, eller været Styremand paa den i tre Aar. Vare slige Indretninger her, saa vilde vort Lodsvæsen saavel som vore Sømands Kaar forbedres. —

Denne Leilighed, er det min Skyldighed at berøre. I en af disse, nemlig i Holbek, havde jeg bosat mig 1821. Jeg valgte dette Sted, fordi jeg indsaae, at dog een Udenlands-handler og Farer maatte kunne leve i en Fjord, hvor jeg havde 5 Kjøbsteder at forsyne med engelske Varer, var fri for at erlægge Drosundstold, havde den ypperligste Havn for mit Skib, og endelig dengang Veen nok til Udførsel. At jeg ved disse idelige Reiser isjæmment Rattedgattet og Nordsoen samlede gode, practiske nautiske Kundskaber, som ogsaa, at jeg ved bestandig at handle paa England lærte at kjende denne Handel meget neje, og indbragte mange Tusinder her i Landet for Kreatur-Veen, skal nærmere vorde omtalt. Paa en af disse Reiser var jeg gandske nær ved at blive overseilet af et stort Skib i en mørk stormende Nat udenfor Skagen, en Ulykke, som jeg undgik, da det andet Skib bemærkede mig i Tide og gjorde Anstrig, og jeg gribende Roret just fik Tid til at dreie klar af ham. Havde vi stået sammen, havde det uselbarlig forarsaget min Undergang, da vi begge løb med en brændende Fart, og hans Skib var meget større og stærkere end mit. I dette Aar antog jeg, som havde faaet Commission at bereise hele Danmark paa Veen. Opkjøb for et engelsk Handelshuus, en Fører til mit

Skib. Desværre hjemsogte Skjæbnen mig atter med et svært Stød. Da Skibet var midt i Nordsøen, hændte det sjeldne Tilfælde, at Skipperen gik fra Forstanden, og da Styrmanden og de to andre Mand, som vare ombord, ikke kunde holde ud at navigere Skibet ene, og veslige Storme drev dem under Holland, løb de med Skibet ind til Glückstadt — istedetfor til England —, hvor den vanvittige Skipper løb fra dem, uden at Noget i lang Tid vidste, hvor han var bleven af. Fra Glückstad blev mig denne Ulykke meldt just en Mortens Aften, da jeg var i Besøg hos en Broder. Da jeg havde ladet Skibet asfurere ved de private danske Assurandører, tyede jeg til dem om Erstatning for den Bekostning, denne Ulykke havde forvoldt mig. Jeg fik den tildeels; men efter megen Tidsspilde og efter mange Ubhageligheder, og da Skonnerten for medelsk Dette blev ude næsten hele Vinteren, var mit Tab saa stort, at jeg atter ganske kom tilbage.

Paa den sidste Reise, som jeg i 1822 gjorde til Engeland, foretog jeg en Landreise over Hull, Sulbye, Leeds, Halifax, Huddersfield og Oldham til Manchester, hvor jeg indkjøbte endeel Vare. Man studede ved at see en dansk Kjøber der, saa sjeldent hændte dette, og da en derværende Hamborger, som aarlig kjøbte for, Gud veed hvor store, Summer Sirtser, som fra hiin Stad, og fra Lybek bleve indførte i

Dannemark, med hele Brød. Ridets Mine spurgte mig "hvor stort Beløb jeg købte for", maatte jeg tage Munden alt for fuld, for ikke at vise mig saa fattig, som jeg virkelig var. At beskrive denne Reise i det Indre af Engelland, tillade dette Skrifts Grænder mig ikke. — Ved min Hjemkomst til Dannemark sandt jeg min uforglemmelige Moder død. — Jeg foretog nu til Hest en Reise igjennem hele Dannemark paa Been: Opkjøb, og Resultatet var, at jeg af denne Artikel, som nu var bleven Handelsvare, Aaret efter udfibede 19 Skibsladninger. Jeg maatte ofte taale Fingerpegning og Haan af den raa Klasse, fordi jeg vilde handle med Been, men snart viste det sig, at større Grosserere, end jeg var, med Gridskhed stræbte at dele Fordelen med mig. — Dette Aar drev jeg ogsaa Handel med svære Bøgetommer, hvorfor jeg havde forskaffet mig en Ordre i Engeland. Jeg købte dem af Hs. Excell. sal. Greve af Dannefeld: Samsøe, og de bleve udfibede ved Karrebekksminde. Efter det Tab, jeg havde taget ved min Skipper's foromtalte Afstandighed, ansøgte jeg allerunderdanigst om den da vacantværende Lods Oldermands Post paa Dragøe. Endskjøndt der iblandt de Ansøgende fandtes Mænd af Rang, anbefalede og indstillede sal. Admiral de Löwenørn mig fortrinligst

af Alle: han gjorde Dette, sagde han mig, fordi ingen Coffardimand saa vedvarende og uegennyttigen som jeg, var vedbleven sine nautiske Jagttagelser, og paa sine Reiser indsendt ham dem til Aibenyttelse; fordi mine berorte Ansættelser i Hs. Majestæts Tjeneste, hvilke formedelt indtrufne Omstændigheder ei havde været af Barighed, hjemlede mig Ret til, i min Nød ogsaa at supplicere; og endelig, fordi de Forretninger, som han havde havt med mig, overbeviste ham om, at jeg vilde være en saadan Post væren. Endskjøndt jeg under saadan Beskyttelse gjorde mig det bedste Haab, maatte jeg vige for en Anden, som imidlertid ikke forbausede mig videre, da den, der blev mig foretrukket, var en hadret brav Mand, som virkelig i mine Tanker havde mere Fortjeneste*). Admiralen, der stedse handlede som en Fader imod mig, og hvis Minde stedse er mig helligt, ynkedes over, at mit Haab atter var bleven skuffet, og tilspurgte mig, om jeg vilde flytte til Dragoe og overtage Posten som Constitueret, indtil den ansatte Oldemand, som var ude med en Orlogsfregat som Oberstyrmand, kom hjem; men da Dette syntes mig at være aabenbart Tab, undslog jeg mig derfor: imidlertid, havde jeg vidst, hvad jeg nu veed, havde jeg modtaget dette Tilbud;

*) Han havde — blandt andet — som Officier fægtet i den blodige Bataille 1801 paa Kjøbenhavns Rhed.

thi det turde maaskee være blesen mig til Gavn ved senere indgivne Ansøgninger om Ansættelse.

Jeg knyttede altsaa atter Connexioner i England, og fortsatte Beenhandelen med største Jver fra hele Dannemark og Hertugdømmerne, og den udskibende Quantitet steg med hvert Aar. Dette rettede paa mine forfaldne Financer, og saaledes havde jeg i Sommeren 1824 betalt hele min Gjeld, og var Eier af flere Tusinde Rbd. i Contanter. Nu foresatte jeg mig at reise til England, deels for at udvide mine Forbindelser og Forretninger og see, hvorvidt den danske Handel paa hiint Land kunde udvides, og deels for at søge om at blive Lloyds Agent*) i de af de danske Farvande, hvor ingen saadan var ansat. Jeg afreiste med en velforsynet Pung med Dampskibet Caledonia til Kiel, og derfra over Land til Altona, hvor jeg hos min faderliggsindede Belynder, Hs. Excell. Greve v. Blücher Altona, fik en Ubefalings Skrivelse med til Hs. Excell. Greve v. Moltke, dansk Minister i London. Fra Altona forskaffede Hs. Excell. v. Blücher mig fri Passage med Hs. Britt. Majestæts deilige Dampbaad, Cometen, til London. Da vi havde flere Astro- nomer ombord, anløb vi Helgoland, hvor vi laae i tvende Dage, i hvilken Tid jeg havde Leilighed at besee denne

*) Lloyds er maaskee den største Assurance Forening i Verden. De have Agenter næsten overalt for at paa- see sit Forv.

Des Mærkværdigheder, hvoraf dens fortrinligt indrettede Tjør meest interesserede mig. Hersfra afgik vi til London, og endskjøndt det blaste en treerebet Merseilskuling lige imod, fuldendte vi denne Reise i 39 Timer. Her tog jeg privat Logis, og ansøgte, og erholdt strax tvende behagelige Audientser hos den danske Minister, som ved den Barne, hvormed han talte for Dannemarks Bedste, viste, at han var en sand Patriot. Forsynet med Ministerens og Andres gode Ansøbefaling, ansøgte jeg strax om Lloyds Agentskabet. Committeeen blev samlet og jeg fremkaldt, hvor da mit, samme overleverede Bemærkningskort blev fremlagt. Der besluttedes, ikke at ansætte nogen Agent for det Første, men man lovede at ville have mig i Erindring ved forefaldende Leiligheder.

Efterat jeg havde besøgt en Deel af de af Londons Mærkværdigheder, som jeg ikke før havde seet, saasom Bauhall, Menageriet, Museummet, det beryggede Fængsel Old: Bailey — hvor der just holdtes Forhør over tvende Mordere og en Tyv —, m. m. *), afreiste jeg med Oppositionskarethen "Tally ho" til Birmingham, og tilbagelagte denne Vej, 125 engelske Mile (circa 28 danske), i 16 Timer. Vi passerede igjennem Stæderne Barnet, St. Albans,

*) Grændserne for dette Skrifts Bestemmelse tillade mig ikke, her at give en Beskrivelse over disse Stæder.

Dunstable og Warvic, og igjennem de frugtbareste Egne. Ruelighed og Velstand herskede overalt, og Menneskenes Tilfredshed var saa stor, at de, ved at sammenligne deres Skjæbne med andre Nationers, fornærmede Ublændingen. I Birmingham — en stor Fabrikstad, som beskjæftiger 60,000 Arbeidere — gjorde jeg Forretninger, og reiste derfra igjennem den betydelige Vye Litchfield til de saakaldte Staffordschire-Potterier, som er en, to danske Mile lang Række af Steentois- Porcelains- og Glasfabrikker, hvorved 60,000 Mennesker sættes i Arbeide. Efter ogsaa her at have gjort en Deel Forretninger, reiste jeg over Congleton og Macklesfield til Badestedet Buxton, hvor jeg recreerede mig i nogle Dage. Denne prægtige Badeanstalt er anlagt af Hertugen af Devonschire for 23 Aar siden, og skal have kostet 150,000 Pund Sterling. Egnen her lignede Egnen ved Kongens Møller, Vinter Møller og Hasle-Møller i Sjælland; da der jo paa disse Steder skulle findes mineralske Kilder, faldt det mig ind, om ikke ogsaa her kunde anlægges Bade? Iblandt den Mængde af Brittanniens Adel og Rige, som her befandt sig, traf jeg paa en Lord — Navnet har jeg glemt —, med hvem jeg kom i Ordsvrid om Mueligheden af at dichiffere det engelske Sprog, og kunde ikke undgaae at vædde med ham, om 10 Souvereigner imod 1, at jeg skulde bevise, hvad

jeg sagde. Han fik snart Beviset i Hænde, og jeg strog
 de 10 Gule i min Lomme. Han bod mig end 10 for
 at lære ham denne Kunst — som han kaldte det —,
 men da jeg begjærede 100 Souveraigner, vare
 Pengene ham dog kjærere end Kunsten. Fra Bux-
 ton reiste jeg over Glækkerne Bakewell og Baslaw,
 der ligge i en yndig Dal, til Sheffield. Her er
 Egnen mere barst, og den 27 September stod Hveden
 uafmeiet paa Marken, medens al Sæd i Danmark
 var i Hus inden Midten, senest Slutningen, af August.
 Jeg indkjøbte her endeel Isenkram, og reiste over No-
 tterham, forbi det af Walter Scott i Iwanhoe omtalte
 Slot "Koningsburgs" Ruiner, til Doncaster, hvor jeg
 ånkam just den Dag, da Beddeløbene vare holdte. Elleve
 Heste løb den Dag, hvoraf een en engelsk Miil
 (der hører omtrent $4\frac{2}{3}$ engelske til 1 dansk Miil) i 57
 Secunder, og en anden Milen i een Minut. Her var
 en uhyre Mængde Folk strømmet sammen, og der pa-
 rertes uhyre Summer paa Hestenes Løb. En Person
 vandt 1700 Pund Sterling, og strax spendeerte han
 1700 Glasfer Portviin, hver til 6 Shilgs (3 Rbd.).
 Den berømte Mdm. Catalani var ogsaa her, og
 skal, for een Aften at lade sin Stemme høre, have ind-
 fasscert 1500 Pund Sterling. Fra Doncaster reiste
 jeg til Thorn i Yorkschire Marsch, og knyttede her, som
 paa andre Steder i denne Provinds, betydelige Han-

delsforbindelser om Been, Ead, Huder, Trævare, m. m., og afreiste først til Hull, og siden over Stæderne Tadcaster, York, Richmond og Durham, til Newcastle. Efterat have fragtet mine indkjøbte Vare hjem, reiste jeg tilbage til Hull og Grimsby. Paa denne Reise gjorde jeg Bekjendtskab med en engelsk Diplomat Hr. H., som fortalte mig til Engellands Retfærdiggjørelse saadanne Ting om deres Overfald paa os 1807, at jeg ikke burde troe dem, skjøndt de siden ofte falde mig i Tankerne. Fra Grimsby afgik jeg med Briggen Badajoz, Capt. Carrington, til Husum. I en af de svære Storme, som hilfede os paa denne Reise, kastede Skibet Baglasten, og kun med Livsfare fik vi Skibet rettet igjen, og bleve frelst. Vi modte en Dag et trælastet Brag med fire Mand fastbundne derpaa, der tilvinkede os at frelse sig; men, da de vare til Land, vi for en rebet Jof laae kantrefærdige i denne svære Storm i Læ, og Ratten var forhaanden, kunne vi ikke redde dem. Den Medfølelse og Anstrængelse, som Engelmændene vise for at frelse lidende Medbrødre, hæver dem, i denne Henseende, over enhver anden Nation, og denne Sandhed maatte jeg ogsaa denne Gang anerkjende. Endelig naaede vi under Helgoland; men, da en Bods derfra forlangte ubilligt, for at løbe os til Husum, gik vi foruden, og vare heldige nok at træffe paa Indlø-

bet *). Vi ankem beholdne til benævnte Sted; hvor paa jeg, efter nogle Dages Ophold hos en kjær Broder og Familie i Schleswig, reiste hjem.

Nu udvidede min Handel sig betydeligt; jeg affendte Reifende ikke allene over hele Dannemark og Hertugdommerne, men ogsaa ind i Pommern og Meklenborg paa Veenopfsjob, og sluttede ved Correspondece desforuden Veen-Contrahencer i Norge, Sverrig og Rusland. Som Beviis paa min Handels Tilvært kan tjene, at jeg aarlig betalte 300 indtil 400 Rbd. og mere, i Brevporto.**)

*) Jeg vil ellers raade enhver Ubekjendt, ikke at sætte paa denne høist farlige Kyft uden Lods.

***) Ligefom min Handel tiltog, stæeg ogsaa Misundelsen og Brød-Ribet. Saaledes blev der mig fortalt, at der i dette Aar skulde være indkommen en anonym Skrivelse (formodentlig fra saakaldte gode Venner paa et vist Sted, som, da de selv tildeels handlede, og tildeels fuffede paa at handle paa Engeland, med flede Mine betragtede den drivende Handel, jeg fortsatte) om, at jeg drev en stærk Snighandel paa Esfiorden. Jeg rørte strax op i denne Sag, men erholdt naturligviis aldrig Navnet paa den løgnagtige Anonymus at vide: kunde altsaa heller ikke komme til Forsvar. Det er en let Sag, anonymt at betyve en Mand: — Skjøndt jeg ei bør troe, at et saadant uhjemlet Rygte har kunnet finde Tiltroe hos høie Bedkommende, saa ligger dog deri en ypperlig Anledning til at forskaffe sig Pretext til, at gjøre mig mistænkt, og berøve mig den.

Ekjondt Holbæk stedsse var mig et hjært Opholdssted, fristede dog det billige Kjøb, jeg fik paa en Eieendom i Korsøer, samt den aarlige store Leie, jeg kunde tage af dens Løster (siuudom, over 900 Rbd.), mig til, at flytte didhen. — For at sætte mig i hensigtsmæssig Drift, maatte jeg strax skride til betydelige Forbygninger paa Gaarden, kjøbe nogle Jordeiendomme, holde Comp-toir, og anskaffe mig Heste, Bogne etc. Marløbet 1825 skreed saaledes hen, og da min Handel tiltog dagligen, kjøbte jeg — 1826 — et Skib til, som kostede 2810 Rbd., førend det første Gang stak i Søen. Da begge de Skibe, jeg nu eiede, vare gamle, skreed jeg til Fortøjning af dem begge, saa at sige, paa eengang; dette kostede mig 6 á 7000 Rbd., og var et for raskt og voldsomt Skridt, da jeg, som ikke anede de

---

Opmærksomhed og Yndest, som jeg ved min Drift troer at fortjene, og hvilken er mig saa magtpaaliggende at se mig i Besiddelse af. Vil man lægge Mærke til Snak, saa gives der, til alle Tider og paa ethvert Sted, elendige Subjecter nok — de findes i begge Kjøen og i alle Stænder —, som, da de ikke besidde eget Værd, hvorved de kunne komme frem, stræbe at hæve sig paa Næstens Bæstøstning, ved at belure og hæsblæs belhye ham for Dret, der villig laanes til Gladders Modtagelse. Hvorlidet man med Rette kan beskylde mig for at have breven Snighandel, kunne Vedkommende i deres Bøger selv overbevise sig om, og uden Beviis kan og bør jo Ingen dømmes.

Uheld, der paa saa mange Maader saasnart skulde indtræde, derved berøvede mig min disponible Driftscapital*). Neppe var Gaarden forbygget, Skibene færdigredte, og min Handel med stor Bekostning ordnet, forend Fragterne saldt ned, fra 8^s til 2^s pr. Dvartter; Veehandelen formeddelt de mangfoldige, i dette Aar i England, indtræffende Gallitter, Udførsels Toldens Paalæg her, og den mindskende Quantitet, næsten ganske standsede; Løftsleien fra Amtstuen — som hidtil var vedvarende — formeddelt det store Kongl. Magasins Reparation i Korsøer — som allene kan rumme 14 à 18000 Tønder — bortfaldd; og endelig følgende sorgelige Hændelse gav mig Banesaar.

Min Skonnert, som jeg nyfortømret havde afsendt — uassureret — med en kassbar Ladning Veen, Bogetømmer, m. m., sank den 16 Novbr. 1827 paa Kanten af Doggersbank i Nordsoen —.

Denne sorgelige Efterretning modtog jeg en Aften i et Kjøbmandsmøde i Korsøer ved et Brev fra den, ved den brave Skibscapitain Besterberg fra Helsingørsk (hvem jeg horte vor allernaadigste

---

*) Dette var unægteligt et Misgreb; dog! at tage Feil er Beviis paa, at vi kun ere Mennesker, og bag efter at komme med den Trettesættelse "saa eller saaledes skulde du have gjort", synes mig, rober Glæthed.

Konge hødrede for denne Edsdaad) fressie Skibs-
 forer Kjerulff, der var landet i Rotterdam. Til Hø-
 for Menneſkeheden vare det ſagt, at Fleres Dine i Fel-
 ſkabet bleve vaade ved denne Anledning; — men end-
 ſkjøndt mine ikke bleve det, ſaa, ſkjøndt mine Med-
 borgere beundrede den Rolighed, hvormed jeg er-
 foer min Ulykke, bankede mit Hjerte dog noget vold-
 ſomt; hvorledes jeg maatte være tilmode ved at
 ſkulle bringe en fjær og ſyg Kone denne Eiterretning,
 vil enhver tænkende og med Medføleſe begavet Paſer
 kunne tænke ſig; men iſær den, der, ligesom jeg, fra
 en fattig Skibsdreng ved Glid og Elid, og ei ved Fa-
 ders Penge, uden Arv eller Anbefaling, har ſammen-
 ſkrabet ſig ſin Eiendom. Mit Hjerte og mine Venner
 bebreide mig og ſige "hvorfor aſſurerte Du
 ikke"? Svaret er eſterſtaaende, ſkjøndt det ei kan ret-
 færdiggjøre min Handlemaade, alſaa ei heller troſte mig.

Denne Bebreidelse kan gjøres det halve Antal
 af Dannemarks Skibsciere, hvilke lade deres Skibe
 ſeile uden Aſſurance: jeg havde tilſkrevet min Com-
 miſſionair i Altona derom, men ſaact et Svar,
 der ei kunde tilfredsſtille mig; og da mit Skib ſaa
 ofte før ſom gammelt havde ſeilet uden, ſaa ſyntes mig
 nu — da min Pung var tom —, at det ſom nytfortær-
 ret ikke behøvede at ſeile under Aſſurance. End-
 videre, havde jeg 2de Breve ſiden dets Aſſeiling,

at det var hrgt, takt og stærk, hvilket endmere bevægede mig til, ikke at assurere, helst da Præmien var uhyre høi. Jeg assurerede altsaa ikke; dog, havde jeg enten frygtet for Skibets Godhed, eller intenderet Besdrag, saa havde jeg vel gjort det? —

Jeg skal ved denne Anledning i Korthed fremsætte mine Anskuelser om Assurance og Havari m. m. Da denne er en Materie, hvorover der lader sig sige uendelig Meget, erklærer jeg foreløbig, at de, nu i de fleste Lande bestaaende Assurance og Havari: Indretninger synes mig forældede, uhensigtsmæssige, uklare, uforstaaelige og absolut Umoral skabende, hvorfor jeg først vil henvise til nogle Linier, som i Bladet "Dagen", Nr. 25 af 29de Januar d. A., findes iblandt Blandinger, og senere vove at afgive min Mening om denne Gjenstand.

Det hedder:

"Over Halvdelen af Skibbruddene og det deraf opstaaende Tab af Vare er en Folge af Assurance-systemet, som er en af de uretsfærdigste af de Skatter, der til Fordeel for Parterne sjaales af Publicums Lomme, og er en riig Kilde til Meen. Ced, Bedrageri, Roberi, og Passagerers og Besætningers Drab og Mord i det Store. (Man læse mere herom i Handelstidenden Nr. 69 og Neue Zeitung Nr. 3)." Saavidt benævnte Blad.

Idet jeg efter ringe Tøve vover at afgive mine Tanker efter min bedste Overbeviisning, erklærer jeg, at jeg ikke i en saa vigtig Sag bør bryde mig om Enkeltes Dom*), men kun om den, som Samvittigheden og Gølelsen tilfige mig, at være den rette.

Hvilken Forbrydelse det er, forsætlig at synke et velassureret Skib paa Søen; forsætlig at berige sig ved en falsk Fallit, eller ved at afbrænde en velassureret Mølle eller Gaard paa Landet; og hvilken Straf herfor ved Loven tilkjendes som fortjent, vide vi Alle. — Alt for stor Lethed ved at faae Assurance tegnet, avler Frisfelse til at benytte sig deraf. Med Forbauselse har man i flere Lande lagt Mærke til den ligegyldige Beredvillighed, hvormed Assuranceurerne, (naar man fra et Sted, hvor de ikke have boet, har begjert Assurance, og vilkaarlig selv bestemt Bærdien paa det, man forlangte assurance) have tegnet Assuranceen, saavel paa Skib som paa Vare, og at de som oftest ikke have undersøgt, om Værene virkelig indeholdtes i Skibet eller i de i Connossementet betegnede Pakker. — Man har endvidere med lige Forbauselse erfaret, hvor beredvillige de ofte have udbetalt Assurance = Summer, uden at uleilige sig med at lade undersøge, om den lidte Skade var conform

*) Hvilket maaffee dog tør kunne skade mig i oconomisk Henseende; men, bør det kunne skade mig? —

med Forflaringen; Skjædt det Havareede ikkun laae nogle faae Mile fra dem. — Hvormange Falskenerier ere herved ikke affedkomne, og hvormangen Een har ikke herved funden Midler til, enten at reise sine faldne Financer eller til — Voilen om Venet? Dog, medens 99 ved beredvillige Hjælperes Hjælper, som findes over Alt, have forbedret deres Kaar, er kanskee ikkuns den Hundrede bleven hængende i sin Operation; — en Skurkesireg, der nu kanskee er saa alwindelig, at Mængder neppe anseer den derfor? — Men! man har ogsaa ofte seet, at den ærligste Skipper formædelsft lidt Havari paa Reisen, naar han er fremkommet med sine, i hans simple Stiil og ujuridiske Formskrevne — i hans Tanker gode — Havariforflaringer, har enten ingen Erstatning faaet, men som en Navmaattet betale sin Assurance-Præmie og baaret Skaden selv, eller har maattet tilprocedere sig den. — Det er sørgeligt at tænke paa, hvor mange falske Havari Eeder, der kanskee ere blevne afslagte, for at faae til Kapet, hvad der var sprunget; landløbet, hvad der var uforsætlig stødt; overbordkastet, hvad der var overbordbrækket, etc.: eller med eet Ord, til Havari-Gros, hvad der var Havarie-Particulair o. s. v. Man tør nok spørge, tvinges ikke Sømanden, — som Assurance og Havariforordningerne nu ere — paa en Maade til at vorde en Meeneder?

jo tilvisse; og det vilde vel være altfor meget fordret, at man ikke skulde vove at yttre sig med kun saa meget Mishag, som jeg har gjort, over de nubaestaaende Assurance-systemer, saa meget mere, som det ved de senere indførte Clubb-Indretninger viser sig, at de ikke behøves. Hvorledes man kan undvære Assurance, og dog see sig sin Eiendom betrygget for de paa Søen mødende Farer, er vist værd den dybeste Estertanke; jeg troer, at følgende simple Overblik vil kunne give en Idee om, hvorledes en Forandring var realisable.

Dannemark og Hertugdømmene eie over 3000 Skibe, store, middelmaadige og smaae; — lad os foreløbigen antage Maximum af hvert Skibs Værdi at være 1000 Species, saa er den i dem flydende Capital 3,000,000 Species. Hvis nu en Forening *) til gjensidig Erstatning af Forlis eksisterede, saa vilde hver enkelt Skibseiers Andeel i Tilfælde af eet Skibs Forlis ifkuns være $\frac{1}{3}$ Species for hvert Skib, han eiede. — Hele Landets Skibseierklasse, hvoraf i det Mindste de halve ere Skibsførere selv, vilde da kunne, og af egen Interesse finde det nødvendigt, at holde Comptrol med hinanden; sørge for, at Skibene

---

*) Læg de nu eksisterende, hvert Aar forbedrede, engelske Insurance-Clubbs.

vare gode, og ikke vurderedes over deres sande Værdi; sørge for, at Førerne vare ærlige og ædruelige*), og saaledes paa en usølelig Maade have stedsevarende Midler i Hænde til at erstatte Forlisene ved nye Skibe og sørge Skibs-Antallet. Hvor heldbringende for et Land, hvor moralsfremmende vilde Dette ikke være? —

Kunde det endvidere ikke i saadanne Foreninger ligeledes bestemmes, at gamle Capitainer, Enker og Børn efter afdøde Skibsredere og Skippere, hvis de efterlodes i Trang, vare berettigede til en usølelig Skjærv af Hver? — F. Ex., blot 12 Rbd. af Hver blev af 3000 Ydere 375 Rbdlr. pro Anno for Enken; — tillæg hende blot $1\frac{1}{2}$ f. (saa nær 47 Rbd. aarlig) for hvert Barn, indtil det er confirmeret, og hun og Børnene ere vel forsørgede, og tillad mig at sige det, kom da ikke Fattigskatten til at hvile paa den, der kunde og burde bære den, og kunde en saadan Indretning ikke indføres i de fleste Stænder? — jeg tror Svaret "Jo" ligger i Tingen selv.

Man maa erindre, at først ved Fordelingen og Vurderingen opfastede sig det Spørgsmaal, hvormeget Ostindiefareren ydede til og høstede af Indretningen, i Forhold til Jagten. Hver var vurderet og berettiget til Godtgjørelse af Yderne ifølge sin Værdi.

---

*) Af Frygt for Straf af Exclusion fra Foreningen, og endog fra Fattiganstalten, vilde Enhver nok passe paa.

Vil man sige: "Denne Plan er ei realisabel for et heelt Rige", saa spørges, er den det da ikke heller for en Deel deraf? for en Provinds? for en enkelt Bye? og Svaret maa blive "jo", ligesaavel her som i England, hvor stundom Tusender kanskee ere forenede i slige Clubber. Og saa veed jeg, at slige — og mere ufuldkomne — Indretninger, findes enkelte Steder i Dannemark, blandt andre paa Groe.

Naar et engelskt Skib møder et Skib af en anden Nation i Søen, studse vi dagligen over, at han hellere seiler paa og lader sig seile paa, end dreier til Siden. — Marsagen hertil er, at Engellænderen kan være mere overmodig og ligegyldig end andre Nationer; thi han veed, at maaskee 200 Personer have at bære Skaden, som han faaer og gjør, medens den Anden veed, at han eller hans Rheder — af Mangel paa Clubb, Indretning maa bære den ene, og derved kanskee blive total ruineret.

Tiden og min ringe Øyne tillade mig ikke at udvikle mig videre over en Gjenstand, jeg ellers saa gjerne vedblev om. Jeg begynder altsaa min Fortælling igjen.

Da mine Kaar 1828 fiedse bleve slettere, nødagedes jeg til at sælge det andet mig tilhørende Skib med et Tab af flere Tusende Rigsbankdaler. — Med

de faa Contanter, jeg, efterat have klareret endeel Gjeld, fik tilovers, gjorde jeg en Reise til Leith og Newcastle, og hjemfragtede herfra tvende Skibe med engelske Producter. Jeg anlagde nu Boutiquehandel, men da mine Indtægter ikke kunde bringes til at svare med mine Udgifter, gif jeg stedse tilbage. Flere Stød i Handelen sloge sig hertil; især bidroge tvende Sygdomme, som kastede mig 21 Uger paa Sengen, meget til at svække min Handel og Røne, og for den synkende Kjøbmand standsede tillige Crediten. Imidlertid haabede jeg ved de Bekjendtskaber, som jeg havde i Skotland, og paa Land-Reiserne, jeg i hiint Land og Engeland ligeledes dette Aar foretog, at bringe min Handel paa en bedre Fod igjen; dog forgjæves. Jeg vedblev med enkelte Been og Hude Udskibninger, og havde for disse Vare aabnet mig gode Affætningskilder i Skotland; dog min Røne og Credit var for ringe til at kunne virke tilstrækkeligt, og — jeg m a a t t e gaae tilbage. I 1829 standsede Skatte-Dyrkningen i Sæd her i Landet, og dette havde en meget skadelig Indflydelse paa min og enhver Kjøbmands Boutiquehandel i Korsør.

I dette Aar gjorde jeg nogle faae Forretninger paa Norge; og, da jeg Aaret tilforn ved at bereise Skotland havde aabnet mig Been-; Affætning, og til Aberdeen sendt 2de Ladninger saltede Huder og Been,

afgik jeg med den sidste Ladning Teen, som jeg afskibede, til Dundee, hvor jeg ankom en Søndagasten. Efterat jeg ganske stille havde begivet mig iland, gjort en Reise ind i Hertshire og der solgt min Ladning, stod jeg Mandag Morgen til Handelsstandens Forbauselse og Ergrelse, som nu ei fik mig i Kloerne, igjen i Dundee. Jeg mødte paa dette Sted megen Belvillie hos de agtede Familier, B. S. og N.; den gik saavidt, at de ved Afseilingen selv med deres Damer fulgte mig 4 à 5 danske Mile til Søs, og ved Afskeden beviste mig sidste Opmærksomhed ved at fylde min Køje med Frugt. Fra Dundee lændsede vi med en frisk Driver af Nordenvind snart til Sunderland *), hvor jeg ankom næste Dag. Efter her at have indtaget en Ladning Kull, Seilduge og andre engelske Producter, afgik vi en Aften, bestemt til Korsøer; men neppe klar af Landet, overfaldt os en saa svær Storm fra Østen, at vi fik en farlig Læger, som vi, ved at passe at vende, hvergang Strømmen kantrede, og faae den under vort Læ, og med par force Seilsøring, dog undgik. To og tyve Skibe dreve i denne Storm iland ved Sunderland og forliste totalt, og Mandsta,

---

*) Sunderland ligger i Provindsen Durham. I denne Provinds har jeg seet saa mange smukke, men ogsaa saa mange erkæftygge Fruentimre, at jeg kaldte den "Fædrelandet for quindelig Skjønhed og quindelig "Styghed."

berne af de fem druknede. Efter en urolig Reise, bleve vi under den norske Kyst i en Storm bordede af en af hiint Lands raske Sø-Lodse, som, Fjendt han manglede de ti Leed paa de fem Fingre paa den ene Haand, dog viste, at han var Gut, for at lægge til et Skib i en Storm og i et oprørt Hav; — vi indkom til Stokkesund. Herfra afgik vi til Korsøer, hvor jeg fandt min Gjeld saaledes tiltaget og min Handel saa formindsket, at jeg, som, — hvad Provindserne angik, — paa en Måade kunde kalde mig Skaber af Beenhandelen, nu maatte standse med Indkjøbet af denne Artikel.

Det vil interessere Læseren at erfare, at jeg ved Opgjørelsen af mine Bøger fandt, at jeg havde indkjøbt og udfibet fire og halvfemfindstyve Skibsladninger Been i 9 Aar, som tilsammen havde havt inde syrgetyoetusfende syv hundrede Skippund, og for denne forhen unyttede Artikel indbragt i Landet, allene ved min — een Mand — Drift, circa 200,000 Rbd. r. S., ei at tale om de Tusender, som jeg i denne Anledning havde udbetalt til danske Skibe for de hjembringende Ladninger. — Allene i Aaret 1826 affibede jeg 31 Skibsladninger Been, og indbragte hiint Aar circa 80,000 Rbd. for Been og til Skibsfragter. Indtil samme Tidsperiode havde jeg, næsten ene i danske Skibe, for egen Regning havt 28 Skibsladninger hjem fra Engeland, og da min Retour-Handel især

dreves paa Isefiorden, bilder jeg mig ind, at have været Uarsag til, at dens og flere danske Provinds- stæders Handel derved har taget en mere direct Retning, hvilket, skjøndt ei yndet af dem, som tabe derved, dog er virkelig velgjørende for Landet overhovedet. At der ved en saadan Omsætning ere indkomne mange Tusender i Toldkassen — og endog endeel i selve Postkassen —, er indlysende.

Nu — i mine trange Aar — er Erindringen om denne udviste Drift mig en glædelig Trost; og besidder jeg end Forsængelighed nok til at indbilde mig, at have gavnet mit Fædreland, saa tilstaaer jeg, at det er meest med Hensyn paa Beenhandelen: denne min Bevidsthed hæver sig i Særdeleshed derved, at min Konge selv, ved de mig forundte Audiencer, allernaadigst har yttret sin Tilfredshed med min Flid og værdiget mig at gennemgaae de, i denne Anledning allerunderdanigst fremlagte Beviser. Enhver, der havde ifkun mindste Levning af Danskhed tilbage, maatte føle Glæde ved, hvad jeg har været Djensvidne til, at see Suesse danske Flag vaie fra Been lossende Skibe i Hull, og Opfindelsen af denne Handel i Dannemark var Uarsag til, at den danske Fart paa Engelland ret oplivedes; thi, vil man tage et Middeltal af de Skibe, der fra Aaret 1814 til 1821 have været i Engelland, og sammenligne det med et Middeltal af de m, som i de

senere Aar have løstet der, saa skal man finde, hvor ringe hiint er, imod dette.

Skulde man her ville komme med den Bemærkning, "det var bedre, at vi havde beholdt vore Been i Landet selv," saa henvises først til, hvad der siges derom i Bladet Telegraphen af 1826, som og til, hvad der i Politievennen Nr. 854 og Nr. 858 anføres; men dernæst til den uomstødelige Sandhed, at det ikke er vanskeligt at bevise, at der i Danmark er indkommen flere Millioner for Been i nogle faae Aar; medens en saa ravgal Paaastand, "at vi, om vi havde gjødet med Been istedetfor anden Gjødning, havde kunnet tilveiebringe en saa meget større Qvantitet Sæd, at en lignende Capital var indkommen i Landet", aldrig kan bevises, og derfor heller ikke bør fremsættes.

En nøiere Udvikling heraf kan, om paaafordres, erholdes, saasnart Forsynet maatte lade min Evne blive saaledes, at jeg, istedetfor nu at løbe Dagene bort, for kummerligt at indsamle de Skillinger, jeg behøver til dagligt Brød, kunde sidde rolig og komme til Forklaring.

Af de overblevne Stumper af mine to fortomrede Skibe, lod jeg hjemme i min Gaard opbygge Dæksbaaden Phoenix — 70 Tdr. drægtig —, og soer dermed paa Kiel og andre Steder, men det var en Umuelighed at ernære en Familie ved den, langt mindre at afbetale Gjeld. Da jeg var Skyldner til et Huus i

Niga, havde jeg Naret i Forveien været nødtvungen til at sælge min Slup — mit bedste Skib — med Tab af circa 2500 Rbdlr.; og, da jeg nu formedelt omtalte ideligt mig forfølgende Stod, var kommen saaledes tilbage, blev jeg nødt til (1830) at opgive mit Bo til mine Creditorer. Jeg havde det Haab, at de 7000 Rbdlr., som jeg omtrent skyldte bort, skulde være bleve dækkede ved mine Eiendes Udbringende; men Auctionen viiste, at jeg tog Feil, og det Halve blev ikkuns udbragt, hvilket smeltede bort til enkelte Fordringer. For min smukke store Gaard, som jeg med stor Beskøfning havde sat istand, fik jeg ikke een Skilling, da den sprang for den usle Priis af 1350 Rbdlr. r. S., hvilke netop stode paa de 2de første Prioriteter i den.

Efterat have tilbragt en sørgelig Armods og Ydmygelses Priode paa det Sted — Korsøer —, hvor jeg nyelig sad saa virkende og velhavende, laante en sand Ven mig en liden Capital, og kjøbte et lille Skib til mig; da vi troede, at jeg ved at anlægge et Tegl- og Kalkværk ved Fridericia kunde finde mit Brød, flyttede jeg didhen, gandske ukyndig, dog ledet af en Mands Raad, til hvem jeg sæstede Tiltro, men der, som det snart viste sig, var endnu ukyndigere end jeg, i slige Ting. Dette var nu vel atter et Feilgreb af mig, men det havde kunnet oprettes, dersom ikke følgende Ulykker vare indtrufne,

Efterat jeg næsten en heel Sommer og med stor Bekostning og uhyre Arbeide og Gliid havde faaet en i et Bildnis beliggende, mig overladt Jordlod paa 27 Edr. Land indhegnet; Veie anlagte; Bygninger opbyggede; Brændsel sammenløbt; Dvnen — beregnet til Brænding af 55000 Muursteen — af raa Steen opført af en Muurmester og en Teglmester, som omtalte Raadgiver ivrigen havde anbefalet mig som duelige; styrtede Dvnen, til hvis Bygning der var medgaaet over 100,000 Muursteen, formedelst slet udført Arbeide af Mesterne sammen. — Hvad skulde jeg nu tage af et Par Mennesker, som Intet eiede? — At lade dem afftraffe, kunde det hjælpe mig til Erstatning? — Dette haarde Uheld indtraf i August. Jeg tog nu 3de andre Mestere, og skreed atter til Opbygning af det Redfaldne — thi de paastode, at det Ikke-Redfaldne af Dvnen nok kunde staae — og jeg blev herved saa udarmet, at jeg i Ordets Forstand maatte sælge Klæderne fra Kroppen af mig og min Kone*). Ved

---

*) Jeg maatte, da jeg i hele Fridericia ei kunde faae Laan, (ja ei engang kunde blive creditert $\frac{1}{2}$ Ed. Sød til Føden, endog af Folk, der vare rige, som jeg Intet skyldte, men tvertimod i Licencefart og Beenudskibningsperioderne havde tilvædt Fordele) gjøre 3de Reiser til Fadersleben, Odense og Nyborg, hvor jeg da tildeels maatte sælge mine og min Kones Klæder for Spotpriis, og tildeels ved en Vens Hjælp af Laan

min Hjemkomst (i ste Decbr. just min Bryllupsdag) fra en af disse Dpoffrelses-Toure om Natten, fandt jeg min Kone syg. Jeg lagde mig i det glade Haab, nu at kunne fuldfore min Dvnbbygning, og skride til første Brænding forend Vinteren; dog Morgenen efter, — en Søndag —, da Arbeiderne skulde have deres Ugesløn, stode Taarerne dem i Dinene, og de fortalte mig nu, hvad min Kone af Døthed havde fortiet mig, at min Brænd-Døn var — styrtet sammen anden Gang. Hvorledes jeg, som nu saae mig aldeles ved Bettelstaven, blev tilmode ved denne Esterretning vil Lærerne selv føle.

Nu var jeg atter knust i Støvet. Man vil studse, og sige: "det er dog ogsaa forkræffeligt": dog behag at give lidt Tid, det bliver end forkræffeliggere.

Jkke istand til at faae een Skillings Paan, endog imod at byde 1ste Prioritet i Teglværket, reiste jeg til Kjøbenhavn, først og fremmest for at ansøge om den da vacantværende Lods, Oldermands Tjeneste i Glensborg, og dernæst, hvis Dette skulde feile, i Haab om at finde andre Udveie, overladende min syge Kone til Trang og en blind Skjæbne. Da jeg ved de forskjellige Fonds, som jeg søgte derom her, eiheller fandt Hjælp, henlevede jeg Tiden i Sorg og Kum-

---

i Nyborg, Hr. L., søge at faae de fornødne Skillinger i Hænte.

mer. Medens jeg logerede hos en Søn, som ved ædle Mennekers Hjelp*) var bleven og end er Student, fik jeg en Morgen et Brev fra min Broderkone i Altona, at min Broder, hendes Mand, men ogsaa min Søn, ere — druknede paa Elben —.

Der gives Tilfælde i Livet, da Menneskets Hjerte, om det end er nok saa hardet, bliver overmandet, og hvor man ikke er sig sit Udbrud mægtig: saaledes var hiint Udbrud imellem mig og min nu eneste efterlevende Søn ved hiin sorgelige Efterretning. Synes det ikke Læserne, at Søen havde berøvet mig nok? — nei, den skulde ogsaa afkræve mig dette Offer, og Gud veed, hvad Offer den endnu vil afkræve mig? — Dens Bug er umættelig, som Jldens og Unsifomhedens.

Redsjunken til Fortvivlelsens Rand, bønfuldt om Brød af min Kjære, syge Kone i Fridericia, luslidt i Klæder, tom i Mægen og tænderstjærende over min Skjæbne, har jeg mangen Aften og halv Nat, naar Sønnen flygtede fra mit Leie, vandret paa Kjøbenhavns Gader, og mangen Hjørnesteen kunde, hvis den kunde tale, bevidne, at have seet en Person med overforslagte Arme, hvis stygge Grimasser vidnede om, hvad fæle Tanker, der arbeidede i Hovedet, og stjærende Følelser i Hjertet.

*) Disse Uedles Navne tør jeg uden Deres Vidende og Villie ei nævne her, endskjøndt mit Hjerte føler Trang dertil.

Bibelen siger: "giv den Bedrøvede Vin, paa det at han maa glemme sin Sorg". Verde Læser! denne Medicin duede ikke for mig; nei, jeg udsandt en bedre, som jeg varmt anbefaler Enhver i flige Stillingen, nemlig Arbejde; saaledes freed jeg til Ud gave af min "Barsko og Veiledning i Nordsoen, Canalen etc." i trende Sprog, og herved fik jeg en Hinde trukken over mit dybe Saar, hostede Vre og — ved folende Medbrødre, som herved end een Gang varmt takkes —, tillige Indtagt, saa at den meest præssende Nød blev lindret for den Stund.

Ordsproget, "naar Nøden er storst, er Hjelpen nærmest," maatte jeg i min Nød ofte sande; thi der blev mig gjentagne Gange af flere adle Familier,*) der kjendte og ynkedes over min jernhaarde Skjæbne, tilfilleet Hjelp; men, — undskyld min Bemærkning: — idet jeg med mit Hjertes hele Taknemmelighed modtog saadanne Edles Penge, Palliativer og Understøttelse paa anden Maade, og ofte derved saae min Trang lindret, kunde jeg dog aldrig nyde dem, uden atter at mindes min Uformuenhed, hvilket naturligviis forbittrede mig Nydelsen; thi, da jeg ikke var vant til at leve af Gaver, smagte stedse det Brød mig bedst, som jeg vidste, jeg havde fortjent.

*) Foranstaaende Bemærkning gjælder ogsaa om dette Sted.

Saae jeg, ved det her omtalte, mig beviste Quedmod min, ved en saadan Skjæbne mistænksom bleve Sjæl ofte beskjæmmet, saa fandt jeg ogsaa ofte der, hvor jeg fra flere Sider betragtet burde kunne fordr Medfølelse, Forstillelse og Kulde, der siindom endog grændsede til Haan. Det er ynkeligt, at gjøre den Erfaring, at Mennesker, som for Resten virkelig besidde mange gode Sider, paa samme Tid kunne være Slaver af den stygge Last, M i s u n d e l s e n. Jeg har lært at kjende Mange, som, saalænge de saae mig virkelig lussidte og i stor Trang, ikke allene ynkedes over mig, men endog hjalp mig; men som, saasnart de saae, at jeg arbeidede mig frem igjen og stræbte at komme i den Stilling, jeg hører til — den Conditionerte —, da kjølnedes, og viste, at de paa Grund af forhen mig beviste Velgjerninger fordrede at holde mig i en vedvarende Afhængigheds, Tilstand; frygtede de endelig for, at jeg i Verden skulde komme paa Siden af eller endog et Skridt over dem, da "Philister über Dich", da vare de strax ligesaa virksomme til, om ei aabenlyst, saa dog hemmeligt at skade mig, som de før vare ivrige at række mig hjælpsom Haand, for at jeg dog ei g a n s k e skulde synke. Engang, da jeg i Samtale med en velbesoldet Mand, med hvem jeg troede at min Familie stod i venskabeligt Forhold, klagede min Nød og yttrede mine Forhaabninger om engang at saae Kongl. Tjeneste, brød samme saaledes ud:

"De har intet Fortjenstfuldt gjort uden det, at De
 "har frelst en Drukende ved Fridericia; Deres Veens
 "handel og Alt, hvad De ellers har gjort, har været af
 "Egennytte; hellere end at gaae saaledes ledig, vilde
 "jeg i Deres Sted gaae ud for Matros; see De kun
 "til, De faaer ikke.... o. s. v." mig ubegribeligt Toi,
 som ikkun kunde flyde ud af en ureen Kilde. Jeg so-
 restillede nu denne Mand — som ikke kan undskyldte sig
 med, at han ei kjendte mig næiere, thi han kjender mig
 og mine Brødre — hvilke han ogsaa bevorte — fra
 Børnsbeen —, de Stillinger jeg havde været i; de
 Tjenester jeg havde været værdiget, m. m. af det, jeg
 ved dette Skrift har bragt til Læserens Kundskab; mine
 gode Testimonia fra høitagtede Mænd m. m.; men
 Alt hjalp til Intet, og da han vedblev sin Paastand,
 at en Kjøbmand og Sømand kun arbeidede af Egen-
 nytte, hvorfor de, om det gif dem Skævt, ikke maatte
 sætte sig i Ligning med Andre og søge Kongl. Brød,
 og da han ikke vilde give mig Tid til at gjendrive saas-
 danne eensidige — man kan sige, fra hans Side egen-
 nyttige — Betragtninger, saa skildtes vi ad, jeg vist
 ikke blidstæmt imod ham, og det faldt mig ind: "Naa!
 "Du velfodrede Faders Søn, som fra Fodselen tilbisse
 "ikke er af bedre Stand end jeg, men som fra Din
 "Faders Huus og ved hans Pung og Anbefaling er
 "traadt ind i en Herres Tjeneste, hvor Du velbetalt og

"ågtet sidder imellem fire varme Bægge hele Dit Liv;
 "naar Du bare d er passer Din Pligt nogenlunde saa
 "godt, som jeg har passet enhver Pligt, mig har været
 "paalagt; Du skulde have døiet, gennemgaact, virket
 "og prøvet det, jeg og saa mange danske Sømand i de
 "sidste indholdsrige 30 Aar have, saa vilde Du føle,
 "hvad der rører sig i mig ved et Forslag som det, at
 "fare for Matros; — en fra Din Side saa dum Ut-
 "tring, at den røber, hvad indskrænkede (Sømand
 "kalde dem bestialste) Anskuelser og Indbildninger, der
 "beherstke Dig, og som ere alt for flaae og elendige til
 "at fortjene videre Svar."

Var den her tilsigtede Person ikke ilet saa hastig
 fra mig, saa vilde jeg have opvartet ham med efter-
 staaende Sammenligning, som vilde blottet hans Eenst-
 dighed og stillet den frem i fortjent Lys.

Bonden, som pløier, planter, og opsætter Steen-
 gjerder m. m. paa egen Jordlod, og sender Qvæg og
 Heste til Dyrskue — hvilket jo alt skeer til egen Rytte
 — faaer jo Præmier! —

Hvo kunde da fradømme en driftig Kjøbmand og
 Sømand Fortjensfuldhed, om han og ingen Præmie fik?

Ingenfinde i mit Liv dristede jeg mig til at troe,
 at jeg var værdigere til min allernaadigste Konges
 Barmhertighed, end i denne min Prøvestund. Jeg
 vedblev altsaa allerunderdanigst at ansøge Allerhoist-

samme først om Lods-Oldermandskabet i Flensborg, senere om Fyr-Inspectoratet paa Fakkebjerg, endsenere om Told-Comptrolleurs Embedet i Horsens, og sidste Gang om Handelsforvalter-Tjenesten paa Færoerne; alle Tjenester, hvortil jeg sølte mig meest skicket. Den Medfølelse, hvormed Majestæten i de sex Audiencer, hvilke jeg allernaadigst var værdiget, hørte mine Lidelser; den Raade, hvormed Allerhoifstamme læste mine fortrinlige Testimonia*), tildeels fra nogle af Landets første Mænd, under hvilke jeg tildeels har tjent, tildeels staaet i Forbindelse med, og den allernaadigste Opmærksomhed, Allerhoifstamme viste mig, da jeg allerunderdanigst fremlagde mine Papirer over Veenhandelen og min lille, foromtalte, Nordsøesbeskrivelse, har indgydet mig det trofaste Haab "Du bliver dog engang hjulpen". I de 2de sidste Aar har jeg kummerlig staaet mig igjennem, først ved, næst een Mand ombord**) til, at fare omkring med en gammel Slup efter Brænde; men, endskjøndt vi af Sparsommelighed ofte ikke engang havde en Drik Øl ombord, kunde Farten med en saa grov Artikel i det lille Skib ikke stoppe; og

(16)

*) At indrykke dem her, vilde, da de virkelig ere gode, kunne ansees for Pral, hvorfor jeg henviser den Læser til mig selv, som ønsker at see dem.

**) Denne Mand var en gammel Skibsfører, og i denne Periode een af mine ulykkelige Staldbrødre.

da Udgiivterne overgik Indtægterne, sank vi stedse dybere i Gjæld og Armod, jo længere vi foer med den. I Fjor Vinter (1832), da jeg var ude paa en Reise til Engeland som Passageer, for, om muligt, atter som Kjøbmand at komme paa det Nene, kom jeg i en Storm og under Havari = Tilfælde ind til Soggendal, *) hvorfra jeg atter søværtst gik ned til Dannemark. Ved paa disse Reiser i Vinterdage at passere Rattegattets vesilige Deel i Storm og om Natten, sukkede vi da, som saa ofte før, efter Fyrer paa Fornæsset, Næsnaæsset og Hertsholmene.

Sidste Aar har jeg slaaet mig igjennem, saa godt jeg har kunnet, ved at udgive en Takkelryds, og ved i 5 Maaneder at have havt en temporair Lærerpost hos nogle unge Mennesker i Holbek.

Paa min Takkelryds og udgivne Nordsøesbog har jeg desværre fundet den bedste Ufsætning ved at løbe fra Skipperhuus til Skipperhuus og søge Salg, — Boghandlerne have neppe solgt af begge Bøger for

---

*) Ved Indseilingen hertil havde jeg atter et Beviis paa de norske Loders Uforsærdethed, i det Lodsens, da han ikke dristede sig at lægge til Skibet med sin Lods-skøite, sprang overbord; men, da Dette skeete omtrent 20 Favne agterud af Skibet, og samme Løb en 7 Miles Gart, begribes, at han var mere død end levende, da vi fik ham indhalt; men en Pøgl Brændeviin cureerte ham tildeels, og, saa vaad han var, tog han strax Commandoen, og bragte os vel ind.

20 Abd. —; og det vil indsees, at den ene Trediedeel af Indtægten da maa fortæres der. Ofte har jeg prøvet paa at undlade at gjøre Dette, men Folgen har da stedse været, end større Mangel hjemme. Fru Fama har herved den herligste Anledning til at sværte mig: og den Nysgjerrighed, hvormed visse Personer, stundom under Benstabs Maske, søge at pumpe mig, "hvad jeg foretager mig, og hvortil jeg støtter mit Haab," hjemler min Mistanke, at saadanne Personer afgive en Dom om mig, "Gud veed hvor" og, "Gud veed hvilken," som svarer deres egen Hensigt bedst. Imidlertid! lad den meest tvingende Nødvendighed for mig til saa ofte som nu at søge hine Steder, hæve sig, og see da til, hvor ofte jeg kommer der —.

Disse ere mine mærkeligste Hændelser. — I det jeg har ovvet paa, ogsaa at knytte nogle Anskuelser til dem, beder jeg Læseren at dømme skaansomt og ikke alt for overilet; dog, lad Dommen falde i hvordan den end vil, saa skal man, trods de tilstødte Uheld, ikke fradømme mig Redelighed i min Bandel, Flid og Drift til at stifte godt i den Cirkel, hvori jeg virker, og folgelig ei heller Ravnet af en strabsom Medborger, som ved Forsynets ham skjænkede Kraft, trods en end vedvarende Række af rædsomme Sygdoms Lidelser — (som Ingen uden den, der kender min huuslige Stilling i 21 Aar, aner Skrækkeligheden af, men

som, overgaaende Alt, hvad jeg ellers har lidt, Om-
 stændigheder forbyde mig her at omtale) — dog
 endnu staaer opreist; og med Ønske for Kongens,
 Fædrelandets og Medbroders Vel, og med
 gjentagen Tak til de ædle Menneſkevenner, som, ved at
 støtte mig og min Søn, forunde mig Arbeide, og en-
 delig ved at subscribere paa mine Skrifter, Rids, etc.,
 have viist, at de skjonne paa en Medbroders Flid, og
 derved forekommet min og min Families totale Søn-
 derknuselse, slutter jeg

ærbødigst

Forfatteren.

0,80